

บทที่ 4

ผลการศึกษา

จากการศึกษาไม้ดอกที่พบบนลานหิน อุทยานแห่งชาติภูหินร่องกล้า ตั้งแต่เดือนกรกฎาคม พ.ศ. 2530 ถึงเดือน มิถุนายน พ.ศ. 2531 สำนวณพบพันธุ์ไม้ดอกทั้งสิ้น 88 ชนิด จัดอยู่ใน 42 วงศ์ 73 สกุล แยกเป็น พวก dicotyledoneae จำนวน 51 สกุล 54 ชนิด และ monocotyledoneae จำนวน 22 สกุล 34 ชนิด ดังตารางที่ 1 และ ตารางที่ 2 ส่วนการจำแนกพันธุ์ไม้ตามลักษณะนิสัย การออกดอกของพันธุ์ไม้ในแต่ละเดือน และการจำแนกพืชตามถิ่นอาศัยจัดทำเป็นตารางที่ 3 และ 4 ตารางที่ 5 และ 6 ตามลำดับ

ตารางที่ 1 ชื่อวงศ์ สกุล และ ชนิดของพันธุ์ไม้พวก dicotyledon ที่พบ

วงศ์	สกุล	ชนิด
1. Acanthaceae	<u>Peristrophe</u>	<u>P. lanceolaria</u> (Roxb.) Nees
2. Anacardiaceae	<u>Rhus</u>	<u>R. chinensis</u> Muell.
	<u>Toxicodendron</u>	<u>T. succedanea</u> Mold.
3. Araliaceae	<u>Shefflera</u>	<u>S. cuneata</u> Craib
	<u>Sheffleropsis</u>	<u>S. subintegra</u> Craib var. <u>angkae</u> Craib
4. Asclepiadaceae	<u>Ceropegia</u>	<u>C. sp.</u>
	<u>Hoya</u>	<u>H. oreogena</u> Kerr
5. Asteraceae	<u>Eupatorium</u>	<u>E. odoratum</u> Linn.
6. Balsaminaceae	<u>Hydrocera</u>	<u>H. triflora</u> Wight & Arn.
	<u>Impatiens</u>	<u>I. noei</u> Craib
7. Caesalpiniaceae	<u>Cassia</u>	<u>C. leschenaultiana</u> DC.
8. Cucurbitaceae	<u>Zehneria</u>	<u>Z. indica</u> (Lour.) Keraudren
9. Droseraceae	<u>Drosera</u>	<u>D. peltata</u> J.E. Smith
10. Ericaceae	<u>Agapetes</u>	<u>A. lobii</u> Clarke
	<u>Rhododendron</u>	<u>R. lyi</u> Le Vill
11. Euphorbiaceae	<u>Mallotus</u>	<u>M. paniculatus</u> (Lamm.) Muell.

วงศ์	สกุล	ชนิด
11. Euphorbiaceae	<u>Croton</u>	<u>C. oblongifolius</u> Roxb.
12. Fabaceae	<u>Crotalaria</u>	<u>C. ferruginea</u> Grah. ex Benth.
	<u>Desmodium</u>	<u>D. amethystinum</u> Dunn.
		<u>D. heterocarpon</u> (L.) DC. ssp. <u>angustifolium</u> (Craib) Ohashi
	<u>Dunbaria</u>	<u>D. circinalis</u> Backer
	<u>Indigofera</u>	<u>I. sootepensis</u> Craib
	<u>Lespedeza</u>	<u>L. sulcata</u> Craib
	<u>Moghania</u>	<u>M. macrophylla</u> (Willd.) Ktze.
	<u>Tephrosia</u>	<u>T. kerrii</u> Drummond & Craib
	<u>Vigna</u>	<u>V. pilosa</u> (Roxb.) Backer
13. Fagaceae	<u>Quercus</u>	<u>Q. flueryii</u> Hicket et Camus
14. Loranthaceae	<u>Helixanthera</u>	<u>H. pulcra</u> (DC.) Dans.
15. Lauraceae	<u>Phoebe</u>	<u>Phoebe</u> sp.
16. Lentibulariaceae	<u>Utricularia</u>	<u>U. delphinioides</u> Thor. ex Pell.
		<u>U. geoffrayi</u> Pell.
17. Melastomataceae	<u>Melastoma</u>	<u>M. normale</u> D. Don
	<u>Osbeckia</u>	<u>O. pulchra</u> Geddes
18. Memecylaceae	<u>Memecylon</u>	<u>M. celastrinum</u> Kurz.
19. Moraceae	<u>Ficus</u>	<u>Ficus</u> sp.
20. Myrtaceae	<u>Eugenia</u>	<u>E. grandis</u> Wight
		<u>E. grata</u> Wight
21. Ochnaceae	<u>Ochna</u>	<u>O. integerrima</u> Merr.
22. Orobanchaceae	<u>Aeginetia</u>	<u>A. indica</u> Roxb.
23. Polygalaceae	<u>Salomonina</u>	<u>S. cantoniensis</u> Lour.
24. Polygonaceae	<u>Polygonum</u>	<u>P. chinense</u> Linn.
25. Potaliaceae	<u>Fragraea</u>	<u>F. ceilanica</u> Thunb.
26. Rutaceae	<u>Evodia</u>	<u>Evodia</u> sp.
27. Rubiaceae	<u>Hymenopogon</u>	<u>H. parasitica</u> Wall.
	<u>Chassalia</u>	<u>C. ophioxylodes</u> Craib

วงศ์	สกุล	ชนิด
27. Rubiaceae	<u>Hedyotis</u>	<u>H. gracilipes</u> (Craib) Fukuoka var. <u>longicalyx</u> (Craib) Fukuoka
	<u>Pavetta</u>	<u>P. tomentosa</u> Roxb. ex Sm.
	<u>Morinda</u>	<u>M. umbelata</u> Linn.
28. Rhamnaceae	<u>Rhamnus</u>	<u>R. cambodiana</u> Pierre ex Pitard
29. Scrophulariaceae	<u>Wightia</u>	<u>W. speciosissima</u> (D. Don) Merr.
30. Styracaceae	<u>Styrax</u>	<u>S. benzoides</u> Craib
31. Theaceae	<u>Anneslea</u>	<u>A. fragrans</u> Wall.
32. Tiliaceae	<u>Triumfetta</u>	<u>T. pilosa</u> Roth.
33. Vitaceae	<u>Cissus</u>	<u>C. hastata</u> Miq.
รวม	51	54

ตารางที่ 2 ชื่อวงศ์ สกุล และ ชนิดของพันธุ์ไม้พวก monocotyledon ที่พบ

วงศ์	สกุล	ชนิด
1. Araceae	<u>Arisaema</u>	<u>A. petiolatum</u> Gagnep.
2. Burmanniaceae	<u>Burmannia</u>	<u>B. coelestris</u> D. Don
3. Commelinaceae	<u>Cyanotis</u>	<u>C. fasciculata</u> Shul.f.
4. Dioscoreaceae	<u>Dioscorea</u>	<u>D. glabra</u> Roxb. <u>D. bulbifera</u> Linn.
5. Hypoxidaceae	<u>Hypoxis</u>	<u>H. aurea</u> Lour.
6. Orchidaceae	<u>Bulbophyllum</u>	<u>B. nigrescens</u> Rolfe <u>B. odoratissimum</u> (J.E.) Lind.
	<u>Coelogyne</u>	<u>C. lactea</u> Reichenbach <u>C. trinervis</u> Lind. <u>C. viscosa</u> Rchb.f.

วงศ์	สกุล	ชนิด	
6. Orchidaceae	<u>Dendrobium</u>	<u>D. acenaciforme</u> Roxb. <u>D. gratiosissimum</u> Rchb.f. <u>D. nobile</u> Lindl. <u>D. senile</u> Par. & Rchb. <u>D. pulcherima</u> Lindl.	
	<u>Doritis</u>	<u>D. pulcherima</u> Lindl.	
	<u>Epeginium</u>	<u>E. amplum</u> (Lindl.) Smmerh.	
	<u>Eria</u>	<u>E. albido-tomentosa</u> (Bl.)Lindl. <u>E. amica</u> Rchb.f. <u>E. discolor</u> Lindl. <u>E. panea</u> Lindl.	
	<u>Luisia</u>	<u>L. curtisii</u> Seid.	
	<u>Pholidota</u>	<u>P. articulata</u> Lindl. <u>P. imbricata</u> (Roxb.)Lindl.	
	<u>Spathoglottis</u>	<u>S. pubescens</u> Lindl.	
	<u>Sunipia</u>	<u>S. racemosa</u> (J.E.Smith) Tang & Wang	
	<u>Thunia</u>	<u>T. alba</u> (Lindl.)Rchb.f.	
	<u>Trichotosia</u>	<u>T. dasyphylla</u> (Par.& Rchb.f.) Krzl.	
	<u>Vanda</u>	<u>V. pumila</u> Hk.f.	
	7. Smilacaceae	<u>Smilax</u>	<u>S. glabra</u> (Wall.)Roxb.
	8. Xyridaceae	<u>Xyris</u>	<u>X. pauciflora</u> Willd.
	9. Zingiberaceae	<u>Caulokaemferia</u>	<u>C. alba</u> Larsen et Smith <u>C. saxicola</u> Larsen
		<u>Hedychium</u>	<u>H. villosum</u> Wall.
รวม	22	34	

ตารางที่ 3 รายชื่อชนิดพันธุ์ไม้พวก dicotyledon จำแนกตามลักษณะนิสัย(habit)

Habit	Family	Species	ความหนาแน่น
Tree	Anacardiaceae	<u>Toxicodendron succedanea</u> Mold.	+++
	Araliaceae	<u>Sheffleropsis subintegra</u> Craib var. <u>angkae</u> Craib	+++++
	Euphorbiaceae	<u>Mallotus paniculatus</u> (Lamm.) Muell.	+++
		<u>Croton oblongifolius</u> Roxb.	+++
	Fagaceae	<u>Quercus flueryii</u> Hicket ex Camus	+++
	Lauraceae	<u>Phoebe</u> sp.	+++
	Moraceae	<u>Ficus</u> sp.	+
	Myrtaceae	<u>Eugenia grandis</u> Wight	+
		<u>E. grata</u> Wight	++++
	Ochnaceae	<u>Ochna integerrima</u> Merr	++
	Potaliaceae	<u>Fragraea ceilanica</u> Thunb.	+++
	Scrophulariaceae	<u>Wightia speciosissima</u> (D. Don)	+
		Merr.	
	Styracaceae	<u>Styrax benzoides</u> Craib	++++
	Theaceae	<u>Anneslea fragrans</u> Wall	++++
Shrub	Anacardiaceae	<u>Rhus chinensis</u> Muell.	++++
	Araliaceae	<u>Shefflera cuneata</u> Craib	+++
	Ericaceae	<u>Agapetes lobii</u> Clarke	++
		<u>Rhododendron lyi</u> Le Vill	++++
	Fabaceae	<u>Moghania macrophylla</u> (Willd.) Ktze.	++
	Loranthaceae	<u>Helixanthera pulcra</u> (DC.) Dans.	+
	Memecylaceae	<u>Memecylon celastrinum</u> Kurz.	+
	Rhamnaceae	<u>Rhamnus cambodiana</u> Pierre ex Pitard	+++++
	Rutaceae	<u>Evodia</u> sp.	+++
	Rubiaceae	<u>Hymenopogon parasitica</u> Wall.	++++
		<u>Chassalia ophioxyloides</u> Craib	++

Habit	Family	Species	ความหนาแน่น	
Shrub	Rubiaceae	<u>Pavetta tomentosa</u> Roxb.	++	
		<u>Morinda umbelata</u> Linn.	++	
Herb	Acanthaceae	<u>Peristrophe lanceolaria</u> (Roxb.) Nees	++++	
	Asteraceae	<u>Eupatorium odoratum</u> Linn.	+++	
	Balsaminaceae	<u>Hydrocera triflora</u> Wight	++	
		<u>Impatiens noei</u> Craib	++++	
	Burmanniaceae	<u>Burmannia coelestris</u> D. Don	++++	
	Caesalpinaceae	<u>Cassia leschenaultiana</u> DC.	++	
	Droseraceae	<u>Drosera peltata</u> J.E. Smith	++	
	Fabaceae	<u>Crotalaria ferunginea</u> Grah. ex Benth.	+++	
		<u>Desmodium amethystinum</u> Dunn.	+++++	
		<u>Desmodium heterocarpon</u> (Linn.) DC. ssp. <u>angustifolium</u> (Craib) Ohashi	+++	
		<u>Indigofera sootepensis</u> Craib	++	
		<u>Lespedeza sulcata</u> Craib	+++++	
		<u>Tephrosia kerrii</u> Drummond & Craib	+++	
		Lentibularia- ceae	<u>Utricularia delphinioides</u> Thor. ex Pell.	+++++
			<u>U. geoffrayi</u> Pell.	++++
		Melastomataceae	<u>Melastoma normale</u> D. Don	+++
			<u>Osbeckia pulchra</u> Geddes	+++++
	Orobanchaceae	<u>Aeginetia indica</u> Roxb.	+	
	Polygalaceae	<u>Salomonina cantoniensis</u> Lour.	+++	
	Polygonaceae	<u>Polygonum chinense</u> Linn.	++++	
Rubiaceae	<u>Hedyotis gracilipes</u> (Craib)	++++		
	Fukuoka var. <u>longicalyx</u> (Craib)			
	Fukuoka			

Habit	Family	Species	ความหนาแน่น
Herb	Tiliaceae	<u>Triumfetta pilosa</u> Roth.	++++
Climber	Asclepiadaceae	<u>Ceropegia</u> sp.	+
		<u>Hoya oreogena</u> Kerr	+++++
	Cucurbitaceae	<u>Zehneria indica</u> (Lour.) Keraudren	++++
	Fabaceae	<u>Dunbaria circinalis</u> Backer	+++
		<u>Vigna pilosa</u> (Roxb.) Baker	+++
Vitaceae	<u>Cissus hastata</u> Miq.	++	

ตารางที่ 4 รายชื่อชนิดพันธุ์ไม้พวก monocotyledon จำแนกตามลักษณะนิสัย (habit)

Habit	Family	Species	ความหนาแน่น
Herb	Araceae	<u>Arisaema petiolatum</u> Gagnep.	+
	Commelinaceae	<u>Cyanotis fasciculata</u> Shul.f.	+++++
	Hypoxidaceae	<u>Hypoxis aurea</u> Lour.	+++
	Orchidaceae	<u>Bulbophyllum nigrescens</u> Rolfe	++
		<u>B. odoratissimum</u> (J.E.) Lind.	+++
		<u>Coelogyne lactea</u> Rchb.	++++
		<u>C. trinervis</u> Lindl.	+++
		<u>C. viscosa</u> Rchb.f.	+++
		<u>Dendrobium acenaciforme</u> Roxb.	+++++
		<u>D. gratiosissimum</u> Rchb. f.	++
		<u>D. nobile</u> Lind.	++
		<u>D. senile</u> Par. & Rchb.	+++
		<u>Doritis pulcherima</u> Lindl.	++
	<u>Epeginium amplum</u> (Lindl.) Smmerh.	+++++	
<u>Eria albido-tomentosa</u> (Bl.) Lindl.	+++++		

Habit	Family	Species	ความหนาแน่น
	Orchidaceae	<u>Eria amica</u> Rchb.f.	++++
		<u>E. discolor</u> Lindl.	++++
		<u>E. panea</u> Lindl.	+++
		<u>Luisia curtisii</u> Seid.	++++
		<u>Pholidota articulata</u> Lindl.	++++
		<u>P. imbricata</u> (Roxb.) Lindl.	+
		<u>Spathoglottis pubescens</u> Lindl.	++++
		<u>Sunipia racemosa</u> (J.E.Smith) Tang & Wang	++
		<u>Thunia alba</u> (Lindl.) Rchb.f.	++++
		<u>Trichotomia dasyphylla</u> (Par. & Rchb.) Krzl.	++
		<u>Vanda pumila</u> Hk.f.	+
	Xyridaceae	<u>Xyris pauciflora</u> Willd.	+++
	Zingiberaceae	<u>Caulokaemferia alba</u> Larsen & Smith	++++
		<u>C. saxicola</u> Larsen	+++
		<u>Hedychium villosum</u> Wall.	+++
Climber	Dioscoreaceae	<u>Dioscorea glabra</u> Roxb.	+++++
		<u>D. bulbifera</u> Linn.	+++
	Smilacaceae	<u>Smilax glabra</u> (Wall.) Roxb.	+++++

หมายเหตุตาราง

- +++++ หมายถึง มากที่สุด
 ++++ หมายถึง ค่อนข้างมาก
 +++ หมายถึง ปานกลาง
 ++ หมายถึง น้อย
 + หมายถึง น้อยมาก

ตารางที่ 5 แสดงชื่อชนิดของพันธุ์ไม้ที่ออกดอกในแต่ละเดือน

เดือน	ชนิด	ความหนาแน่น
มกราคม	<u>Agapetes lobii</u> Clarke	++
	<u>Eugenia grata</u> Wight.	++++
	<u>Sheffleropsis subintegra</u> Craib	+++++
	<u>Eria discolor</u> Lindl.	++++
	<u>Quercus flueryi</u> Hicket et A.Camus	+++
	<u>Wightia speciosissima</u> (D.Don) Merr.	+
	<u>Coelogyne viscosa</u> Rchb.f.	+++
กุมภาพันธ์	<u>Hedychium villosum</u> Wall.	+++
	<u>Vanda pumila</u> Hk.f.	+
	<u>Luisia curtisii</u> Seid.	++++
	<u>Coelogyne lactea</u> Rchb.f.	++++
	<u>Dendrobium gratiosissimum</u> Rchb.f.	++
มีนาคม	<u>Ochna integerrima</u> (Lour.) Merr.	++
	<u>Eria amica</u> Rchb. f.	++++
	<u>Rhododendron lyi</u> Le Vill	++++
	<u>Helixanthera pulcra</u> (DC.) Dans.	+
	<u>Dendrobium senile</u> Par.et Rchb.	+++
	<u>Eria panaea</u> Lindl.	+++
เมษายน	<u>Bulbophyllum nigrescens</u> Rolfe	++
	<u>Melastoma normale</u> D.Don	+++
	<u>Styrax benzoides</u> Craib	++++
	<u>Sunipia racemosa</u> (J.E.Smith) Tang & Wang	++
	<u>Hypoxis aurea</u> Lour.	+++
	<u>Morinda umbelata</u> Linn.	++
	<u>Shefflera cuneata</u> Craib	+++

เดือน	ชนิด	ความหนาแน่น
เมษายน	<u>Dendrobium nobile</u> Lindl.	++
พฤษภาคม	<u>Thunia alba</u> (Lindl.) Rchb.f.	++++
	<u>Pavetta tomentosa</u> Roxb. ex Sm.	++
	<u>Pholidota articulata</u> Lindl.	++++
	<u>P. imbricata</u> (Roxb.)Lindl.	+
	<u>Arisaema petiolatum</u> Gagnep.	+
	<u>Indigofera sootepensis</u> Craib	++
	<u>Caulokaemferia alba</u> Larsen et Smith	++++
	<u>C. saxicola</u> Larsen	+++
	<u>Drosera peltata</u> J.E. Smith	++
	<u>Fragraea ceilanica</u> Thunb.	+++
<u>Smilax glabra</u> Wall. ex Roxb.	+++++	
มิถุนายน	<u>Indigofera sootepensis</u> Craib	++
	<u>Caulokaemferia alba</u> Larsen et Smith	++++
	<u>C. saxicola</u> Larsen	+++
	<u>Drosera peltata</u> J.E. Smith	++
	<u>Fragraea ceilanica</u> Thunb.	+++
	<u>Smilax grabra</u> Wall. ex Roxb.	+++++
	<u>Hedychium villosum</u> Wall.	+++
	<u>Bulbophllum ordoratissimum</u> (J.E.)Lindl.	+++
	<u>Trichotosia dasyphylla</u> (Par. & Rchb.f.) ++ Krzl.	
	<u>Impatiens noei</u> Craib	++++
กรกฎาคม	<u>Smilax grabra</u> Wall. ex Roxb.	+++++
	<u>Hedychium villosum</u> Wall.	+++
	<u>Caulokaemferia alba</u> Larsen et Smith	++++
	<u>C. saxicola</u> Larsen	+++

เดือน	ชนิด	ความหนาแน่น
กรกฎาคม	<u>Hedychium villosum</u> Wall.	+++
	<u>Drosera peltata</u> J.E.Smith	++
	<u>Impatiens noei</u> Craib	++++
	<u>Trichotomia dasyphylla</u> (Par.& Rchb.f.)	++
	Kurz	.
	<u>Vigna pilosa</u> (Roxb.) Baker	+++
	<u>Hymenopogon parasitica</u> Wall.	++++
สิงหาคม	<u>Smilax grabra</u> Wall. ex Roxb.	+++++
	<u>Caulokaemferia alba</u> Larsen et Smith	++++
	<u>C. saxicola</u> Larsen	+++
	<u>Hedychium villosum</u> Wall.	+++
	<u>Impatiens noei</u> Craib	++++
	<u>Vigna pilosa</u> (Roxb.) Baker	+++
	<u>Cassia leschenultiana</u> DC.	++
	<u>Spathoglottis pubescens</u> Lindl.	++++
	<u>Cyanotis fasciculata</u> Shul.f.	+++++
	<u>Hymenopogon parasitica</u> Wall.	++++
กันยายน	<u>Cassia leschenultiana</u> DC.	++
	<u>Spathoglottis pubescens</u> Lindl.	++++
	<u>Doritis pulcherima</u> Lindl.	++
	<u>Cyanotis fasciculata</u> Shul.f.	+++++
	<u>Cissus hastata</u> Miq.	++
	<u>Osbeckia pulchra</u> Geddes	+++++
	<u>Eria albido-tomentosa</u> (Bl) Lindl.	+++++
	<u>Chassalia ophioxyloides</u> Craib	++
	<u>Ceropegia</u> sp.	+
<u>Impatiens noei</u> Craib	++++	

เดือน	ชนิด	ความหนาแน่น
กันยายน	<u>Rhus chinensis</u> Muell.	++++
	<u>Dioscorea glabra</u> Roxb.	+++++
	<u>Dendrobium acenaceforme</u> Roxb.	+++++
	<u>Desmodium heterocarpon</u> (Linn.) DC	+++
	ssp. <u>angustifolium</u> (Craib) Ohashi	
	<u>Poebe</u> sp.	+++
	<u>Hedyotis gracilipes</u> (Craib) Fukuoka	++++
	var. <u>Longlcalyx</u> (Craib) Fukuoka	
	<u>Crotalaria ferunginea</u> Grah. ex Benth.	+++
ตุลาคม	<u>Dunbaria circinalis</u> Backer	+++
	<u>Peristrophe lanceolaria</u> (Roxb.) Nees	++++
	<u>Tephrosia kerrii</u> Drummond & Craib	+++
	<u>Burmannia coelestris</u> D. Don	++++
	<u>Desmodium amethystinum</u> Dunn.	+++++
	<u>Toxicodendron succedanea</u> Mold.	+++
	<u>Epeginium amplum</u> (Lindl.) Sinnerh.	+++++
	<u>Polygonum chinense</u> Linn.	++++
	<u>Lespedeza sulcata</u> Craib	+++++
	<u>Dioscorea bulbifera</u> Linn.	+++
	<u>Coelogyne trinervis</u> Lindl.	+++
	<u>Hoya oreogena</u> Kerr	+++++
	<u>Evodia</u> sp.	+++
	<u>Rhamnus cambodiana</u> Pierre ex Pitard	+++++
	<u>Mallotus paniculatus</u> (Lamm.) Muell.	+++
	<u>Moghania macrophylla</u> (Willd.) Ktze.	++
	<u>Triumfetta pilosa</u> Roth.	++++
<u>Aeginetia indica</u> Roxb.	+	

เดือน	ชนิด	ความหนาแน่น
ตุลาคม	<u>Vigna pilosa</u> (Roxb.) Baker	+++
	<u>Anneslea fragrans</u> Wall.	++++
	<u>Zehneria indica</u> (Lour.) Keraudren	++++
	<u>Croton oblongifolius</u> Roxb.	+++
	<u>Utricularia delphinioides</u> Thor. ex Pell.	+++++
	<u>Utricularia geoffryi</u> Pell.	+++
	<u>Memecylon celastrinum</u> Kurz	+
พฤศจิกายน	<u>Vigna pilosa</u> (Roxb.) Backer	+++
	<u>Anneslea fragrans</u> Wall.	++++
	<u>Zehneria indica</u> (Lour.) Keraudren	++++
	<u>Croton oblongifolius</u> Roxb.	+++
	<u>Utricularia delphinioides</u> Thor. ex Pell.	+++++
	<u>Utricularia geoffryi</u> Pell.	++++
ธันวาคม	<u>Eupatorium odoratum</u> Linn.	+++
	<u>Eugenia grandis</u> Wight	+
	<u>Wightia speciosissima</u> (D. Don) Merr.	+
	<u>Hydrocera triflora</u> Wight	++

หมายเหตุตาราง

- ++++ หมายถึง มากที่สุด
 +++ หมายถึง ค่อนข้างมาก
 ++ หมายถึง ปานกลาง
 + หมายถึง น้อย
 + หมายถึง น้อยมาก

ตารางที่ 6 ชนิดของพืชจำแนกตามถิ่นอาศัย

ชนิด	ลานหิน			ร่องหิน	epi- phyte	para site
	กลางแจ้ง		ในร่ม			
	ที่แห้ง	ชื้นและ น้ำไหล				
<u>Agapetes lobii</u> Clarke	*					
<u>Aeginetia indica</u> Roxb.						*(R)
<u>Anneslea fragrans</u> Wall	*					
<u>Arisaema petiolatum</u> Gagnep.				*(R)		
<u>Burmannia coelestris</u> D. Don		*(R)				
<u>Bulbophyllum nigrescens</u> Rolfe.					*	
<u>B. odoratissimum</u> (J.E.) Lind.					*	
<u>Cassia leschenaultiana</u> DC.				*(R)		
<u>Caulokaemferia alba</u> Larsen et Smith	*(R)	*(R)				
<u>C. saxicola</u> Larsen				*(R)		
<u>Ceropegia</u> sp.	*(R)					
<u>Chassalia ophioxyloides</u> Craib	*			*		
<u>Cissus hastata</u> Miq.	*(R)					
<u>Crotalaria ferruginea</u> Grah. Benth.				*(R)		
<u>Croton oblogifolius</u> Roxb.	*			*		
<u>Coelogyne Lactea</u> Rchb.	*					
<u>C. trinervis</u> Lindl.				*	*	
<u>C. viscosa</u> Rchb.f.				*	*	
<u>Cyanotis fasciculata</u> Shul.f.	*(R)	*(R)				

ชนิด	ลานหิน			ร่องหิน	epi- phyte	para site
	กลางแจ้ง		ในร่ม			
	ที่แห้ง	ชื้นและ น้ำไหล				
<u>Dendrobium acenaciforme</u> Roxb.	*					
<u>D. gratiosissimum</u> Rchb.f.	*				*	
<u>D. nobile</u> Lindl.	*				*	
<u>D. senile</u> Par. & Rchb.			*		*	
<u>Desmodium amethystinum</u> Dunn.	*(R)					
<u>D. heterocarpon</u> (Linn.)DC. ssp. <u>angustifolium</u> (Craib) Ohashi	*(R)					
<u>Doritis pulcherima</u> Lindl.	*					
<u>Drosera peltata</u> J.E.Smith	*					
<u>Dunbaria circinalis</u> Backer	*(R)	*(R)				
<u>Dioscorea glabra</u> Roxb.	*(R)					
<u>D. bulbifera</u> Linn.	*(R)					
<u>Epeginium amplum</u> (Lindl.) Smmerh.	*					
<u>Eria albido-tomentosa</u> (Bl.) Lindl.	*					
<u>Eria amica</u> Lindl.	*		*			
<u>E. discolor</u> Lindl.	*		*			
<u>E. panea</u> Lindl.					*	
<u>Eupatorium odoratum</u> Linn.	*(R)					
<u>Eugenia grandis</u> Wight	*					
<u>E. grata</u> Wight	*					
<u>Evodia</u> sp.	*			*		
<u>Ficus</u> sp.	*					

ชนิด	ลานหิน			ร่องหิน	epi- phyte	para site
	กลางแจ้ง		ในร่ม			
	ที่แห้ง	ชื้นแฉะ				
<u>Fragraea ceilanica</u> Thunb.	*					
<u>Hedychium villosum</u> Wall.	*(R)				*(R)	
<u>Hedyotis gracilipes</u> (Craib)	*(R)					
<u>Fukuoka</u> var. <u>longicalyx</u> (Craib)Fukuoka						
<u>Helixanthera pulcra</u> (DC.)	*					*?
Dans.						
<u>Hoya oreogena</u> Kerr	*			*	*	
<u>Hydrocera triflora</u> Wight & Arn.		*(R)				
<u>Hypoxis aurea</u> Lour.		*(R)				
<u>Hymenopogon parasitica</u> Wall.	*(R)					*?
<u>Impatiens noei</u> Craib		*(R)				
<u>Indigofera sootepensis</u> Craib			*(R)			
<u>Lespedeza sulcata</u> Craib	*(R)					
<u>Luisia curtisii</u> Seid.	*					
<u>Mallotus paniculatus</u> (Lamm.) Muell.	*				*	
<u>Moghania macrophylla</u> (Willd.)Ktze.			*			
<u>Melastoma normale</u> D.Don	*				*	
<u>Memecylon celastrinum</u> Kurz					*	
<u>Morinda umbelata</u> Linn.	*				*	
<u>Osbeckia pulchra</u> Geddes	*(R)					
<u>Ochna integerima</u> Merr.	*				*	
<u>Peristrophe lanceolaria</u>	*(R)					

ชนิด	ลานหิน			ร่องหิน	epi- phyte	para site
	กลางแจ้ง		ในร่ม			
	ที่แห้ง	ชื้นและ น้ำไหล				
(Roxb.) Nees						
<u>Phoebe</u> sp.	*					
<u>Polygonum chinense</u> Linn.	*(R)				*(R)	
<u>Pavetta tomentosa</u> Roxb.ex Sm.					*	
<u>Pholidota articulata</u> Lindl.	*					
<u>P. imbricata</u> (Roxb.)Lindl.				*		
<u>Quercus flueryii</u> Hicket et Camus	*					
<u>Rhus chinensis</u> Muell.	*					
<u>Rhododendron lyi</u> Le Vill	*					
<u>Rhamnus cambodiana</u> Pierre ex Pitard	*					
<u>Shefflera cuneata</u> Craib					*	
<u>Sheffleropsis</u> Craib var <u>angkae</u> Craib	*					
<u>Salomonina cantoniensis</u> Lour.	*(R)					
<u>Styrax benzoides</u> Craib	*				*	
<u>Spathoglottis pubescens</u> Lindl.		*(R)				
<u>Sunipia racemosa</u> (J.E.Smith) Tang & Wang						*
<u>Smilax glabra</u> (Wall.) Roxb.	*(R)					
<u>Toxicodendron succedanea</u> Mold.	*					
<u>Tephrosia kerrii</u> Drummond & Craib	*(R)			*(R)		

ชนิด	ลานหิน			ร่องหิน	epi- phyte	para site
	กลางแจ้ง		ในร่ม			
	ที่แห้ง	ชื้นและ น้ำไหล				
<u>Triumfetta pilosa</u> Roth.	* (R)					
<u>Thunia alba</u> (Lindl.) Rchb.f				*		
<u>Trichotosia dasyphylla</u> (Par. & Rchb.f.) Krzl.	*					
<u>Utricularia delphinioides</u> Thor. ex Pell.		* (R)				
<u>U. geoffrayi</u> Pell.		* (R)				
<u>Vigna pilosa</u> (Roxb.) Baker	* (R)					
<u>Vanda pumila</u> Hooker f.					*	
<u>Wightia speciosissima</u> (D. Don) Merr.	*					
<u>Xyris pauciflora</u> Wild.		* (R)				
<u>Zehneria indica</u> (Lour.) Keraudren	* (R)					

หมายเหตุตาราง

(R) หมายถึงพันธุ์ไม่พบแต่ในฤดูฝน

รายละเอียดของพันธุ์ไม้แต่ละชนิด

1. พวก dicotyledon

Acanthaceae

Peristrophe lanceolaria (Roxb.) Nees in Wall., Pl. As. Rar. 3:114, 1832 ; Benolst., Fl. Gen. Indo-Chine 4:768. 1935 ; Bremekamp, Dansk Bot. Ark. 27:81, 1969.

ชื่อพื้นเมือง   ฟ้าฮ่อม (เชียงใหม่) ; หัวชะอำ (นครราชสีมา)
ถิ่นอาศัย   บริเวณขอบของร่องหินที่ชุ่มชื้น และ พบขึ้นบนลานหินที่มีหน้าดิน

ไม้ล้มลุก ส่วนต่างๆมีขนแบบ glandular hair ปกคลุม ลำต้น สูงประมาณ 15 - 30 ซม. ใบ เป็นใบเดี่ยวเกิดตรงกันข้ามบนกิ่งและตั้งฉากกับใบคู่อื่น ก้านใบยาว ประมาณ 0.5 - 1 ซม. หรือ ไม่มีก้านใบ รูปร่างของใบเป็นแบบ elliptic - lanceolate ฐานใบและปลายใบแหลมแบบ acute ขนาดของใบประมาณ 0.5 - 2 x 2.5 - 7.5 ซม. ดอก ออกเป็นช่อบริเวณซอกใบใกล้กับปลายยอด ช่อดอกเป็นแบบ cymose มี bract รองรับ bract มีสีเขียวโคนเชื่อมกันปลายแยกเป็น lobe ขนาดประมาณ 0.2 x 1.5 ซม. calyx เชื่อมกันรูปร่างคล้าย bract แต่ขนาดเล็กกว่า corolla สีม่วงแดง แบบ bilabiate upper lip รูปร่างแบบ obovate - oblanceolate ปลายแยกเป็น 3 lobe ขนาดประมาณ 0.8 x 1.5 ซม. เมื่อดอกบานเต็มทั้งอับไปทางด้านหลัง เกือบอยู่ในระนาบเดียวกับ lower lip lower lip รูปร่างเป็นแบบ keel ขนาดประมาณ 1 x 1.5 ซม. stamen มี 2 อัน ovary เป็นแบบ superior ovary มีขน มี 2 locule และเป็นแบบ axile placentation ส่วนของ style ยาวเท่ากับความยาวของ lower lip stigma แยกเป็น 2 lobe ทั้ง stamen style และ stigma ทอดนอนไปตาม lower lip

ระยะเวลาออกดอก ตุลาคม

ประเทศไทย   ภาคเหนือ: เชียงใหม่ (ดอยสุเทพ ดอยเชียงดาว) พิชญ์โลก (ภูหินร่อง-กล้า)

การกระจายพันธุ์   อินโดจีน

ตัวอย่างที่ใช้ศึกษา   K.Sridith 46 (CU) ; Put 3503, Umpai 332, A. Marcan 1532, M.C.Lakshnakara 1511 (BK)

Anacardiaceae

Rhus chinensis Muell. - Rhus javanica L., Craib in Fl.Siam.Enum. 1 :342,1925 ; Kurz , For. Fl. Brit.Burm.1:319,1877.

ชื่อพื้นเมือง   มะเหลียมหิน ชุง ส้มผด มะผด
ถิ่นอาศัย   บนลานหิน

ไม้พุ่ม หรือ ไม้ต้นขนาดเล็ก ส่วนต่างๆมีขนปกคลุม ใบ เป็นใบประกอบแบบขนนก (odd pinnate) ขึ้นเดี่ยว ขนาดยาวประมาณ 30 ซม. มีใบย่อย 7 - 9 ใบ ใบย่อยที่อยู่ตรงโคนเล็กกว่าใบย่อยที่อยู่ตรงปลาย ใบย่อยรูปร่างแบบ elliptic - ovate ปลายแหลมแบบ acute หรือ acuminate ขอบใบจักแบบ serrate ใบย่อยที่อยู่ปลายสุด ฐานใบเป็นแบบ cuneate ขนาดของใบย่อยประมาณ 2.5 - 6.5 x 3.5 - 9 ซม. ดอก ออกเป็นช่อแบบ compound raceme เกิดที่ปลายกิ่ง ช่อดอกยาวประมาณ 20 - 25 ซม. ดอกเป็นดอกสมบูรณ์เพศ ก้านดอกย่อยยาวประมาณ 0.2 ซม. ดอกย่อยขนาดประมาณ 0.1 x 0.1 ซม. calyx เชื่อมกัน ส่วนปลายแยกเป็น 5 lobe มีขนปกคลุมหนาแน่น petal แยกจากกัน มี 5 อัน รูปร่างแบบ elliptic - oblong สีเหลืองอ่อนบริเวณโคนกลีบ และ ปลายกลีบมีขน stamen มี 5 อัน อยู่สลับกับ petal สูงกว่าcalyx เล็กน้อย ovary มีขนปกคลุมหนาแน่น style สั้นมาก stigma แยกเป็น 3 แฉก basal placentation ผล เป็นแบบ drupe มีขนปกคลุมหนาแน่น เมื่อแก่เป็นสีแดง (ภาพที่ 22)

ระยะเวลาออกดอก   กันยายน

ประเทศไทย   ภาคเหนือ: เชียงราย เชียงใหม่ (ดอยสุเทพ) พิษณุโลก(ภูทิวร่องกล้า)

การกระจายพันธุ์   อินเดี ย พม่า จีน ญี่ปุ่น

ตัวอย่างที่ศึกษา   K.Sridith 37 (CU) ; U Mg Gale 2 , Suigle 268 (BKF)

Toxicodendron succedanea Mold. - Rhus succedanea L. , Mant 2:211. 1701 ; Hooker,F.B.I. 2:12,1882. ; Engler,DC.,Mong. Phanerg. 4:399 ; Fl. For. Cochinch.,t 373 ; Ind. Trees :199 ; F.I.C. 2:36 ; Becker, Fl. Java 2:153 - 154,1965. ; Craib,Fl.Siam.Enum. p 1 :342 ,1925.

ชื่อพื้นเมือง   กะดงล้ง สะเดาข้าง(เลย) แกนหมอ(เพชรบูรณ์) มะกอกเกี่ยม(ประจวบ-คีรีขันธ์) ปักกกเขา(ตราด) ฮักโก้(เชียงใหม่)

ถิ่นอาศัย   ชอกหิน (ข้างร่องหิน)

ไม้ต้น สูงประมาณ 3 - 5 เมตร ส่วนต่างๆเรียบเกลี้ยง ใบ เป็นใบประกอบแบบขนนก (odd pinnate) ชั้นเดียว เรียงตัวแบบเวียนสลับบนกิ่งอยู่กันหนาแน่นมาก โกล้ปลายกิ่งขนาดยาวประมาณ 13 - 15 ซม. แต่ละใบมีใบย่อยประมาณ 11 ใบ ก้านใบของใบย่อยสั้นมากหรือไม่มีก้านใบ ใบย่อยรูปร่างแบบ elliptic ฐานใบเป็นแบบ acute ปลายใบแหลมแบบ acuminate - cuspidate ขนาดของใบย่อยประมาณ 0.8 - 1.8 ซม. x 3 - 6 ซม. ดอก ออกเป็นช่อแบบ compound raceme ช่อดอกออกตามข้างกิ่ง แต่โกล้ปลายยอด ขนาดของช่อดอกประมาณ 13 - 15 ซม. ดอกเป็นดอกสมบูรณ์เพศ ก้านดอกย่อยยาวประมาณ 0.2 ซม. calyx เชื่อมกันปลายแยกเป็น 5 lobe calyx lobe รูปร่างแบบ ovate ยาวประมาณ 0.1 ซม. petal มี 5 อัน รูปร่างแบบ ovate - oblong ยาวประมาณ 0.3 ซม. มี disc ที่ฐานรองดอก disc มี 5 lobe ขอบหยัก stamen มี 5 อัน ผล เป็นแบบ drupe รูปร่างกลม ขนาดเส้นผ่าศูนย์กลางประมาณ 0.5 - 0.7 ซม.

ระยะเวลาออกดอก ตุลาคม

ประเทศไทย ภาคเหนือ: เชียงใหม่ (ดอยสุเทพ) พะเยา (ภูหินร่องกล้า) ; ภาคตะวันออก: เลย อุดรธานี ; ภาคใต้ : ประจวบคีรีขันธ์

การกระจายพันธุ์ เขตอบอุ่นของเทือกเขาหิมาลัยจนถึงญี่ปุ่น

ตัวอย่างที่ใช้ศึกษา K.Sridith 73 , K.Sridith 93 , K.Sridith 50 (CU) ; Keshavanand 123 (BKF)

Araliaceae

Sheffleropsis subintegra Craib var. angkae Craib, Fl. Siam. Enum. : 805, 1931.

ชื่อพื้นเมือง -

ถิ่นอาศัย บนลานหิน ในบริเวณขอบหน้าผา ร่องหิน ที่มีความชื้นค่อนข้างมาก

ไม้ยืนต้น สูงประมาณ 3 - 5 เมตร แตกกิ่งไม่มากนัก เปลือกลำต้นมีขนเป็นรอย ตามลำต้นมีแผลเกิดจากใบที่ร่วงไปแล้ว ใบ เป็นใบประกอบแบบ palmate เรียงเวียนสลับรอบต้น ก้านใบยาวประมาณ 8 - 20 ซม. stipule รูปร่าง broadly

ovate อยู่ตรงซอกใบ และ ส่วนฐานแผ่ออกหุ้มกิ่ง ใบย่อยจำนวน 5 - 12 ใบ รูปร่างแบบ obovate จนถึงแบบ oblong - elliptic ก้านใบย่อย ยาวประมาณ 2 - 4 ซม. ปลายใบแหลมแบบ acute จนถึง acuminate ขนาดของใบประมาณ 4 - 8 ซม. x 8 - 18 ซม. ดอก ออกเป็นช่อ แบบ compound umbel ออกจากบริเวณลำต้น ห่างจากปลายยอดพอสมควร ช่อดอกออกเป็นกลุ่มๆ มี bract รูปร่างแบบ ovate รองรับอยู่ตรงโคนช่อดอก ก้านดอกย่อย ยาวประมาณ 0.7 - 1 ซม. calyx เชื่อมกันมีลักษณะเป็นรูปถ้วย corolla เป็นแบบ calyptrate corolla stamen มี 20 อัน style สั้นมาก ovary เป็นแบบ inferior ovary มี 15 locule

ระยะเวลาออกดอก มกราคม - มีนาคม

ประเทศไทย ภาคเหนือ : เชียงใหม่(ดอยอ่างกา) พิชญ์โลก(ภูหินร่องกล้า)

ตัวอย่างที่ใช้ศึกษา K.Sridith 98 (CU) ; Kerr 5348 , K.Suvatabhandhu 97 , (BK)

Shefflera cuneata Craib, Kew Bull. : 420, 1930 .; Fl. Siam. Enum. 1:798. 1931.

ชื่อพื้นเมือง

มือพระนารายณ์

ถิ่นอาศัย

ขึ้นตามขอบเหวหรือหน้าผาที่มีความชุ่มชื้น

ไม้พุ่ม หรือ รอเลื้อย ใบ เป็นใบประกอบแบบ palmate เรียงเวียนสลับรอบกิ่ง บริเวณโคนก้านใบมี stipule เชื่อมกับโคนของก้านใบ โดยที่โคนของ stipule แผ่ออกหุ้มกิ่งไว้ stipule รูปร่างแบบ ovate ปลายแหลมแบบ acute ขนาดยาวประมาณ 0.5 - 1 ซม. ก้านใบมีลักษณะ terete ยาวประมาณ 12 - 20 ซม. ใบย่อยมีประมาณ 6 - 7 ใบ ใบย่อยรูปร่างแบบ elliptic จนถึง obovate ปลายใบแหลมแบบ acuminate ขนาดของใบย่อยประมาณ 3.5 - 6 ซม. x 8 - 12 ซม. ดอก ออกเป็นช่อที่ปลายกิ่ง ช่อดอกเป็นแบบ compound inflorescence ก้านช่อดอกมีขนเล็กละเอียดขึ้นปกคลุม ช่อดอกย่อยเป็นแบบ umbel ก้านช่อดอกย่อยยาวประมาณ 0.3 ซม. ในแต่ละช่อดอกย่อยมี bract รองรับ bract รูปร่างแบบ ovate ปลายแหลมแบบ acute ขนาดประมาณ 0.4 - 1 x 0.5 - 0.8 ซม. ก้านดอกย่อยยาวประมาณ 0.1 ซม. ดอกย่อยแต่ละดอกมี bract รูปร่าง linear มีขน ยาวประมาณ 0.1 ซม. รองรับ calyx เชื่อมกันเป็นรูปถ้วย corolla แยกจากกัน มี 5 กลีบ รูปร่างแบบ ovate ปลายแหลมแบบ acute สีเหลืองนวล ขนาดประมาณ 0.15 x 0.25 ซม. stamen มี 5 อันอยู่สลับกับกลีบดอก anther ติดแบบ dorsifixed anther แตกตามยาว ovary เป็นแบบ half inferior มี 5

locule stigma ไม่มีก้านชูอยู่ติดกับ ovary

ระยะเวลาออกดอก เมษายน

ประเทศไทย ภาคเหนือ : เชียงใหม่(ดอยสุเทพ ดอยอ่างกา) พินุกโลก(ภูหินร่องกล้า)
; ภาคตะวันออกเฉียงใต้ : จันทบุรี

ตัวอย่างที่ใช้ศึกษา K.Sridith 132 (CU) ; C.Chernsivattana 526 , Put 3755
Put 3895 (BK)

Asclepiadaceae

Ceropegia sp.

ชื่อพื้นเมือง -

ถิ่นอาศัย

เลื้อยปะปนกับหญ้า และ พันธุ์ไม้อื่นบนหิน

ไม้เลื้อย ลำต้นขนาดเล็กมาก เส้นผ่าศูนย์กลางประมาณ 0.1 ซม. ผิวของลำต้นมีขนแบบ puberulose ปกคลุมอยู่ ใบ รูปรีแกม linear - lanceolate บริเวณ mid rib และเส้น vein มีขนแบบ puberulose ส่วนที่ผิวใบอาจมีขน หรือไม่มีก็ได้ ขนาดของใบประมาณ 0.3 - 1.2 x 4 - 8 ซม. ดอก ออกเป็นช่อแบบ cyme แต่ละช่อมีดอกย่อยประมาณ 1 - 3 ดอก ก้านช่อดอกยาวประมาณ 1.5 ซม. ก้านดอกย่อยยาวประมาณ 0.4 - 0.6 ซม. ที่โคนก้านดอกย่อยมี bract รูปรีแกม linear ขนาดยาวประมาณ 0.3 ซม. และมีขนแบบ puberulose ปกคลุม calyx แยกกันมี sepal 5 กลีบรูปรีแกม linear มีขนแบบ puberulose ปกคลุมด้านนอกเช่นกัน sepal ยาวประมาณ 0.4 ซม. corolla สีนวลมีจุดม่วงประ เชื่อมกันเป็น tube รูปทรงเป็นแบบ cylindrical ส่วนฐานของ corolla tube พองออก corolla tube ยาวประมาณ 1.5 - 1.6 ซม. ปลายแยกเป็น 5 lobe แต่ละlobe รูปรีแกม lanceolate - linear และมีขนแบบ puberulose ปกคลุมทั้ง 2 ด้าน ส่วน corolla lobe ยาวประมาณ 2 ซม. corona รูปโค้งคล้ายโดม มี 5 lobe pollinium จำนวน 5 คู่ (ภาพที่ 10)

ระยะเวลาออกดอก กันยายน

ประเทศไทย ภาคเหนือ : พินุกโลก(ภูหินร่องกล้า)

ตัวอย่างที่ใช้ศึกษา K.Sridith 31 (CU) ; Pradit 600 , J.F.maxwell 73-563

S.Phengnaren 33 (BK)

หมายเหตุ จากการศึกษาโดยการเทียบกับตัวอย่างแห้ง ในพิพิธภัณฑ์พืช กรมวิชาการ เกษตร พบว่าใกล้เคียงกับ Ceropegia lucida Wall. มาก อาจจะเป็นพันธุ์ไม้ชนิดนี้ก็ได้

Hoya oreogena Kerr in Kew Bulletin, 1939.

ชื่อพื้นเมือง

-

ถิ่นอาศัย

พบทั่วไปทั้งบนต้นไม้ บนลานหิน

ไม้เลื้อย ลำต้นกลม ส่วนที่ยังอ่อนสีน้ำตาลแดง มีขนสั้นนุ่ม ปกคลุม ส่วนที่แก่ผิวเรียบ เส้นผ่าศูนย์กลางลำต้นประมาณ 0.35 ซม. มียางสีขาว ใบบอกตรงกันข้าม แต่ละคู่ห่างกันประมาณ 10 - 12 ซม. ก้านใบขนาดประมาณ 0.8 ซม. เนื้อใบบางแบบ coriaceous ใบ รูปร่างแบบ elliptic ส่วนที่ฐานใบและปลายใบแหลมแบบ acute ผิวใบด้านล่างมีขนอ่อนนุ่มปกคลุมอยู่ทั่วไป เส้น vein มองไม่เห็น ขนาดของใบประมาณ 3.5 - 3.7 x 8 - 9 ซม. ดอก ออกเป็นช่อแบบ umbel ก้านช่อดอกยาวประมาณ 0.5 - 1 ซม. ออกมาจากซอกใบ เมื่อถึงฤดูกาลออกดอกมีใบน้อยลง ก้านดอกย่อยยาวประมาณ 2.5 ซม. สีขาวมีประสีแดง ที่โคนก้านดอกย่อยมี bract มีลักษณะเป็นเกล็ดรองรับอยู่ทุกดอก calyx มีขนาดเล็กมาก และมี gland สีชมพูอ่อนจนถึงสีแดง ไข่มมีขนปกคลุม corolla สีขาว รูปทรงแบบ rotate ปลายแยกเป็น 5 lobe ที่ผิวด้านบนมีขนอ่อนนุ่มปกคลุม เมื่อดอกบานเต็มที่ ส่วนของ corolla lobe มีขนพับลงไปทางด้านหลัง corona สีขาวรูปร่างเป็นรูปดาวมี 5 lobe corona แต่ละอัน รูปร่างแบบ ovate lobe ของ corona เรียงสลับกับ lobe ของ corolla ส่วนที่หุ้มเข้าหาศูนย์กลางของดอกเอนตั้งขึ้นจรดกันทุกอันเป็นรูปโดม ปลายแหลมกว้าง ปลายที่หุ้มออกสู่ด้านนอกยาวไปจนถึงส่วนเว้าของ corolla lobe pollinium จำนวน 5 คู่ ดอกมีกลิ่นหอม (ภาพที่ 15)

ระยะเวลาออกดอก ตุลาคม

ประเทศไทย

ภาคเหนือ : พิชณุโลก (ภูหินร่องกล้า) ; ภาคใต้ : นครศรีธรรมราช (เขาหลวง)

การกระจายพันธุ์

?

ตัวอย่างที่ใช้ศึกษา K.Sridith 57 (CU) ; Kerr 10852 (BK) Type

Asteraceae

Eupatorium odoratum Linn., Syst. ed.v ; Hooker , Fl. Br. Ind. 3:224. 1882 ; Kanjilal et al, Fl. Assam 3:108.1939 ; Nada Teerawatsakul , Major weeds in Thailand. t. 1985.

ชื่อพื้นเมือง   สาบเสือ
ถิ่นอาศัย   พบทั่วไป

ไม้ล้มลุกที่แตกออกเป็นพุ่ม ตามลำต้น และ ใบ มีขนลักษณะสาบคายมือ ใบ ออกตรงกันข้าม ก้านใบยาวประมาณ 0.5 - 1 ซม. รูปร่างของใบเป็นแบบ ovate - lanceolate ปลายแหลมแบบ acute ฐานใบเป็นแบบ rounded บริเวณขอบใบใกล้ฐานจักแบบ dentate มีเส้น vein เห็นชัดเจน 3 เส้น ใบขนาดประมาณ 1.2 - 2.5 x 2.5 - 6.5 ซม. ดอก ออกเป็นช่อที่บริเวณปลายกิ่ง ช่อดอกเป็นแบบ condense spike ฐานรองดอกเส้นผ่าศูนย์กลางประมาณ 0.3 - 0.4 ซม. มี bract รองรับหลายชั้น calyx มีลักษณะเป็นเส้นเล็กมาก corolla เชื่อมกันเป็น tube ขนาดเล็กปลายแยกเป็น 5 lobe สีขาวอมเทา stamen จำนวน 5 อัน เกะกะกันรอบ style stigma สูงกว่าปลายสุดของ corolla ประมาณ 0.3 ซม. ผล เป็นแบบ achene สีดำยาวมีขนสีขาวอยู่ตรงปลาย

ระยะเวลาออกดอก พฤษภิกายน - พฤษภาคม
ประเทศไทย   เป็นวัชพืชที่พบทั่วไปทั้งประเทศ
การกระจายพันธุ์   พบทั่วไปในเขตร้อน
ตัวอย่างที่ใช้ศึกษา K.Sridith 83 (CU)

Balsaminaceae

Hydrocera triflora Wight & Arn., Prodr. 1:140 ; Hooker f. in Journ. Linn. Soc. 4:156 ; Hooker f., Fl. Brit. Ind. 1:483. 1875. - H. angustifolia Blume., Bijd. :241. - Impatiens triflora Linn., DC. Prodr. 1:687 ; Wall. Cat.:4256. - I. natans Willd., DC. Prodr. 1:687 ; Roxb., Fl. Ind. 1:652 ; Wall. Cat:4255. - Tytonia natans G. Don., Gen. Syst. 1:749 ; Burm. Fl. Zegl. t.16.

ชื่อพื้นเมือง   แก้วน้ำ (นครราชสีมา ปราจีนบุรี) เทียนนา เทียนน้ำ (ภาคกลาง)
ถิ่นอาศัย   บริเวณที่ชื้นแฉะบนลานหินตามพงหญ้าที่ชื้นแฉะมีน้ำขัง

ไม้ล้มลุก พบได้ทั่วไปในฤดูฝนต่อต้านฤดูหนาว ลำต้นสูงประมาณ 40 - 100 ซม. ลำต้นอวบน้ำ และมีลักษณะเป็น สั้น ร่อง ขนาดของเส้นผ่าศูนย์กลางลำต้นประมาณ 0.4 - 0.8 ซม. ใบ เป็นใบเดี่ยวไม่มีก้านใบและใบเรียงเวียนสลับรอบต้น รูปร่างของใบเป็นแบบ linear - lanceolate ขอบใบจักแบบ serrate ปลายใบแหลมแบบ acute ฐานใบเป็นแบบ attenuate ที่โคนใบทั้งสองข้างมี stipule มีลักษณะเป็น gland ขนาดของใบประมาณ 0.7 - 1.2 x 14 - 15 ซม. ดอก ออกเป็นช่อสั้นๆตามซอกใบ ช่อดอกเป็นแบบ raceme ขนาดยาวประมาณ 0.5 - 2 ซม. แต่ละช่อมีดอกย่อยประมาณ 2 - 3 ดอก ก้านดอกย่อยยาวประมาณ 2 ซม. sepal มี 5 กลีบ ซ้อนกันแบบ imbricate รูป oval 2 คู่ คู่เล็ก และ คู่ใหญ่ อีก 1 sepal อยู่ในสุด ขนาดใหญ่ มี spur ยาวประมาณ 0.4 ซม. petal มี 5 กลีบ สีชมพู หรือ สีขาว petal คู่นอกรูปร่าง oblique - ovate คู่ในรูปร่างแบบ oblanceolate อีก 1 อัน รูปร่าง obovate ด้านนอกมีเส้นเล็กๆ Stamen มี 5 อัน filament แขนงและสั้นมาก ovary เป็นแบบ superior ovary มี 5 locule ผล เป็นแบบ drupe รูป globose หรือ ovate เมื่อกึ่งที่ผิวเป็นสัน

ระยะเวลาออกดอก ตุลาคม - ธันวาคม

ประเทศไทย   ภาคเหนือ : พิชณุโลก (ภูหินร่องกล้า) ; ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ : นครราชสีมา ; ภาคกลาง : อ่างทอง อุทัยธานี

การกระจายพันธุ์   อินเดีย ศรีลังกา พม่า

ตัวอย่างที่ใช้ศึกษา   K.Sridith 92 (CU) ; J.F.Maxwell 71-269 , Kasem 316 , Nai Noe 208 (BK)

Impatiens noei Craib, Kew Bull. : 162, 1926 ; Fl. Siam. Enum. 1:212. 1936 ; Shimizu, Contr. Fl. Southeast Asia 1970:197.

ชื่อพื้นเมือง   -

ถิ่นอาศัย   บนลานหินที่มีน้ำขังตื้นๆ หรือ บนมอสที่ชุ่มชื้น

ไม้ล้มลุก ลำต้นตั้งตรงสูงไม่เกิน 20 ซม. ลำต้นเรียบเกลี้ยงไม่มีขน ใบ เรียงตัวบนกิ่งแบบสลับ ก้านใบยาวประมาณ 0.5 - 1.5 ซม. รูปร่างเป็นแบบ elliptic ถึง lanceolate ปลายใบแหลมแบบ acute ขอบใบจักเล็กน้อย ฐานใบเป็นแบบ adtenuate

ขนาดของใบประมาณ 0.5 - 0.8 x 1 - 3 ซม. ดอก สีม่วงออกตามซอกใบหรือปลายยอด ดอก เป็นดอกเดี่ยว ก้านดอกยาวประมาณ 2 - 3 ซม. เรียงเกลี้ยงไม่มีขน lateral sepal มี 2 กลีบ รูปร่างแบบ lanceolate ยาวประมาณ 0.2 ซม. sepal ในสุด มีลักษณะ เป็น funnel ขนาดประมาณ 0.3 x 0.5 ซม. spur รูปร่างเป็นแบบ linear ยาวประมาณ 1 - 2 ซม. standard รูปร่างแบบ obovate ขนาดประมาณ 0.15 - 0.2 x 0.5 ซม. ส่วนปลาย retuse wing petal ปลายแยกเป็น lobe ขนาดเท่าๆกัน ยาวประมาณ 0.6 - 1 ซม. ผล เป็นแบบ capsule ขนาดยาวประมาณ 1 ซม.

ระยะเวลาออกดอก กันยายน

ประเทศไทย ภาคเหนือ: พะเยา (อุทยานแห่งชาติทุ่งแสลงหลวง ภูหินร่องกล้า) ; ภาคกลาง : สระบุรี (มวกเหล็ก); ภาคใต้ : ประจวบคีรีขันธ์ (น้ำตกห้วยยาง)
การกระจายพันธุ์ พบเฉพาะในเขตประเทศไทยเท่านั้น (endemic)
ตัวอย่างที่ใช้ศึกษา K.Sridith 33 (CU) ; Tagawa et al 11224 (BKF)

Caesalpinaceae

Cassia leschenaultiana DC., Mem. Soc. Phys. Geneva 2:132. 1824 ; Craib, Fl. Siam. Enum. 1: 511. 1928 ; Backer, Bakh. f., Fl. Java 1:536. 1963 ; Larsen, Larsen, Vidal Fl. Thai. 4,1 :123. 1984. - Cassia mimosoides Linn. var wallichiana DC., Bak., Fl. Brit. Ind. 2:266. 1878.

พื้นเมือง

ช่าชามค่อม

ถิ่นอาศัย

พบบนลานหินที่มีหน้าดินอยู่บ้าง และมีทางน้ำไหลผ่านหรือบริเวณที่ค่อนข้างชุ่มชื้น

ไม้ล้มลุก สูงได้ถึง 1 เมตร ลำต้นอาจตั้งตรงหรือทอดนอนก็ได้ ใบเป็นใบประกอบแบบขนนก ก้านใบสั้นมาก ก้านใบยาวประมาณ 0.1 - 0.15 ซม. บริเวณโคนก้านใบมี stipule 2 อัน stipule รูปร่างแบบ ovate - lanceolate ขนาดประมาณ 0.1 x 0.3 ซม. และที่ใบย่อยคู่สุดท้ายมี gland rachis ยาวประมาณ 4.5 - 5 ซม. มีลักษณะเป็นร่อง ใบ รูปร่างแบบ linear - oblong ขนาดประมาณ 0.15 - 0.3 x 4 - 5.5 ซม. ใบย่อยมีประมาณ 15 - 30 คู่ ไม่มีก้าน ใบย่อย รูปร่างแบบ oblong ขนาดประมาณ 0.05 x 0.4 ซม. ใบเรียงเกลี้ยง แต่ที่บริเวณปลายมีขนเส้นเล็กละเอียด ดอก ออกเป็นดอกเดี่ยว เกิดตามซอกใบมี bract รูปร่างเหมือนกับ stipule รองรับ

ก้านดอกยาวประมาณ 0.7 - 1 ซม. petal สีเหลืองสด รูปร่างแบบ oblanceolate - obovate ยาวประมาณ 0.05 - 0.15 ซม. stamen มี 10 อัน filament ค่อนข้างสั้น anther มีรูเปิดที่ส่วนปลาย style เรียบ และแบน stigma แบนมีขนอ่อน superior ovary มีขนอ่อนนุ่มปกคลุม ผล มีลักษณะเป็นฝักแบนมีขนปกคลุมโดยทั่วไป

ระยะเวลาออกดอก กันยายน

ประเทศไทย พบกระจายทั่วไปทุกภาค

การกระจายพันธุ์ กระจายพันธุ์อยู่ในเขตเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

ตัวอย่างที่ใช้ศึกษา K.Sridith 21 (CU) ; Larsen & Bartel 4866 , Smitinand 4966 , Smitinand 3588 , Dee 259 (BKF)

Cucurbitaceae

Zehneria indica (Lour.)Keraudren , Flore Cam. Lao. Vietn. 15:52. 1975. com. nov. - Melothria indica Lour., Fl. Cochinch. ed 1:35. 1790 ; Ser., DC., Prodr. 3:313. 1828 ; Naud., Ann. Sci Nat. Bot., Ser. 4.16:169. tab.2. 1862 ; C.B.Clarke, in Hook f., Fl. Brit.Ind. 2:626. 1879 ; Con., in DC., Mon. Phan. 3:598. 1881 ; Cogn., Pflanzler 66(iv. 275.1):98.1916 ; Cheval, Cat. Jard. Bot. Saigon : 27. 1919 ; Gagnep., Fl. Gen. Indoch. :1064. 1921 ; Craib, Fl. Siam. Enum. 1:763. 1931 ; Merr., Trans. Am. Phil. Soc. n. s.24.2:376. 1935 ; Hand - Mazz., Symb. Sin.7:1062. 1936 ; Charrav., Rec. Bot. Surv. Ind. 17:150. 1959 ; Hara, Fl. East Himal.:324. 1966. - Aechmandra indica (Lour.)Arn., in Hook , Journ. Bpot. 3:274. 1841 ; Miq. , Fl. Ind. Bot. 1:658. 1856. - Bryonia geminata Bl., Bijdr.:924. 1826. - B. leucocarpa Bl., I.c. 1826. - Bryonopsis leucocarpa (Bl.)Cogn., in DC., Mon. Phan. 3:601. 1881 ; Pflanzler. 66(iv.275.1):101. 1916 ; Gagnep., Fl. Gen. Indoch. 2:1062. 1921 ; Back. & Bakh.f., Fl. Java 1:297. 1963 ; Pham - Hoang Ho, Ill. Fl. S. Vietn., ed.21:517. fig. 1298. 1970. - Bryonia tenella Roxb., Fl. Ind. 3:725. 1832. - Aechmandra odorata Hook.f. & Thoms. ex Benth., Fl. Hongk. :124. 1861. - Melothria odorata Hook.f. & Thoms. ex C.B.Clarke, in Hook.f., Fl. Brit. Ind.2:626. 1879. - M. rauwenhoffii Cogn., in

DC., Mon. Phan. 3:579. 1881. - M. leucocarpa (Bl.) Cogn. var. rubella Gagnep., I.c.:1063. 1921.

ชื่อพื้นเมือง   ตำลึงตัวผู้
ถิ่นอาศัย   บนลานหินกลางแจ้ง

ไม้เลื้อย เส้นผ่าศูนย์กลางของลำต้นประมาณ 0.1 ซม. มีลักษณะเป็น สั้น และ ร่อง ใบ เป็นใบเดี่ยวออกเรียงสลับบนลำต้น ก้านใบยาวประมาณ 1 - 2 ซม. ใบรูปร่างแบบ pentagonal หรือ เป็นแบบ triangular ขอบใบจักแบบ denticulate ปลายใบแหลมแบบ acuminate โคนใบเป็นแบบ broadly cordate เนื้อใบบางแบบ membranous หลังใบมีจุดเล็กๆกระจายอยู่ทั่วไปและมีขนแข็งแบบ scabrous ท้องใบเรียบเกลี้ยงไม่มีขน และสั้นกว่าด้านหลังใบ ขนาดของใบประมาณ 2.5 - 5 x 3 - 5 ซม. ด้านตรงข้ามกับใบมักมี tendril ช่วยในการยึดเกาะ ดอก แยกเพศ แต่อยู่บนต้นเดียวกัน ดอกตัวผู้ออกเป็นช่อตรงช่อใบ ช่อหนึ่งๆ มีดอกย่อย 3 - 4 ดอก ก้านช่อดอกยาวประมาณ 0.5 ซม. มี bract ขนาดเล็กมาก หรืออาจไม่มีเลยก็ได้ receptacle รูปทรงแบบ campanulate ยาวประมาณ 0.2 ซม. sepal มี 5 กลีบ ขนาดเล็กมาก รูปร่างแบบ triangular ยาวประมาณ 0.1 ซม. เท่านั้น petal มี 5 กลีบอยู่เรียงสลับกับ sepal รูปร่างของ petal เป็นแบบ ovate - lanceolate สีขาว ด้านนอกมีขนแบบ papillose ด้านในเรียบเกลี้ยง ขนาดยาวประมาณ 0.4 - 0.5 ซม. stamen มี 5 อัน อยู่เรียงสลับกับ petal ยาวประมาณ 0.05 - 0.08 ซม. ดอกตัวเมียอาจออกเป็นดอกเดี่ยวหรือเป็นช่อ มีดอกย่อย 3 - 4 ดอกก็ได้ ช่อดอกออกจากช่อใบเดียวกันกับช่อดอกตัวผู้ ก้านดอกยาวประมาณ 1 ซม. ovary เป็นแบบ fusiform มีจุดเล็กๆกระจายอยู่ทั่วไป stigma มีลักษณะเป็น lobe มี 3 lobe ผล เป็นแบบ berry รูปร่างแบบ elliptic ถึง globose ขนาดเส้นผ่าศูนย์กลางประมาณ 1 ซม. มีเมล็ดมาก เมื่อยังอ่อน สีขาว แต่ผลที่แก่แล้วเป็นสีแดง

ระยะเวลาออกดอก ตุลาคม - มกราคม

ประเทศไทย ภาคเหนือ : พะเยา (ภูหินร่องกล้า) ; ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ : ขอนแก่น ; ภาคกลาง : กรุงเทพฯ (วัดสิงห์)

การกระจายพันธุ์ อินเดีย จีน อินโดจีน มาเลเซีย นิวกินี โพลินีเซีย

ตัวอย่างที่ใช้ศึกษา K.Sridith 77 (CU) ; H.F.Link 47 (BK)

Droseraceae

Drosera peltata J.E.Smith ex Willd., Sp. Pl. 1:1546. 1792 ; Clark in Fl.Brt.Ind. 2:424 . 1879 ; Gagnep. in Fl. Gen. I.- C. 1:702 : 1920 ; Craib in Fl.Siam.Enum. 1:590.1931 ; Steenis in Fl. Mal. I.4:380.1953 ; Larsen,Dank Bot. Ark. 23:69.1963 ; Lecomte in Fl. C.L.V. 4:67. pl.1.f.1 - 7. 1965 ; Larsen,Fl. Thai. 5.1:68 - 69.fig 24.pl.iv. 1987. - Drosera lobiana Turcz.,Bull. Soc. Nat. Mosc. 27 :343. 1854.

ขึ้นพื้นเมือง   บัดน้ำ(เลย) ภูเขาไฟตะกาด(ตราด)
ถิ่นอาศัย   บนลานหินที่มีทรายอยู่ข้างบน

ไม้ล้มลุก ลำต้นเหนือดิน เล็ก ยาว และมีลำต้นใต้ดินแบบ tuber ด้วย tuber ขนาดเส้นผ่าศูนย์กลางประมาณ 1 ซม. ลำต้นเหนือดินตั้งตรงสูงจากพื้นดินประมาณ 30 - 40 ซม. ใบ เป็นใบเดี่ยว ก้านใบยาวประมาณ 1 - 1.2 ซม. รูปร่างของใบเป็นแบบ rounded ขนาดเส้นผ่าศูนย์กลางประมาณ 0.15 - 0.3 ซม. บนใบมีขนสีแดงเส้นเล็ก ๆ อยู่กระจายกันไป บริเวณปลายเส้นขนนี้ มี ต่อม ปล่อยน้ำเมือกเหนียวๆ ดอก ออกเป็น ดอกเดี่ยวหรือออกเป็นช่อแบบ cyme ที่ปลายยอด ก้านดอกยาวประมาณ 0.3 - 0.6 ซม. sepal มี 5 กลีบสีเขียวรูปร่างแบบ ovate - elliptic ขอบหยักแบบ serrate ยาว ประมาณ 0.3 ซม. petal มี 5 กลีบเช่นเดียวกับกลีบเลี้ยง สีขาว รูปร่างแบบ obovate ยาว ประมาณ 0.5 ซม. stamen แยกจากกัน มี 5 อัน ovary มี 3 carpel style แยกเป็น 3 lobe

ระยะเวลาออกดอก พฤษภาคม

ประเทศไทย   ภาคเหนือ: เชียงใหม่(ดอยสุเทพ) พิษณุโลก(ภูหินร่องกล้า) ; ภาคตะวันออก เชียงเหนือ : เลย(ภูกระดึง) อุดรธานี

การกระจายพันธุ์   ศรีลังกา เอเชียตะวันออกเฉียงใต้ จีน ญี่ปุ่น ออสเตรเลีย ทาสมาเนีย
ตัวอย่างที่ใช้ศึกษา K.Sridith 146 (CU) ; Put 2992 , K.Suvatavhandhu 228 , C.Chermisrivattana 2251 (BK)

Ericaceae

Agapetes lobii Clarke in Hook.f., Fl. Brt. Ind. 3:448.fig. 1, fig 2.1882 ; Sleumer, Dansk Bot. Ark. 23.3:303.fig. 1,2. 1966 ; Kanjilal et al, Fl. Ass. 3:136. 1939.

ชื่อพื้นเมือง สะเม็ก(เลย)
ถิ่นอาศัย บนลานหิน

ไม้พุ่ม สูงประมาณ 1 - 2 เมตร ส่วนโคนของลำต้นมีลักษณะเป็น tuberous ขนาดใหญ่ กิ่งกลมเรียบเกลี้ยง ไม่มีขน เส้นผ่าศูนย์กลางของกิ่งประมาณ 0.2 - 0.7 ซม. ใบเป็นใบเดี่ยว เรียงตัวแบบสลับบนกิ่ง ก้านใบสั้นมาก ยาวประมาณ 0.05 - 0.1 ซม. หรืออาจไม่มีก้านใบก็ได้ ใบ รูปร่างแบบ lanceolate - elliptic ขอบใบเรียบ หรืออาจมีรอยจักห่างๆก็ได้ ปลายใบแหลมแบบ acuminate เนื้อใบเป็นแบบ paperaceous ขนาดของใบประมาณ 1.7 - 2.6 ซม. x 6.5 - 8.5 ซม. ดอก ออกเป็นช่อแบบ compound inflorescence ออกตามซ้างกิ่ง ขนาดของช่อดอกยาวประมาณ 2 - 3 ซม. ก้านดอกย่อยยาวประมาณ 1 - 1.3 ซม. calyx เชื่อมกันปลายแยกเป็น 5 lobe calyx ยาวประมาณ 0.4 - 0.5 ซม. corolla เชื่อมกันปลายแยกเป็น 5 lobe สีขาวอมชมพูส่วนปลายสีอ่อน ส่วนที่เชื่อมกันยาวประมาณ 1 - 1.5 ซม. ส่วนที่แยกกันยาวประมาณ 1 - 1.3 ซม. และเมื่อบาน ส่วนของ corolla lobe ม้วนงอลง มาจนถึงบริเวณรอยแยก stamen มี 5 อัน ติดอยู่กับส่วนของ corolla tube anther มีขนาดใหญ่ สีเหลือง เมื่อดอกบาน ส่วนของ anther ที่อยู่เหนือ corolla ยาวพอกับ corolla tube anther แตกโดยรูเปิดอยู่ด้านล่าง ovary เป็นแบบ inferior ovary มี 5 locule style ยาวมาก ยาวถึงประมาณ 2.5 - 3 ซม. (ภาพที่ 8)

ระยะเวลาออกดอก มกราคม

ประเทศไทย ภาคเหนือ: เชียงใหม่(แม่ลำน้อย ขุนวาง) พิษณุโลก(ภูหินร่องกล้า) ;
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ : เลย(ภูหลวง)

การกระจายพันธุ์ พม่า

ตัวอย่างที่ไว้ศึกษา K.Sridith 96 (CU) ; C.N. & J.E.V. 437, K. Bunchuai 1494 (BKF)

Rhododendron lyi Le vill , Fedde. Rep. 13:147. 1914 ; Sleumer in Blumea suppl. 4:45. fig.1. 1958 ; Larsen, Dansk Bot. Ark. 23.16 : 80. 1963.

ชื่อพื้นเมือง กุหลาบขาว ดอกสามสี ไผ่ (เลย)
ถิ่นอาศัย ขอบของลานหินติดกับหน้าผา และ ตามร่องหินบริเวณใกล้หน้าผา

ไม้พุ่ม สูงประมาณ 3 - 4 เมตร กิ่ง และ ลำต้นเรียบเกลี้ยงไม่มีขน ยอดตรง บริเวณปลายกิ่งมีช่อดอกอ่อนซึ่งมี bract ขนาดประมาณ 0.5 - 1 x 0.3 - 1.2 ซม. เรียงซ้อนกันแน่นมาก และเรียงเวียนสลับรอบกิ่งคล้าย cone ขนาดยาวประมาณ 2.5 ซม. พบได้ที่ปลายกิ่งทุกกิ่ง ใบ ออกเรียงเวียนสลับรอบกิ่งและเวียนค่อนข้างถี่บริเวณปลายกิ่ง เนื้อใบหนาคล้ายแผ่นหนัง ก้านใบยาวประมาณ 0.4 - 0.7 ซม. และโค้งลงและถ้าเป็นก้านใบที่ยังอ่อนมีขนเส้นเล็กละเอียดปกคลุมอยู่ ชนิดกล่าวมักร่วงไปเมื่อใบแก่ รูปร่างของใบเป็นแบบ obovate - oblanceolate ขนาดประมาณ 0.9 - 2.5 x 3.5 - 6 ซม. ฐานใบเป็นแบบ attenuate ปลายใบแหลมแบบ apiculate ขอบใบเรียบ หรือจักเล็กน้อย หลังใบสีเขียวเข้มเป็นมัน ท้องใบสีอ่อน และมีเกล็ดรูปร่างกลม สีน้ำตาล ขนาดเล็กมากปกคลุมอยู่ทั่วไปหมด ดอก ออกเป็นช่อที่ปลายกิ่ง ช่อหนึ่งๆมีดอกย่อย 2 - 3 ดอก ก้านดอกย่อยค่อนข้างสั้นคือยาวประมาณ 0.5 ซม. เมื่อดอกบาน bract ที่หุ้มปลายยอดอยู่มักร่วง calyx มี 5 lobe เห็นไม่ชัดเพราะมีขนาดเล็กมาก ขนาดกว้างประมาณ 0.15 ซม. ที่ขอบมีขนยาวประมาณ 0.15 - 0.2 ซม. corolla เชื่อมกัน รูปทรงเป็นแบบ campanulate ปลายแยกเป็น 5 lobe ขนาดของ corolla tube ยาวประมาณ 3 ซม. corolla lobe ยาวประมาณ 1.5 - 2 ซม. ขอบหยักเล็กน้อย สีขาวอมชมพู ภายใน corolla tube มีประสีเหลือง stamen มี 10 อัน anther ยาวประมาณ 0.4 - 0.5 ซม. แตกโดยรูปเปิดตรงปลาย

ระยะเวลาออกดอก มีนาคม - เมษายน

ประเทศไทย ภาคเหนือ : พินบุรีโลก (ภูหินร่องกล้า) ; ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ : เลย (ภูกระดึง ภูหลวง) อุดรธานี ราชบุรี

การกระจายพันธุ์ อัสสัม ลาว เวียดนาม จีน

ตัวอย่างที่ใช้ศึกษา K.Sridith 120 (CU) ; Umpai 98 (BK)

Euphorbiaceae

Mallotus paniculatus (Lam.) Muell. Arg., Linnaea. 34:189. 1865 ; DC. :965. 1866 ; Kurz., For. Fl. Brit. Burm. 2:383. 1877 ; Merr. : 434. 1923 ; Corner :272. 1940 ; Backer & Bakh.f., Fl Java 1:483. 1963 ; Airy Shaw, Kew Bull. 26.2:298. 1972. - Croton paniculatus Lamm., Encycl. Mith. Bot. 2:207. 1786. - Echinus trisulcus Lour., Fl. Cochinch. 2:633. 1790. - Mallotus cochinchinensis Lour., L.C. :635. 1790 ; Hook.f.:430. 1887 ; Craib:466. 1911 ; 193. 1912 ; Pax & Haffin vii:166. 1914 ; Ridley :289. 1924 ; Gagnep. : 355. 1925. - Trewia tricuspidata Willd., Sp. Pl. 4:835. 1805 - Rottlera alba Roxb. ex Jack., Mal. misc. 1:26. 1820 ; Roxb., Fl. Ind. 3:829. 1832. - R. paniculata (Lamm.) Juss., Euphob. Gen. Tent.:33. 1824. - Mappa cochinchinensis (Lour.) Spreng., Syst. Veg. 3:878. 1826. - Mallotus albus (Roxb. ex Jack) Muell., Arg. in Linnaea 34:188. 1865 ; DC.:965. 1866. iantum quod synonym. - M. chinensis Muell., Arg.:965. 1866.

ชื่อพื้นเมือง สัตตันทัน(เลข) สลัดบ้าง ส้อยดาว(จันทบุรี ตราด) แสด(บึงชำไต้)
ถิ่นอาศัย ตามชอกลานหินที่ค่อนข้างชื้น

ไม้ต้นขนาดเล็ก สูงประมาณ 2 - 3 เมตร เปลือกเป็นสีน้ำตาลไหม้ กิ่งส่วนที่อ่อน ใบ และยอดอ่อนถูกปกคลุมด้วยขนแบบ stellate สีน้ำตาลแดงอย่างหนาแน่น ใบเป็นใบเดี่ยวเรียงตัวบนกิ่งแบบสลับ แต่บางครั้งโคนก้านใบอยู่ชิดกันมากจนคล้ายเรียงตัวแบบตรงกันข้าม ก้านใบค่อนข้างยาวคือประมาณ 2 - 5 ซม. รูปร่างของใบเป็นแบบ ovate แผ่นใบขนาดประมาณ 3 - 7 x 4 - 12 ซม. ปลายใบแหลมแบบ acute หรือ acuminate ส่วนฐานใบแหลมแบบ acute หรือ obtuse ขอบใบเรียบ หรือจักห่างๆ หลังใบสีเขียวเข้มท้องใบสีเทาขาว และที่ด้านหลังใบมีขนน้อยกว่าด้านท้องใบหรืออาจไม่มี ด้านท้องใบมีลักษณะ glaucous เส้น vein เห็นชัดทางด้านท้องใบ ที่ฐานใบด้านบน มี gland 1 คู่ ดอก ออกเป็นช่อแบบ spike ดอกแยกเพศและดอกไม้ไม่มี corolla มีแต่ calyx ดอกตัวผู้มี anther จำนวน 3 อัน anther มี 2 locule ดอกตัวเมียมี ovary เป็นแบบ superior มี 3 lobe stigma เป็นแบบ plumose - papillose ผล เป็นแบบ

capsule มีหนามเป็นหนามลักษณะอ่อนและปกคลุมอย่างไม่หนาแน่นนัก

ระยะเวลาออกดอก ตุลาคม

ประเทศไทย กระจายอยู่ทั่วทั้งประเทศ

การกระจายพันธุ์ พม่า จีน ไต้หวัน อินโดจีน มาเลเซีย ถึง นิวกีนิ คิวินสแลนด์

ตัวอย่างที่ใช้ศึกษา K.Sridith 60 (CU) ; Umpai 48 , P.Sangkhachand 2064
S.S. 278 , Winit 1441 , T.Shimizu & M.Huston 10573
(BK)

Croton oblongifolius Roxb. Fl. Ind. 3:685. 1832 ; Muell, Arg. 573.
1866 ; Hook.f.:386. 1887 ; Craib, Fl. Siam. Enum. 1:464. 1911 ; 1912
:190 ; Gagnep.:279. 1925; non sec. Hosseus:404. 1911 ; Airy Shaw, Kew.
Bull. 26.2:1972.

ชื่อพื้นเมือง เปล้าใหญ่

ถิ่นอาศัย บนลานหินกลางแจ้ง

ไม้ต้นขนาดเล็ก สูงประมาณ 2 - 3 เมตร เปลือกสีน้ำตาลอ่อน ขนาดเส้นผ่าศูนย์กลางของกิ่งประมาณ 0.8 - 1 ซม. กิ่งอ่อน ท้องใบ ช่อดอก ก้านดอก ตลอดจน calyx มี scale สีน้ำตาลแดงปกคลุมอยู่ทั่วไป ใบ เป็นใบเดี่ยวออกเรียงเวียนสลับรอบต้น โคนก้านใบ มี stipule รูปร่างแบบ linear - triangular ปลายแหลมแบบ acuminate ขนาดยาวประมาณ 0.5 - 1 ซม. ก้านใบยาวประมาณ 2.5 - 7 ซม. ใบรูปร่างแบบ elliptic ขนาดของแผ่นใบประมาณ 5 - 10 x 17 - 30 ซม. ปลายแหลมแบบ acuminate โคนใบแหลมแบบ acute ขอบใบจักแบบ dentate เนื้อใบเป็นแบบกระดาษ ด้านหลังใบเรียบเกลี้ยงไม่มีขน ใบขนาดค่อนข้างใหญ่ ดอก แยกเพศแต่อยู่ในช่อดอกเดียวกัน ช่อดอกเป็นแบบ thyrse แต่อยู่บนแกนเดียวกันคล้ายแบบ raceme ช่อดอกยาวประมาณ 25 - 30 ซม. ดอกตัวเมียอยู่ด้านล่างสุดของช่อดอกและมีเพียง 1 - 5 ดอก ดอกตัวผู้ก้านดอกยาวประมาณ 0.4 ซม. ที่โคนก้านดอกมี bract มีลักษณะเป็น scale ขนาดเล็กและขอบเป็นแบบ ciliate ขนาดยาวประมาณ 0.1 ซม. sepal มี 5 กลีบ รูปร่างแบบ triangular ขอบเป็นแบบ ciliate ขนาดประมาณ 0.1 x 0.2 - 0.25 ซม. petal มี 5 กลีบ รูปร่างแบบ elliptic - ovate ขอบเป็นแบบ ciliate ขนาดประมาณ 0.1 x 0.2 ซม. stamen มี 10 อัน stamen กอพับเข้าด้านใน ในดอกอ่อน filament มีขนแบบ puberulose ปกคลุมส่วนดอกตัวเมียนั้นลักษณะโดยทั่วไปคล้ายกับดอกตัวผู้แต่ขนาดใหญ่กว่าเล็กน้อย ovary เป็นแบบ superior มีขนแบบ puberulose ปกคลุม มี 3 locules และ axile placentation

แต่ละ locule มีเพียง 1 ovule style แยกเป็น 3 lobe

ระยะเวลาออกดอก ตุลาคม

ประเทศไทย ภาคเหนือ : เชียงใหม่ พะเยา (ภูหินร่องกล้า) ; ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ : เลย (ภูกระดึง) ; ภาคกลาง : เพชรบูรณ์

การกระจายพันธุ์ อินเดีย ศรีลังกา พม่า จีน อินโดนีเซีย

ตัวอย่างที่ใช้ศึกษา K.Sridith 78 (CU) ; Vacharapong 322 , Put 1332 , Umpai 346 (BK)

Fabaceae

Crotalaria ferruginea Grah. ex Benth., in Hooker, J. Bot. Kew Gard. misc. 2:476. 1843 ; Baker, in Hooker, Fl. Brit. Ind. 2:68. 1876 ; Gagnepain, Fl. Gen. Indoch. 2:329. 1916 ; Ridley, Fl. Mal. Pen. 1:560. 1922 ; Craib, Fl. Siam. Enum. 1.3:370. 1928 ; De Munk, Reinwardia 6:203. 1962 ; Backer & Bakh. f., Fl. Java 1:581. 1963 ; Pham - Hoang Ho, Fl. Ill. S. Vietnam 2,1:870. fig.2189. 1970 ; T.C. Huang & H. Ohashi, Fl. Taiwan 3:328. fig.553. 1977 ; Ni-yondham, Thai For. Bull. 11:131. fig.3. 1978 ; Fl. Com. Lao. Vietnam 23:210,211. 1987. - *C. revfesans* Franchet, Pl. David. 1:229. 1914.

ชื่อพื้นเมือง ตานผัก

ถิ่นอาศัย บนลานหินที่ค่อนข้างชุ่มชื้น

ไม้ล้มลุก ต้นสูงประมาณ 50 - 70 ซม. ต้นตั้งตรงหรืออาจทอดนอนก็ได้ ตามลำต้นมีขนปกคลุมอยู่ทั่วไป ใบเป็นใบเดี่ยว เรียงตัวแบบสลับบนกิ่ง ก้านใบสั้นมากจนคล้ายไม่มีก้านใบ ก้านใบยาว ประมาณ 0.15 - 0.2 ซม. ใบ รูปรีแกมขอบเว้าถึงขอบรูปไข่ จนถึงเป็น lanceolate กึ่งขอบ ฐานใบและปลายใบเป็นแบบ obtuse มีขนปกคลุมบนผิวใบทั้ง 2 ข้าง อย่างหนาแน่น ขนาดของใบประมาณ 0.8 - 2 x 2.5 - 5.5 ซม. ที่โคนก้านใบมี stipule ติดอยู่ 2 อัน stipule รูปรีแกมขอบเว้า ยาวประมาณ 0.5 ซม. และมีขนปกคลุมอยู่อย่างหนาแน่นเช่นเดียวกัน ดอก ออกเป็นดอกเดี่ยว หรือเป็นช่อเล็กๆ มีดอกย่อยไม่เกิน 3 ดอก เกิดอยู่ตรงตำแหน่งอื่นเป็นที่เกิดของใบ และบริเวณปลายยอด ที่โคนก้านดอกมี bract รูปรีแกมขอบเว้า ทุกประการ ร่องรับอยู่ ขนาดของ bract ยาวประมาณ

0.5 ซม. ก้านช่อดอกยาวประมาณ 0.3 - 0.4 ซม. มีขนปกคลุมอย่างหนาแน่น calyx สีเขียวมีขนปกคลุม รูปทรงเป็นแบบ campanulate โคนเชื่อมกันปลายแยกเป็น 2 lobe ใหญ่ lobe หนึ่งปลายแยกเป็น 2 แฉกลึก รูปกว้างแบบ lanceolate ขนาดยาวประมาณ 1 - 1.3 ซม. ส่วน อีก lobe หนึ่ง รูปกว้างแบบ ovate เมื่อแก่จึงแยกเป็น 3 แฉกลึก จนเกือบถึงโคน ทั้งอัน ขนาดยาวประมาณ 1.4 - 1.5 ซม. corolla สีเหลืองสด รูปทรงเป็นแบบ papilionaceous form standard รูปกว้างแบบ elliptic - rounded ขนาดประมาณ 0.8 x 1 ซม. ตรงโคนและแนวกลางด้านนอกมีขน และมีเส้น vein สีแดงเข้มพาดจากโคนถึงปลาย เมื่อบานส่วนของ standard พับ wing รูปกว้างแบบ ovate ปลายเป็นแบบ truncate - rounded ขนาดประมาณ 0.4 - 0.5 x 0.5 - 1 ซม. keel รูปกว้างเป็นแบบ ovate โด่งขึ้น ปลายแหลมแบบ acuminate ขนาดประมาณ 0.6 x 1 ซม. stamen มี 10 อัน เป็นแบบ diadelphous ovary เป็นแบบ superior ovary เรียบเกลี้ยงไม่มีขน style terminal ค่อนข้างยาว มีขนปกคลุม ผล เป็นฝักผิวเรียบเกลี้ยง ขนาดประมาณ 0.8 - 1 x 2 - 3 ซม.

ระยะเวลาออกดอก ตุลาคม กันยายน

ประเทศไทย ภาคเหนือ : เชียงราย เชียงใหม่(ดอยสุเทพ ฝ้าห่มปก ดอยอินทนนท์ เชียงดาว) ตาก พินุกูลอก(ภูหินร่องกล้า) ; ภาคตะวันตกเฉียงใต้ : กาญจนบุรี(บ้านเก่า) ; ภาคใต้ : ชุมพร

การกระจายพันธุ์ เวียดนาม พม่า อินเดีย ศรีลังกา เนปาล ฟิลิปปินส์ นิวกินี จีน(กวางเจา)

ตัวอย่างที่ใช้ศึกษา K.Sridith 44 , K.Sridith 66 (CU) ; Umpai 343
Suvatao 48 , Kerr 6127 , Petelot 3082 Suthesorn 2804
(BK)

Desmodium amethystinum Dunn., Gard. Chron. ser.3 xxxii:210. 1902 ;
Craib, Fl. Siam. Enum. 1:403. 1925.

ชื่อพื้นเมือง -

ถิ่นอาศัย บนลานหินกลางแจ้ง

ไม้ล้มลุกที่แตกกอคล้ายไม้พุ่ม ต้นสูงประมาณ 1 - 2 เมตร พบขึ้นกระจายเป็นบริเวณกว้างในฤดูฝน ลำต้นมีเส้นผ่าศูนย์กลางประมาณ 0.4 - 0.5 ซม. มีขนอ่อนนุ่มสีขาวปกคลุมอย่างหนาแน่น ลำต้นมีลักษณะเป็น สัน และ ร่อง ใบเป็น trifoliate leaf ก้านใบ

ยาวประมาณ 2 - 3 ซม. ขนาดค่อนข้างใหญ่ เส้นผ่าศูนย์กลางประมาณ 0.3 ซม. มีขนอ่อนนุ่มสี
ขาวปกคลุม ที่โคนก้านใบมี stipule รองรับ stipule รูปร่างแบบ ovate -
lanceolate ฐานเป็นแบบ truncate ปลายแหลมแบบ acuminate ภายนอกมีขนอ่อน
นุ่มสีขาวปกคลุม และที่โคนก้านใบย่อยก็มี stipel ลักษณะแบบเดียวกับ stipule แต่ขนาด
เล็กกว่า รองรับก้านใบย่อยอยู่ด้วย ใบย่อยรูปร่างแบบ ovate หรือ elliptic ใบย่อย
ตรงยอดมีขนาดใหญ่กว่าใบย่อยคู่ล่างเล็กน้อย ใบย่อยตรงยอด ฐานใบเป็นแบบ rounded
ปลายใบแหลมแบบ aristate ขนาดประมาณ 2.5 - 6.5 x 4.5 - 12.5 ซม. ส่วน
ใบย่อยคู่ล่าง ฐานใบเป็นแบบ oblique ปลายใบแหลมแบบ aristate ขนาดประมาณ
1.5 - 3.5 x 3 - 9 ซม. ดอก ออกเป็นช่อที่ปลายยอด ช่อดอกเป็นแบบ raceme ช่อดอก
ยาวประมาณ 2.5 - 12 ซม. ช่อดอกเมื่อยังอ่อนมองเห็นแต่ bract รูปร่างแบบ ovate -
lanceolate มีขนปกคลุมอยู่อย่างหนาแน่น ขนาดประมาณ 0.3 - 0.4 x 0.5 - 0.6 ซม.
เรียงเวียนสลับกันอยู่อย่างหนาแน่น เมื่อช่อดอกเจริญมากขึ้น bract ก็ร่วงหลุดไป ก้านดอก
ย่อยยาวประมาณ 0.5 ซม. มีขนปกคลุมเช่นเดียวกัน calyx เชื่อมกัน รูปทรงเป็นแบบ
campanulate ปลายแยกเป็น 4 lobe มีขนอ่อนนุ่มสีขาวปกคลุมอยู่ด้วย calyx ยาว 0.4
ซม. ขนาดของ calyx lobe ยาวเท่ากับ calyx tube corolla แยกจากกัน รูปทรง
เป็นแบบ papilionaceous สีม่วงแดง แต่ standard สีเข้มกว่า wing และ
keel บริเวณแนวกลางด้านในของ standard ใกล้โคนกลีบมีแต้มเป็นสีเหลืองทั้ง 2 ข้าง
wing รูปร่างแบบ oblanceolate - oblong ปลายแหลมแบบ acute ขนาดประมาณ
0.3 x 0.9 - 1 ซม. keel รูปร่างแบบ oblanceolate ปลายแหลมแบบ acute
ขนาดประมาณ 0.25 x 0.9 ซม. stamen มี 10 อัน เป็นแบบ monadelphous ovary
เป็นแบบ superior ovary มีก้านสั้นๆ และมีขนปกคลุม ผล เป็นฝักแบนมีลักษณะ
เป็นช่อๆ มี 5 - 8 ช่อ (ภาพที่ 11)

ระยะเวลาออกดอก ตุลาคม

ประเทศไทย ภาคเหนือ : เชียงใหม่ (ดอยอ่างกา) พินุกุโลก (ภูหินร่องกล้า)

การกระจายพันธุ์ จีน

ตัวอย่างที่ใช้ศึกษา K.Sridith 48 (CU) ; Kerr 0371 , Kerr 7024 (BKF)

Desmodium heterocarpon (Linn.) DC. ssp. angustifolium (Craib) Ohashi,
comm. nov., Gingiana 1:112. 1973 . - Desmodium reticulatum
Champ. ex Benth. in Kook., Kew. Journ. 4:46. 1852 ; Seemann, Bot.
Voy. Harald :374. 1857 ; Benth., Fl. Hongk. :84. 1861. ; Maxim.
in Mel. Biol. 12:444. 1886. pro parte, excl. syn. cit.; Hance 1978;

Forbes et Hems. in Journ. Linn. Soc. 23(Index Fl. Sin.) :176. 1887.
 Dunn et Tutcher in Kew Bull. Add. Ser. 10:79. 1912 ; Gagnep., Fl.
 Indo-Chine 2:585. 1920 ; Schindler in Fedde, Rep. Beih. 49:295.
 1928 ; Craib, Fl. Siam. Enum. 1:415. 1928. incl. var. pilosum
 Craib ; Merr. et Chun in Sunyatsenia 2:248. 1935 ; Chun et Chang,
 Fl. Hainan. 2:275. 1965. - Meibomia reticulata (Champ. ex
 Benth.) O. Kuntze, Rev. Gen. 1:198. 1891. - Desmodium
polycarpum DC. var. angustifolium Craib in Kew Bull. :38. 1911.

ชื่อพื้นเมือง   เขียดน้อย (นครราชสีมา) ปีกตักแตน (ปราจีนบุรี)
 ถิ่นอาศัย   บนลานหินกลางแจ้ง

ไม้ล้มลุกขนาดเล็ก สูงไม่เกิน 30 ซม. ลำต้นมักทอดนอนไปกับพื้น เส้นผ่าศูนย์กลางลำ
 ต้นประมาณ 0.15 - 0.2 ซม. บริเวณผิวลำต้นมีขนปกคลุมอย่างหนาแน่น ใบ เกิดเรียงเวียน
 สลับบกั้ง เป็นใบประกอบแบบ trifoliolate ก้านใบยาวประมาณ 2 ซม. มีขน
 ปกคลุม และที่โคนก้านใบมี stipule รูปร่างแบบ linear - lanceolate ฐานเป็นแบบ
 rounded หรือ truncate ปลายแหลมแบบ acuminate ขอบมีขน ขนาดประมาณ 0.15 -
 0.2 x 1.3 - 1.5 ซม. ก้านใบย่อยขนาดยาวประมาณ 0.1 - 0.2 ซม. ที่โคนก้านใบ
 ย่อยก็มี stipel รูปร่างแบบเดียวกับ stipule แต่ขนาดเล็กกว่า รูปร่างของใบย่อยเป็น
 แบบ elliptic ส่วนปลายใบและฐานใบเป็นแบบ obtuse หรือ rounded มีขนปกคลุม
 เฉพาะด้านท้องใบเท่านั้น ขนาดของใบย่อยประมาณ 0.9 - 1.3 x 3 - 5 ซม. แต่ใบที่ยอด
 ใหญ่กว่าใบคู่ล่างเล็กน้อย ดอก ออกเป็นช่อที่ปลายยอดช่อดอกเป็นแบบ raceme ขนาดยาว
 ประมาณ 8 - 15 ซม. เมื่อดอกยังอ่อนอยู่เห็นแต่ bract รูปร่างแบบ ovate -
 lanceolate ฐานเป็นแบบ rounded หรือ truncate ปลายแหลมแบบ acuminate มี
 ขนปกคลุมด้านหลังและบริเวณขอบ bract เรียงแบบเวียนสลับกันอย่างหนาแน่น ขนาดของ
 bract ประมาณ 0.1 - 0.15 x 0.2 - 0.5 ซม. ก้านดอกย่อยยาวประมาณ 0.4
 ซม. มีขนปกคลุม calyx เชื่อมกัน รูปทรงเป็นแบบ campanulate มีขนปกคลุมด้าน
 นอก calyx ยาวประมาณ 0.15 - 0.2 ซม. calyx lobe มี 4 lobe ขนาดแตก
 ต่างกัน รูปร่างแบบ lanceolate ขอบมีขน calyx lobe อันยาวที่สุดมีขนยาวกว่า calyx
 lobe อื่นๆ ขนาดของ calyx lobe ประมาณ 0.5 x 0.1 - 0.2 ซม. corolla
 รูปทรงเป็นแบบ papilionaceous สีชมพูเข้ม ยาวประมาณ 0.2 - 0.25 ซม.
 standard รูปร่างเป็นแบบ rounded ปลายเป็นแบบ emarginate ขนาดประมาณ 0.2 x
 0.2 ซม. wing รูปร่างแบบ obovate ขนาดประมาณ 0.1 x 0.2 ซม. keel รูป

รูปร่างแบบ oblanceolate ขนาดประมาณ 0.1 x 0.2 ซม. stamen เป็นแบบ diadelphous ovary รูปร่างแบบ oblong ยาวประมาณ 0.25 ซม. และมีก้านชูสั้นๆ ขอบของ ovary มีลักษณะเป็นสันและมีขนปกคลุม ผล เป็นฝักแบน และคอดเป็นข้อๆ จำนวน 4 - 5 ข้อ

ระยะเวลาออกดอก กันยายน

ประเทศไทย ภาคเหนือ : พะเยา (ภูหินร่องกล้า) ; ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ : นครราชสีมา ; ภาคตะวันออก : ปราจีนบุรี

การกระจายพันธุ์ พม่า อินโดจีน จีน

ตัวอย่างที่ใช้ศึกษา K.Sridith 41 (CU) ; Kerr 9208 , Put 4341 , Umpai 587 (BK)

Dunbaria circinalis Backer, Fl. Brit. Ind. 2:219. 1897. ; Craib, Fl. Siam. Enum. 1:461. 1925. - *Phaseolus circinalis* Ham in Wall. Cat. 5594. - *Atylosia circinalis* Benth., Pl. Jungh. 244 ; Bac. & Bakh. f., Fl. Java 1:635. 1963.

ชื่อพื้นเมือง -

ถิ่นอาศัย บนลานหิน

ไม้ล้มลุกประเภทเลื้อยพัน ลำต้นขนาดเล็กมาก มีขนปกคลุมอยู่แทบทุกส่วนยกเว้น corolla เส้นผ่าศูนย์กลางลำต้นประมาณ 0.1 ซม. ใบ เป็นใบประกอบแบบ trifoliolate เรียงแบบเวียนสลับกันบนกิ่ง ก้านใบยาวประมาณ 1 - 1.5 ซม. ใบย่อยคู่ล่างรูปร่างเป็นแบบ ovate ส่วนฐานใบ oblique ปลายใบแหลมแบบ acute ถึง acuminate ขนาดประมาณ 1.5 - 2 x 2 - 2.5 ซม. ใบย่อยที่ปลายมีขนาดใหญ่กว่า ใบย่อยคู่ล่างรูปร่างเป็นแบบ broadly ovate ฐานใบแบบ rounded ปลายใบแหลมแบบ acute ถึง acuminate ขนาดประมาณ 3 - 3.5 x 3 - 4 ซม. ใบด้านหลังสีเขียวส่วนด้านท้องใบสีออกเป็นสีเทา มีขนปกคลุมทั้งสองข้าง และมี glandular dot ดอก ออกเป็นช่อสั้นๆแบบ raceme ยาวประมาณ 2-3 ซม. โคนดอกมี bract มีลักษณะเป็นเกล็ดขนาดเล็กมาก ยาวประมาณ 0.1 ซม. อยู่ 1 คู่ ก้านดอกยาวประมาณ 0.4 - 0.5 ซม. calyx เชื่อมกันรูปทรงเป็นแบบ campanulate สีเขียว ปลายแยกเป็น 4 lobe แต่ละ lobe รูปร่างเป็นแบบ triangular และ lobe ที่อยู่ด้านล่างมีขนาดยาวที่สุด calyx มีขนปกคลุมหนาแน่น และมี glandular dot ขนาดยาวประมาณ 1 - 1.7 ซม.

corolla รูปทรงเป็นแบบ papilionaceous ทุกส่วนสีเหลืองสด standard รูปร่างแบบ obovate ขนาดประมาณ 0.8 x 1 - 1.5 ซม. ส่วนของ wing และ keel ปิด stamen มี 10 อัน เป็นแบบ diadelphous ovary เป็นแบบ superior มีก้านชูสั้นๆ และมีขนปกคลุม ผล เป็นฝักโค้งมีขน

ระยะเวลาออกดอก กันยายน ตุลาคม

ประเทศไทย ภาคเหนือ : พะเยา (ภูหินร่องกล้า) ; ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ : นครราชสีมา ; ภาคกลาง : ราชบุรี

การกระจายพันธุ์ เทือกเขาตะนาวศรี อีสาน

ตัวอย่างที่ใช้ศึกษา K.Sridith 45 , K.Sridith 65 , B.Na Songkhla 296 (CU) ; Sakol 514 , Kerr 0792 , P. Sangkhachand 137 (BK)

Indigofera sootepensis Craib , Kew Bull. 1911:35 ; Fl. Siam. Enum. 1. 3:381. 1928 ; Gagnepain, Fl. Gen. Indoch. 2:433. 1916 ; Pham - Hoang Ho, Fl. Ill. S. Vietnam, ed.2,1:844. fig.2128. 1970 ; I.De Kort & G. Thijssse, Blumea 30:131. 1984 ; Thuan et al. , Fl. Com. Lao. Vietn. 1987.

ชื่อพื้นเมือง ครามป่า (ภาคกลาง ภาคเหนือ) ปายเสนา (ภาคเหนือ) ไผ่สะเม่า (ลำพูน) ถิ่นอาศัย บนลานหินที่มีชั้นดินค่อนข้างหนา

ไม้ล้มลุกที่แตกเป็นกอคล้ายไม้พุ่ม ขนาดใหญ่ สูงประมาณ 1.5 - 3 เมตร ส่วนต่างๆเกือบทุกส่วนของลำต้นมีขนรูปตัว "T" ใบ เป็นใบประกอบแบบขนนก (odd pinnate) เรียงตัวแบบสลับบนกิ่ง ก้านใบค่อนข้างสั้น ยาวประมาณ 0.4 - 0.5 ซม. ที่โคนมี stipule รูปร่างแบบ lanceolate ยาวประมาณ 0.7 ซม. rachis ยาวประมาณ 10 - 12 ซม. มีใบย่อยประมาณ 29 - 31 ใบ ใบย่อยเรียงตัวแบบตรงกันข้ามบนก้านใบ รูปร่างของใบย่อยเป็นแบบ oblong โคนใบเป็นแบบ obtuse หรือแหลมแบบ acute ปลายใบเป็นแบบ aristate - mucronate ขนาดของใบย่อยประมาณ 0.8 - 0.9 x 1.9 - 2.4 ซม. ผิวใบมีขนรูปตัว "T" ปกคลุม เช่นเดียวกัน ดอก ออกเป็นช่อแบบ raceme ช่อดอกยาวประมาณ 5.5 - 7 ซม. ก้านดอกย่อยยาวประมาณ 0.1 - 0.15 ซม. ดอกร่วงง่าย calyx เชื่อมกันรูปทรงเป็นแบบ campanulate ปลายแยกเป็น 3 lobe corolla ยาวประมาณ 0.6 - 1 ซม. สีแดงเข้ม รูปทรงเป็นแบบ papilionaceous standard รูปร่างแบบ elliptic มีขนทั้ง 2 ด้าน ขนาดประมาณ 0.5 x 1 ซม. wing รูปร่างแบบ oblong ขนาดประมาณ 0.15 x 0.7 ซม. keel รูปร่างแบบ oblanceolate ขนาด

ประมาณ 0.3 x 1 ซม. stamen เป็นแบบ diadelphous ovary เรียบเกลี้ยง
ผล เป็นฝักรูปทรงแบบ cylindrical

ระยะเวลาออกดอก พฤษภาคม

ประเทศไทย ภาคเหนือ : เชียงใหม่(ดอยสุเทพ) ลำปาง(ขุนตาน) พะเยา(ภูหินร่อง
กล้า)

การกระจายพันธุ์ ลาว เขมร เวียดนาม

ตัวอย่างที่ใช้ศึกษา K.Sridith 143 (CU) ; Maxwell 76-588 , Nai Noi Mao -
(BK 6308), Winit 359 , S & J 2106 (BK)

Lespedeza sulcata Craib , comb. nov. in Fl. Siam. Enum. 1:343. 1925.

- Compylotropis sulcata Schinoller in Engler, Bot. Jarb. :65. 1916.

ชื่อพื้นเมือง -

ถิ่นอาศัย บนลานหินกลางแจ้ง

ไม้ล้มลุกที่แตกกอคล้ายไผ่ล้ม ต้นสูงประมาณ 1 - 2 เมตร มักจะพบขึ้นเป็นกลุ่มบริ-
เวณกว้างบนลานหินในฤดูฝน ตามลำต้น และ กิ่ง มีขนอ่อนนุ่มสีขาวปกคลุม ลำต้นมีลักษณะเป็น
สัน ร่อง ใบ เรียงตัวเวียนสลับบนกิ่ง เป็นใบประกอบแบบ trifoliolate ก้าน
ใบยาวประมาณ 2 - 2.5 ซม. มีขนอ่อนนุ่มสีขาวปกคลุม ที่โคนก้านใบมี stipule ร่องรับอยู่
2 อัน stipule รูปรีแบบ linear - lanceolate ปลายแหลมแบบ acuminate มี
ขนอ่อนนุ่มสีขาวปกคลุมด้านนอก ขนาดของ stipule ประมาณ 0.1 x 0.4 - 0.6 ซม.
ก้านใบย่อยยาวประมาณ 0.2 - 0.3 ซม. ใบย่อยรูปรีแบบ oblong - lanceolate
ฐานใบเป็นแบบ rounded ปลายใบแหลมแบบ aristate ขนาดของใบย่อยประมาณ 1.3
- 1.8 x 3 - 5 ซม. ดอก ออกเป็นช่อแบบ raceme ที่ปลายยอดและปลายแขนงย่อยอยู่
ใกล้ยอด ช่อดอกยาวประมาณ 1.5 - 10 ซม. โคนก้านช่อดอกมี bract มีขนาด และรูป
รีใกล้เคียงกับ stipule ร่องรับอยู่ช่อดอกละ 2 อัน ดอกย่อยแต่ละดอกมี bract รูปรี
แบบ linear ร่องรับ ด้านนอกของ bract มีขนอ่อนนุ่มสีขาวปกคลุมอยู่อย่างหนาแน่น เช่น
เดียวกัน ขนาดของ bract ยาวประมาณ 0.3 - 0.5 ซม. ก้านดอกย่อยยาวประมาณ
0.3 - 0.4 ซม. มีขนสีขาอ่อนนุ่มปกคลุม calyx สีเขียว ด้านนอกมีขนปกคลุม รูปทรงเป็น
แบบ campanulate ปลายแยกเป็น 4 lobe ยาวไม่เท่ากัน โดยทั่วไปยาวประมาณ 0.4 ซม.
corolla รูปทรงเป็นแบบ papilionaceous สีม่วงน้ำเงิน ขนาดยาวประมาณ 0.6 -

0.9 ซม. standard รูปร่างแบบ elliptic - obovate ขนาดประมาณ 0.5 x 1 ซม. wing รูปร่างแบบ oblong โค้งขึ้นเล็กน้อย ขนาดประมาณ 0.25 - 0.3 x 0.7 - 0.8 ซม. keel รูปร่างแบบ oblanceolate ขนาดประมาณ 0.2 x 0.9 ซม. stamen เป็นแบบ diadelphous style เรียบเกลี้ยง ovary รูปรี ผล เป็นฝักกลมแบนสั้น ขนาดประมาณ 0.4 x 0.5 ซม. มี 1 เมล็ด (ภาพที่ 18)

ระยะเวลาออกดอก ตุลาคม

ประเทศไทย ภาคเหนือ : เชียงใหม่ (ดอยเชียงดาว) พินุกูลโลก (ภูหินร่องกล้า)

การกระจายพันธุ์ ภาคใต้ของประเทศไทย

ตัวอย่างที่ใช้ศึกษา K.Sridith 93 , K.Sridith 76 (CU) ; Kerr 6509 (BK)

Moghania macrophylla (Willd.) Ktze. - Crotalaria macrophylla Willd., Sp. 3:982. - Flemingia congesta Roxb. ex Ait., Hort. Beng. 56 ; Fl. Ind. 3:340 ; Hort. Kew ed ii. iv:349 ; Baker, Fl. Brit. Ind. 2:228. 1897. - Flemingia angustifolia Roxb., Fl. Ind. 3:341. - Rhynchosia crotalarioides DC., odr. 2:387.

ชื่อพื้นเมือง มะแะนงก ชมันนาง ชมันตัน

ถิ่นอาศัย บนดินที่มีทางน้ำ ไหลผ่าน

ไม้พุ่ม สูงประมาณ 1 - 2 เมตร ส่วนอ่อนต่างๆ เช่น ยอดอ่อน และ ใบอ่อน มีขนอ่อนนุ่มปกคลุม ที่โคนก้านใบมี stipule รูปร่างแบบ linear - lanceolate ร่วงง่าย ใบ เป็นใบประกอบแบบ trifoliolate ก้านใบยาวประมาณ 5 ซม. ตลอดความยาวของก้านใบมีเส้นบางๆ ก้านใบย่อยยาวประมาณ 0.5 ซม. ใบย่อยคู่ล่างรูปร่างแบบ elliptic - ovate ปลายแหลมแบบ acute ขอบใบเรียบ ฐานใบค่อนข้างเป็นแบบ oblique แต่ละใบมีเส้น vein 3 เส้น ขนาดของใบประมาณ 5 - 7 x 10 - 13 ซม. ใบที่อยู่ตรงกลางมักมีขนาดใหญ่กว่าใบด้านข้างเล็กน้อยรูปทรงแบบ elliptic ดอก ออก เป็นช่อแบบ raceme ช่อดอกยาวประมาณ 3 - 5 ซม. มักออกจากข้างกิ่งใกล้ยอด หรือ จาก บริเวณยอดก็ได้ ดอกย่อยแต่ละดอกมี bract รองรับ bract รูปร่างแบบ ovate - lanceolate ขนาดประมาณ 0.2 - 0.4 x 0.5 - 0.7 ซม. calyx รูปทรงเป็นแบบ campanulate โคนเชื่อมกัน ปลายแยกเป็น 5 lobe ยาวไม่เท่ากัน ด้านนอกมีขนปกคลุมอย่างหนาแน่น ขนาดยาวประมาณ 0.6 - 1 ซม. corolla รูปทรงเป็นแบบ papilionaceous standard รูปร่างแบบ ovate ขนาดประมาณ 0.6 x 1 ซม.

สีชมพูอ่อน และมีเส้น vein สีแดงเข้ม wing สีแดงเข้ม รูปร่างแบบ oblanceolate
 โด่งขึ้น ขนาดประมาณ 0.15 - 0.2 x 0.7 ซม. keel รูปร่างแบบ oblanceolate
 โด่งขึ้น ขนาดประมาณ 0.3 x 1 ซม. ผล เป็นฝักรูปทรงเป็นแบบ cylindrical แต่
 ไม่ยาวมาก มีขนสาบปกคลุม ขนาดยาวประมาณ 1 - 1.5 ซม.

ระยะเวลาออกดอก ตุลาคม

ประเทศไทย พบทั่วไปทุกภาค

การกระจายพันธุ์ เทือกเขาหิมาลัย ศรีลังกา มะละกา มาเลเซีย จีน ฟิลิปปินส์

ตัวอย่างที่ศึกษา K.Sridith 62 (CU) ; Prayad 1287 , S & S 1914 , Winit
 1663 (BK)

Tephrosia kerrii Drummond & Craib , Kew Bull. 1912:149 ; F.I.C.
 2:273 ; Craib 2:53 ; Fl. Siam. Enum. 2.1:383. 1925.

ชื่อพื้นเมือง -

ถิ่นอาศัย บนลานหินกลางแจ้ง

ไม้พุ่ม สูงประมาณ 1.5 - 2 เมตร พบขึ้นเป็นบริเวณกว้างๆ ในฤดูฝน ส่วนต่างๆ มี
 ขนแบบ woolly ปกคลุมอย่างหนาแน่น เส้นผ่าศูนย์กลางลำต้นประมาณ 0.3 - 0.4 ซม. มีก
 แตกกิ่งก้านสาขา โกลีปลายยอด ใบ เป็นใบประกอบแบบขนนก(odd pinnate) เรียง
 ตัวแบบสลับบนกิ่ง มีใบย่อยประมาณ 6 - 7 คู่ ใบยาวประมาณ 5 - 12 ซม. ใบย่อยเรียง
 ตัวแบบตรงกันข้ามบนก้านใบ ก้านใบย่อยยาวประมาณ 0.2 ซม. ใบย่อยรูปร่างแบบ oblong
 ปลายใบแหลมแบบ mucronate โคนใบแหลมแบบ acute หรือเป็นแบบ rounded หลังใบ
 สีเขียวเข้มส่วนท้องใบสีเทา ด้านท้องใบมีขนมากกว่าด้านหลังใบ ขนาดของใบย่อยประมาณ
 0.7 - 1.5 x 2.5 - 7 ซม. ดอก ออกเป็นช่อแบบ raceme ที่ปลายกิ่งหรือปลายยอด
 ช่อดอกยาวประมาณ 2 - 3 ซม. ก้านดอกย่อยยาวประมาณ 0.3 - 0.5 ซม. calyx
 สีเขียว โคนเชื่อมกันปลายแยกเป็น 4 lobe ที่ไม่เท่ากัน รูปทรงเป็นแบบ campanulate
 ด้านนอกมีขนปกคลุมอย่างหนาแน่น calyx ยาวประมาณ 0.5 ซม. corolla สีชมพู
 รูปทรงดอกเป็นแบบ papilionaceous standard รูปร่างแบบ obovate จนถึง
 rounded ด้านนอกมีขนปกคลุมอย่างหนาแน่น ส่วน wing และ keel สีชมพูเช่นเดียวกันแต่
 ไม่มีขน corolla ยาวประมาณ 2 - 2.5 ซม. stamen มี 10 เป็นแบบ monadelphous
 ovary มีขนปกคลุมอย่างหนาแน่น ผล เป็นฝักแบนยาวประมาณ 6 - 9 ซม. ด้านนอกมีขน
 แบบ woolly ปกคลุมอย่างหนาแน่น

ระยะเวลาออกดอก ตุลาคม

ประเทศไทย ภาคเหนือ : เชียงใหม่(ดอยเชียงใหม่ ดอยสุเทพ) พินุกุโลก(ภูหินร่อง-
กล้า)

การกระจายพันธุ์ ภาคใต้ของประเทศไทย

ตัวอย่างที่ใช้ศึกษา K.Sridith 47 , K.Sridith 71 (CU) ; Put 36 , Larsen
5958 , Saradej 221 , S.P. 97 , H.G.Tip 61 (BKF)

Vigna pilosa (Roxb.) Baker , Fl. Brit. Ind. 2:207.1897 ; Craib ,
Dansk Bot. Ark. 23:457. 1925. - *Dolichos pilosus* Roxb., Hort.
Beng. :55 ; Fl. Ind. 3:312 ; DC. Prodr. 2:397 ; W. & A. Prdr. : 249.
- *Phaseolus difformis* Wall., Caat: 5599.

ชื่อพื้นเมือง -

ถิ่นอาศัย พบอยู่ทั่วไปตามลานหินในฤดูฝน

ไม้ล้มลุกประเภทเลื้อยพัน ลำต้นเล็กเรียว เส้นผ่าศูนย์กลางลำต้นประมาณ 0.1 -
0.15 ซม. มีขนปกคลุมเกือบทุกส่วน ใบ เป็นใบประกอบแบบ trifoliolate ที่โคนก้าน
ใบมี stipule มีขนาดเล็กมาก ก้านใบยาวประมาณ 5 ซม. ก้านใบย่อยสั้นมาก ยาวประมาณ
0.1 - 0.15 ซม. ใบย่อยด้านข้างรูปร่างแบบ ovate - lanceolate ปลายใบแหลมแบบ
acute ฐานใบย่อยด้านข้างเป็นแบบ oblique ขนาดประมาณ 3.5 - 4 x 5 - 8.5 ซม.
ใบย่อยตรงปลาย รูปร่าง ovate - lanceolate ปลายใบแหลมแบบ acute ฐานใบ
เป็นแบบ rounded ขนาดประมาณ 3 - 3.5 x 7 - 8 ซม. ดอก ออกเป็นช่อแบบ
raceme ออกตามซอกใบช่อดอกยาวประมาณ 4 - 8 ซม. bract และ bracteole มี
ขนาดเล็กมาก แต่ละช่อดอกมีดอกย่อยประมาณ 15 - 20 ดอก ก้านดอกย่อยสั้นมาก หรือไม่มี
calyx เชื่อมกันแต่ปลายแยกเป็น 5 lobe ไม่เท่ากัน ผิวด้านนอกมีขนปกคลุมโดยทั่วไป
calyx ยาวประมาณ 0.5 ซม. ส่วน corolla เป็นแบบ papilionaceous สีชมพู
ถึงสีม่วง standard รูปร่างแบบ obovate ขนาดประมาณ 0.9 - 1 x 1 - 1.2 ซม.
wing รูปร่างค่อนข้าง oblanceolate โค้งขึ้น ขนาดประมาณ 0.6 x 0.8 ซม. keel
รูปร่างแบบ oblong โค้งขึ้น ขนาดประมาณ 0.4 x 0.9 ซม. ผล เป็นฝัก โค้ง
เล็กน้อย ขนาดประมาณ 0.5 x 8.5 - 9 ซม. มีเมล็ด 8 - 12 เมล็ด

ระยะเวลาออกดอก กันยายน - ตุลาคม

ประเทศไทย ภาคเหนือ : เชียงใหม่(ดอยสุเทพ แม่ริม) พิษณุโลก(ภูหินร่องกล้า) นคร
สวรรค์ ; ภาคใต้ : ภูเก็ต นครศรีธรรมราช ปาดังเบซาร์
การกระจายพันธุ์ อินเดีย อินโดจีน ไต้หวัน ฟิลิปปินส์
ตัวอย่างที่ใช้ศึกษา K.Sridith 67 (CU) ; Sakol Suthesorn 574 (BK)

Fagaceae

Quercus flueryii Hicket et A.Camus , Bull. Mus. Nat. Hist. Natie.
Paris. 29:600. 1923 ; Smitinand, Nat. Hist Bull. Siam. Soc. 20:130.
1962.

ชื่อพื้นเมือง ก่อข้าว
ถิ่นอาศัย บนลานหินที่มีหน้าดินอยู่บ้าง หรือในซอกหินที่ชื้น

ไม้ต้น สูงประมาณ 3 - 5 เมตร เปลือกสีน้ำตาลเทา และมีรอยแตก ขนาดเส้น
ผ่าศูนย์กลางของกิ่งประมาณ 0.3 - 0.5 ซม. กิ่งอ่อนมีขนแบบ floccose ปกคลุม แต่เมื่อ
แก่ขนมักร่วง ใบ เป็นใบเดี่ยวเรียงตัวแบบเวียนสลับบนกิ่ง ก้านใบยาวประมาณ 0.8
- 1 ซม. อาจมีขนแบบ floccose สีน้ำตาลปกคลุมหรือไม่มีก็ได้ รูปร่างของใบเป็นแบบ
elliptic - oblong โคนใบและปลายใบแหลมแบบ acute ขอบใบจักแบบ dentate
เนื้อใบคล้ายกระดาษ หลังใบสีเขียวเรียบเกลี้ยงเป็นมัน ท้องใบสีอ่อน มีขนแบบ floccose สี
น้ำตาลทองปกคลุมขนมักร่วงไปเมื่อใบแก่ ดอก แยกเพศ ดอกตัวผู้ ออกเป็นช่อแบบ
spike perianth มีขนปกคลุม รูปทรงของดอกเป็นแบบ campanulate ดอกตัวเมีย
ออกเป็นดอกเดี่ยวตามซอกใบ ไม่มีก้านดอก กลีบดอกเชื่อมกัน และเชื่อมติดอยู่กับ ovary
style แยกเป็น 3 - 5 lobe มีขนปกคลุม ผล เป็นแบบ nut รูปร่างกลมแบน มี
ขนแบบ floccose สีน้ำตาลทองปกคลุมและที่ปลายสุดของผลนั้นยังมี style ติดอยู่ ขนาดเส้น
ผ่าศูนย์กลางของผลประมาณ 0.5 - 0.7 ซม.

ระยะเวลาออกดอก มกราคม

ประเทศไทย ภาคเหนือ : เชียงใหม่(แม่กลาง) พิษณุโลก(ภูหินร่องกล้า) ; ภาคตะวันออก
ออกเฉียงเหนือ : เลย(ภูกระดึง)

ตัวอย่างที่ใช้ศึกษา K.Sridith 102 (CU) ; Winit 1315 , Kerr 2004 , K.
Suvatabhandhu 74 (BK)

Loranthaceae

Helixanthera pulchra (DC.) Dans., Bull. Jard. Bot. Buitenz. ser. 3. 10: 318. 1929 ; Danser 1938:24 ; Danser 1940:259 ; Hansen & Larsen, Dansk Bot. Ark. 23:15. 1963. - Loranthus pulcher D.C., Prod. 4: 295. 1830 ; Ridley. Fl. Mal. Pen. 3:151. 1914 ; Craib in Kew Bull. 1911:453 ; Lecomte in Fl. Indo - chine 5:198. 1915.

ชื่อพื้นเมือง   กล้ายไม้ (สุราษฎร์ธานี)
ถิ่นอาศัย   ในชอกหินปะปนกับต้นไม้อื่น

ไม้พุ่ม สูงประมาณ 1 เมตร ผิวของลำต้นเป็นสีเทาเข้ม บริเวณที่แก่เป็นรอยแตก ขนาดเส้นผ่าศูนย์กลางของกิ่งประมาณ 0.5 - 0.6 ซม. ใบ เป็นใบเดี่ยว เรียงตัวแบบ ตรงกันข้ามบนกิ่งแต่อยู่เป็นกลุ่มๆเป็นระยะๆ ทำให้คล้ายการเรียงตัวแบบ whorl ก้านใบ ยาวประมาณ 0.3 - 0.5 ซม. รูปร่างของใบเป็นแบบ linear - lanceolate ปลาย ใบแหลมแบบ acute โคนใบเป็นแบบ attenuate เนื้อใบหนาแบบแผ่นหนัง มองไม่เห็นเส้น vein หลังใบสีเขียวเข้ม กิ่งใบสีเขียวอ่อน ขนาดของใบประมาณ 1.3 - 1.7 x 7 - 8 ซม. ดอก ออกเป็นช่อแบบ spike ที่ปลายกิ่ง ช่อดอกอยู่กันเป็นกลุ่มๆละ ประมาณ 4 ช่อ ส่วนต่างๆ ทุก ส่วนของช่อดอก สีแดงยาวประมาณ 16 - 17 ซม. ดอกย่อยไม่มีก้านดอก ที่ผิวมีขนแบบ puberulose สีเหลือง ปกคลุมอยู่ด้วย ดอกย่อยแต่ละดอกมี bract รองรับ bract รูปร่างคล้ายเรือ แบบ ovate ถึง rounded ขอบมีขน ขนาดประมาณ 0.1 x 0.15 ซม. calyx เชื่อมรูปทรงเป็นแบบ รูปถ้วย ยาวประมาณ 0.2 - 0.25 ซม. corolla แยก กันมี 4 กลีบ รูปร่างเป็นแบบ linear ยาวประมาณ 0.5 ซม. แต่เมื่อยังตูมอยู่เชื่อมกัน stamen มี 4 อัน ติดอยู่บน petal ovary เป็นแบบ inferior style ยาว ประมาณ 0.4 - 0.5 ซม.

ระยะเวลาออกดอก มีนาคม

ประเทศไทย   ภาคเหนือ : เชียงใหม่ (ดอยสุเทพ) ; ภาคใต้ : ชุมพร (หลังสวน)
สงขลา สุราษฎร์ธานี กระบี่ (เกาะลันตา) นครศรีธรรมราช (ทับช้าง)

การกระจายพันธุ์   มาเลเซีย

ตัวอย่างที่ใช้ศึกษา   K.Sridith 121 (CU) ; Kerr 12057 , J.F.Maxwell 85-582
C.Chernsivattana 505 , T. Smitinand 2907 , Vanpruk
726, Tem 687 (T.Smitinand ?) (BK)

Lauraceae

Phoebe sp.?

ที่อินเมือง -
ถิ่นอาศัย บนลานหินกลางแจ้ง

ไม้ต้น ต้นสูงประมาณ 3 - 5 เมตร เปลือกสีน้ำตาลไหม้ ลำต้นและกิ่งเรียบเกลี้ยง ไม่มีขน ใบ เป็นใบเดี่ยวออกแบบเรียงเวียนสลับรอบกิ่ง ก้านใบยาวประมาณ 0.8 - 1 ซม. รูปร่างของใบเป็นแบบ elliptic จนถึง obovate - oblanceolate ปลายใบแหลมแบบ acuminate โคนใบแหลมแบบ acute จนถึงเป็นแบบ attenuate ใบเรียบเกลี้ยงไม่มีขน ด้านหลังใบเป็นสีเขียวเทา ด้านท้องใบเป็นสีน้ำตาลเทา ขนาดของใบประมาณ 1.8 - 3.5 x 4.5 - 7.5 ซม. ดอกออกเป็นช่อแบบ compound cyme ก้านช่อดอกค่อนข้างยาว ประมาณ 4.5 - 6 ซม. และมีขนแบบ tomentose สีขาวปกคลุม ก้านดอกย่อยยาวประมาณ 0.5 ซม. มีขนแบบ tomentose ปกคลุมเช่นเดียวกัน กลีบดอกเป็น perianth มี 6 กลีบ รูปร่างเป็นแบบ elliptic มีขนแบบ tomentose ปกคลุม ขนาดประมาณ 0.1 - 0.15 x 0.3 ซม. fertile stamen มี 9 อัน เรียงเป็น 3 แถว แถวนอก 3 อันติดแบบ opposite กับ tepal แถวถัดไป 3 อัน เรียงสลับกับแถวนอก หัน anther ด้านที่เปิดเข้าข้างใน แถวในสุด มี 3 อันที่โคนมี gland ที่มีก้าน อยู่ 2 ข้างของ filament staminode มี 3 อัน มีก้านสั้นๆ อยู่แถวในสุดของ filament ถัดจาก stamen เข้าไป anther มี 4 cell แตกโดย valve ที่เปิดจากด้านล่าง ovary เป็นแบบ superior ovary มี 1 locule และเป็น apical placentation

ระยะเวลาออกดอก กันยายน

ตัวอย่างที่ใช้ศึกษา K.Sridith 42 (CU)

หมายเหตุ จากการเทียบตัวอย่างพบว่ามีลักษณะคล้ายคลึงกับ Persea rimosa (Bl.) Zoll. ex Meisn. (Dee 704 , Umporn 113 - BKF) มากแต่อย่างไรก็ตามตัวอย่างที่ใช้ประกอบการศึกษายังไม่สมบูรณ์ เนื่องจากตัวอย่างที่หอพรรณไม้ กรมป่าไม้ นั้นค่อนข้างชำรุด และมีดอกน้อยมาก ส่วนตัวอย่างที่เก็บจากอุทยานแห่งชาติภูหินร่องกล้านั้นขาดผลซึ่งเป็นส่วนสำคัญที่ใช้ในการตรวจหาชื่อ และเมื่อตรวจสอบคำบรรยายสกุล จาก Flora of Java vol.1 หน้า 121 ปรากฏว่าลักษณะของ stamen ซึ่งเป็นลักษณะสำคัญนั้นกล่าวไว้ไม่ชัดเจน ในขณะที่คำบรรยายสกุลของ Phoebe sp. กล่าวถึงลักษณะของ stamen ไว้อย่างละเอียดซึ่งตรงกับ

ลักษณะต่างๆของพืชที่เก็บได้นี้แต่ไม่สามารถตรวจสอบถึงระดับชนิดได้ เนื่องจากขาดผล

Lentibulariaceae

Utricularia delphinioides Thor. ex Pell. , Bull. Mus. Paris 26:180. 1920 ; Pellegrin, Fl. Gen. Indoch. 4:476. fig.52. 1930 ; Taylor, Dansk Bot. Ark. 23(4):530. 1968 ; Maxwell, Songkla. J. Sci. Technol. 7(4):415. 1986.

ชื่อพื้นเมือง   หญ้าข้าวก้าน้อย(เลย) ดอกขมิ้น(ศรีสะเกษ)
ถิ่นอาศัย   บนลานหินที่มีน้ำขัง

ไม้ล้มลุก ราก และ ลำต้นมีขนาดเล็กมาก ที่ stolon มีใบที่เปลี่ยนไปเป็นกับดักแมลงรูปร่างกลม ขนาดเส้นผ่าศูนย์กลางประมาณ 0.1 - 0.2 ซม. ดอก ออกเป็นช่อแบบ scapose ก้านช่อดอกยาวได้ถึงประมาณ 20 ซม. บนก้านช่อดอกมี scale รูปร่างแบบ ovate - lanceolate ขนาดประมาณ 0.1 - 0.15 x 0.4 ซม. ดอกย่อยมีประมาณ 3 - 5 ดอกแต่ละดอกมี bract รองรับ bract รูปร่างแบบ ovate ปลายแหลมแบบ acuminate ขนาดประมาณ 0.1 x 0.4 ซม. bracteole รูปร่าง linear สั้นกว่า bract เล็กน้อย และ อยู่ในช่อ bract ก้านดอกย่อยสั้นกว่า calyx lobe ขนาดยาวประมาณ 0.3 - 0.4 ซม. calyx สีเขียวปนน้ำเงิน เชื่อมกัน ปลายแยก 2 lobe ขนาดใกล้เคียงกัน upper lobe รูปร่างแบบ ovate ปลายแหลมแบบ acute ขนาดประมาณ 0.15 x 0.5 - 0.6 ซม. lower lobe ขนาดสั้นกว่า upper lobe เล็กน้อยและปลายเป็นแบบ emarginate corolla เชื่อมกัน ปลายแยกเป็น 2 lobe upper lobe ของ corolla สีม่วงน้ำเงิน ใหญ่กว่า lower lobe รูปร่างเป็นแบบ ovate หรือ obovate ขนาดประมาณ 0.5 - 0.6 x 0.8 - 1 ซม. lower lobe รูปร่างเป็นถุง คล้ายเรือ ตรงส่วนท้องเรือเป็นสีฟ้า ขนาดประมาณ 0.5 - 0.8 x 0.6 - 0.8 ซม. มี spur ติดที่ lower lobe รูปร่างแบบ conical ปลายแหลมแบบ acute สีขาว ยาวประมาณ 0.8 - 1 ซม. calyx ขยายขนาดขึ้นเมื่อติดผล ผล เป็นแบบ capsule อยู่ภายใน persistent calyx

ระยะเวลาออกดอก ตุลาคม - ธันวาคม

ประเทศไทย   ภาคเหนือ : เชียงใหม่(ตาดน้อย) พะเยา(ภูหินร่องกล้า) ; ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ : เลย(ภูกระดึง) สกลนคร(ลาดกระเฉง) ; ภาคตะวันออก

ออก : ศรีสะเกษ ปราจีนบุรี(เขาอีดัด) ; ภาคตะวันออกเฉียงใต้ :
 จันทบุรี(มะขาม บงหนาม ชลุม) ตราด(เขากบ คลองใหญ่)
 การกระจายพันธุ์ ลาว เขมร เวียดนาม
 ตัวอย่างที่ใช้ศึกษา K.Sridith 153 (CU) ; Adisai 159 , Smitinand 2056 ,
 Sakol 287 , M.C.Lakshanakara 473 , Dee 619 , Ch.
 Charanphol 4790 (BK)

Utricularia geoffrayi Pell., Bull. Mus. Paris 26:181. 1920 ; Fl.
 Gen. Indo - Chine 4:481. fig.53. 1930 ; Taylor, Dansk Bot. Ark.
 23.4:530. 1968 ; Maxwell, Songkla. J. Sci. Techol. 7.4:416,417. 1985.

ชื่อพื้นเมือง -
 ถิ่นอาศัย บนลานหินที่มีน้ำขัง

ไม้ล้มลุก ไผ่พบใบในระยะออกดอก rhizome และ stolon ขนาดเล็กมาก ช่อดอกตั้งตรงขนาดยาวประมาณ 5 - 9 ซม. มี scale 5 - 7 scale เรียงเป็นระยะๆ ห่างกันบน scape scale รูปร่างแบบ linear - lanceolate ขนาดประมาณ 0.01 x 0.1 ซม. ประกอบด้วยดอกย่อยประมาณ 3 - 5 ดอก bract และ bracteole รูปร่างแบบ lanceolate ปลายแหลมแบบ acute ติดกับก้านช่อดอกแบบ basifixed ขนาดยาวประมาณ 0.1 ซม. ก้านดอกย่อยยาวประมาณ 0.05 - 0.1 ซม. สั้นกว่าความยาวของ calyx lobe calyx เชื่อมกัน ปลายแยกเป็น 2 lobe ขนาดของ lobe ใกล้เคียงกันรูปร่างเป็นแบบ ovate ขนาดยาวประมาณ 0.05 - 0.1 ซม. สีน้ำเงินเข้ม ปลายของ upper calyx lobe รูปร่างแบบ obtuse ส่วนปลายของ lower calyx lobe รูปร่างแบบ emarginate corolla เป็นแบบ bilabiate สีม่วง upper lip รูปร่างเป็นแบบ oblong และส่วนปลายเป็นแบบ obtuse ส่วน lower lip รูปร่างค่อนข้าง rounded ปลายแยกเป็น 3 lobe ขนาดยาวกว่า upper lip มี spur รูปร่างแบบ conical ปลายแหลมแบบ acute ยาวกว่า lower lip ของ corolla

ระยะเวลาออกดอก ตุลาคม - มกราคม

ประเทศไทย ภาคเหนือ : พะเยา(ภูหินร่องกล้า) ; ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ :
 เลย(ภูกระดึง ภูเรือ) ; ภาคตะวันออก : นครราชสีมา ศรีสะเกษ(ดง
 รักษ์) ; ภาคตะวันออกเฉียงใต้ : ปราจีนบุรี(ประจันตคาม) ชลบุรี(ศรีราชา)
 จันทบุรี(บ่อน้ำร้อน) ตราด(เขาส้ม)

การกระจายพันธุ์ เขมร ลาว เวียดนาม
 ตัวอย่างที่ใช้ศึกษา K.Sridith 81 (CU) ; Dee 337 , T.Smitinand 2071 , Kerr
 17617 (BK)

Melastomataceae

Melastoma normale D. Don , Prodr. Fl. Nep., :220. 1825 ; For. Fl. Brit.
 Burm. 1:504 ; Fl. Brit Ind. 2:524 ; Cogn in DC., Monog. Phanerog. vii
 :352 ; FIC. 2:889. fig.97. F. M. P. 1:765 ; Craib, Fl. Siam. Enum.
 1:681. 1931. - M. malabatricum Linn. var. normale King., Journ. As.
 Soc. Beng. xix.2:7. 1900 ; Hoss. 2:419 ; Craib 2:87.

ชื่อพื้นเมือง กะช้างสี ปออีแท้(กะเหรี่ยง - แม่ฮ่องสอน) ชันกำง(เพชรบุรี) จุกนาวี
 (กรุงเทพ) ซอลาเปล(กะเหรี่ยง - เชียงใหม่) อ้า อ้าหลวง(ภาคเหนือ)
 ถิ่นอาศัย ในชอกหินที่ค่อนข้างชื้น

ไม้ล้มลุกที่เป็นพุ่มขนาดเล็ก ไม้พุ่ม ขนาดกลาง สูงประมาณ 1 - 2 เมตร ทุกส่วนของ
 ต้นยกเว้นกลีบดอกมีขนปกคลุม ใบ เป็นใบเดี่ยวเรียงตัวบนกิ่งแบบตรงกันข้าม ก้านใบยาว
 ประมาณ 0.8 - 1.2 ซม. ใบรูปร่างแบบ elliptic - lanceolate ฐานใบเป็นแบบ
 rounded ปลายใบเป็นแบบ acute ใบขนาดประมาณ 1 - 2 x 3 - 8 ซม. เห็นเส้น
 vein ชัดเจน 3 เส้น ยาวจากโคนใบไปสู่ปลาย หน้าที่อยู่ด้านหลังใบค่อนข้างแข็งและอยู่ห่างกัน
 ส่วนขนทางด้านท้องใบนุ่มกว่า และปกคลุมอยู่อย่างหนาแน่น ยกเว้นบนเส้น vein ซึ่งมี scale
 คลุมตลอดเส้น ดอก ออกเป็นดอกเดี่ยวหรือช่อสั้นๆตามปลายกิ่งหรือซอกกิ่งช่อดอกยาวประมาณ
 0.5 - 0.7 ซม. แต่ละช่อมีดอกย่อย 2 - 5 ดอก ดอกย่อยแต่ละดอกมี bracteole รูป
 ร้าง ovate - lanceolate รองรับ bract ขนาดประมาณ 0.2 - 0.25 x 0.4 -
 0.5 ซม. และมีขนปกคลุมอยู่อย่างหนาแน่น calyx เชื่อมกันเป็นรูปถ้วย ปลายแยกเป็น
 lobe รูปร่างแบบ lanceolate มี 5 lobe มี scale รูปร่างแบบ lanceolate -
 ciliate ปกคลุมอย่างหนาแน่น calyx tube ยาวประมาณ 0.8 ซม. calyx lobe
 ยาวประมาณ 0.8 - 1 ซม. corolla แยกจากกันสี่ซม. มี petal มี 5 กลีบ รูป
 ร้างเป็นแบบ obovate ขนาดประมาณ 1.5 x 2 ซม. โคนเป็นแบบ petal claw ส่วน
 โกล่ปลาย และ ปลายสุด ciliate stamen มี 10 อัน ชูดยาวมี 5 อัน เห็นส่วนของ
 connective ที่ยึดตัวยาว และ appendage ที่ฐานชัดเจน filament โค้งงอ stamen

อีก 5 อันส่วนของ connective สั้น อาจมี หรือ ไม่มี appendage anther แยก
โดยมีรูเปิดด้านบน ovary เป็นแบบ inferior ovary มี 5 locule ผล เป็นแบบ
baccate เมล็ด มีจำนวนมาก

ระยะเวลาออกดอก เมษายน

ประเทศไทย ภาคเหนือ : เชียงใหม่ พะเยา (ภูหินร่องกล้า) ; ภาคตะวันออกเฉียง-
เหนือ : เลย (ภูกระดึง ภูหลวง) ; ภาคกลาง : ราชบุรี กาญจนบุรี ;
ภาคใต้ : ระนอง นครศรีธรรมราช

การกระจายพันธุ์ อินเดีย จีน อินโดจีน มาเลเซีย ฟิลิปปินส์

ตัวอย่างที่ใช้ศึกษา K.Sridith 126 , Kasin 233 , W.Thephuttee 37 ,
M.Aupanitchakit 6 (CU)

Osbeckia pulchra Geddes, Kew Bull.:171:1930 ; Craib, Fl. Siam.
Enum. 1.3:677. 1928. - *O. crinita* Benth., forma 2 ; Guilaumin,
F. I. C. 2:187. saltum pro parte. - *O. crenita* Craib, i.p. 51
; 2:86 ; Hoss., 2:420. non Benth. - *O. stellata* Craib, i.p. 52 ; 2
:86 . non D. Don.

ชื่อพื้นเมือง เฒ่านั่งฮุ้ง (เชียงใหม่)
ถิ่นอาศัย บนลานหินกลางแจ้ง

ไม้ล้มลุกเป็นกอคล้ายไผ่หน่ม สูงประมาณ 60 ซม. ลำต้นที่แก่มีลักษณะเป็นสันเล็กๆ
มีขนเส้นเล็กสีน้ำตาลปกคลุมอยู่ทั่วไปเกือบทุกส่วน ใบ เป็นใบเดี่ยว เรียงตัวแบบตรงกัน
ข้าม ใบรูปร่างแบบ elliptic มีเส้น vein 3 เส้น ก้านใบยาวประมาณ 0.3 - 1 ซม.
ทุกส่วนของใบมีขนสีน้ำตาลอ่อนนุ่ม เส้นเล็กปกคลุมอยู่ ขนาดของใบประมาณ 0.5 - 1.8
x 1.8 - 6 ซม. ดอก ออกเป็นช่อตามปลายกิ่ง ช่อดอกเป็นแบบ compound cyme ช่อดอก
ยาวประมาณ 5 - 12 ซม. ก้านดอกย่อยสั้นมาก ยาวประมาณ 0.1 - 0.15 ซม.
ดอกย่อยแต่ละดอกมี bract รูปร่าง ovate ขอบมีขน ขนาดของ bracteole ประมาณ
0.2 x 0.3 ซม. ร่องรับอยู่ bract ร่วงง่าย calyx tube รูปทรงเป็นแบบ
urceolate ยาวประมาณ 0.7 - 1 ซม. เมื่อแห้งมีลักษณะเป็นสัน ร่อง บน calyx มี
scale รูปร่างเป็นแบบ pectinate ปกคลุมอยู่ห่างๆกัน calyx lobe มีจำนวน 4
อัน รูปร่างแบบ lanceolate ยาวประมาณ 0.3 - 0.4 ซม. petal มี 4 กลีบ รูป

รูปร่างแบบ obovate สีชมพู ขนาดประมาณ 1 - 1.5 x 1 - 2 ซม. stamen มี 8 อัน ยาวเท่ากันทั้งหมดแตกโดยมีรูเปิดตรงปลาย ovary เป็นแบบ inferior ovary ผล เป็นแบบ capsule (ภาพที่ 20)

ระยะเวลาออกดอก สิงหาคม - ตุลาคม

ประเทศไทย ภาคเหนือ : เชียงใหม่(ดอยสุเทพ) พิชญโลก(ภูหินร่องกล้า)

ตัวอย่างที่ใช้ศึกษา K.Sridith 26 , K.Sridith 75 (CU) ; Kerr 6504 ,

Put 3558 Nai Noi Mao(BK9642) BK9637 (BK)

Memecylaceae

Memecylon celastrinum Kurz , Pegu Rep..App.D.:53. 1875 ; For. Fl. Burma 1:515 ; Mat. F.M.P. no.11:83(491). in nota ; Craib, Fl. Siam. Enum. 1:704. 1931. - M. Grande Retz. var. horsfieldii C.B.Clarke in F.B.I. 2:558. 1897. in Cogn. ; in D.C., Monog. Phanerog. vii:1153. pro parte. vix(miq). - M. grande Retz. var. khasianum C.B. Clarke, Fl. Brit. Ind. 2:558. 1897; Coyn. in D.C., Monog. Phanerog. vii:1153. - M. grande Brandis, Ind. Trees:336. pro parte. non Retz.

ชื่อพื้นเมือง ตะมอคงคอง(นครสวรรค์)

ถิ่นอาศัย ร่องหินที่ค่อนข้างชุ่มชื้น

ไม้พุ่ม สูงประมาณ 3 เมตร แตกกิ่งก้านสาขาค่อนข้างมาก และกิ่งที่ยังอ่อนมี wing เปลือกลำต้นสีน้ำตาลค่อนข้างเรียบ ใบ เป็นใบเดี่ยว ออกแบบตรงกันข้าม ก้านใบสั้นมาก ยาวประมาณ 0.2 - 0.3 ซม. ใบรูปร่างแบบ elliptic ปลายแหลมแบบ acuminate โคนใบเป็นแบบ attenuate ไม่เห็นเส้น vein ผิวใบด้านบนสีเขียวเข้ม เรียบเกลี้ยงเป็นมัน ผิวใบด้านล่างสีเขียวอมเทา เนื้อใบบางแบบกระดาษ บริเวณ midrib ด้านหลังใบเป็นร่อง ส่วนด้านท้องใบนูนขึ้นมา ขนาดของใบประมาณ 2.5 - 2.8 x 6 - 8 ซม. ดอกออกเป็นช่อแบบ compound umbel เก้าะติดกับกิ่งเป็นกระจุกทั่วไป ก้านช่อดอกค่อนข้างสั้น ยาวประมาณ 0.2 - 0.3 ซม. ที่โคนก้านดอกย่อยแต่ละดอกมี bract รูปร่างแบบ ovate ปลายแหลมแบบ acuminate ขอบจัก ขนาดเล็กมาก ยาวประมาณ 0.05 - 0.1 ซม. ก้านดอกย่อย และ calyx เป็นสีเขียว ก้านดอกย่อยยาวประมาณ 0.4 - 0.5 ซม. calyx เชื่อมกันเป็นแบบรูปถ้วย ขอบมี 4 จักตื้นๆ ภายในเป็นสันและร่องมี 4 สัน ขนาดเส้นผ่าศูนย์กลาง

กลางของ calyx ประมาณ 0.25 ซม. ยาวประมาณ 0.2 - 0.28 ซม. petal สีม่วง มี 4 กลีบ รูปร่างเป็นแบบ ovate ปลายแหลมแบบ acute โคนกลีบคอดเป็นก้าน (petal claw) ขนาดของ petal ประมาณ 0.2 x 0.2 ซม. stamen มี 8 อัน ติดอยู่ที่ขอบของ calyx cup anther มี gland ตรงส่วนฐาน ovary เป็นแบบ inferior ovary มี 4 locule ผล เป็นแบบ drupe (ภาพที่ 19)

ระยะเวลาออกดอก ตุลาคม

ประเทศไทย ภาคเหนือ : นครสวรรค์(แม่วง) พิษณุโลก(ภูหินร่องกล้า)

การกระจายพันธุ์ พม่า

ตัวอย่างที่ใช้ศึกษา K.Sridith 150 (CU) ; Kerr 6032 , Prayad 705 , J.F. Maxwell 76-401 (BK)

Moraceae

Ficus sp.

ชื่อพื้นเมือง -

ถิ่นอาศัย บนลานหินริมหน้าผา

ไม้ต้น ลำต้นสูงประมาณ 3 เมตร กิ่งที่อ่อนมีขนแบบ floccose สีน้ำตาลอ่อนปกคลุม กิ่งแก่เรียบเกลี้ยงเส้นผ่าศูนย์กลางกิ่งประมาณ 0.5 - 0.6 ซม. ที่ปลายยอดมี bud scale stipule หุ้มยอด รูปร่างแบบ triangular สีน้ำตาลทอง ปลายแหลมแบบ acuminate ฐานตัดตรงด้านนอกมีขนแบบ woolly สีขาวปกคลุมอยู่ ด้านในเรียบ ขนาดของ stipule ประมาณ 0.5 x 0.8 ซม. ใบ เป็นใบเดี่ยวออกเรียงเวียนสลับรอบกิ่ง ก้านใบมีขนแบบ papillose ปกคลุม ก้านใบยาวประมาณ 1 - 2 ซม. ใบรูปร่างแบบ elliptic - oblong ขอบใบเรียบ ปลายใบแหลมแบบ obtuse โคนใบเป็นแบบ rounded หลังใบเรียบ หรือมีขนเล็กน้อย ท้องใบมีขนแบบ floccose สีน้ำตาลทองปกคลุม เส้น vein ด้านท้องใบเห็นชัดกว่าด้านหลังใบ ขนาดของใบประมาณ 3.5 - 5.5 x 6.5 - 12 ซม. ดอก เป็นดอกช่อแบบ hypanthodium อยู่ใน receptacle รูปทรงกลมเมื่อแก่จะกลายเป็นผล ผล ไม้มีก้าน และที่ผิวมีขนแบบ papillose ปกคลุม เมื่อสุกเปลี่ยนเป็นสีแดง และที่บริเวณฐานมี bract ขนาดเล็กมากรูปร่างแบบ rounded และมีขนรองรับ ขนาดเส้นผ่าศูนย์กลางของผลประมาณ 0.5 - 1 ซม. (ภาพที่ 13)

ระยะเวลาออกดอก ตุลาคม

การกระจายพันธุ์ พม่า

ตัวอย่างที่ใช้ศึกษา K.Sridith.160

หมายเหตุ จากการศึกษาเอกสาร (Forest Flora of British Burma vol. 2) พบว่า Ficus sp. ตัวอย่างนี้อยู่ในกลุ่มเดียวกันกับ Ficus bengalensis L., Ficus pilosa Rwdt. และ F. mysurensis Roth. แต่ก็มีข้อแตกต่างในรายละเอียดเช่นรูปร่างของใบของตัวอย่างที่เก็บได้นี้มีปลายใบเป็นแบบ rounded หรือ obtuse ในขณะที่อีก 3 ชนิดเป็นแบบ acute หรือ acuminate ขนาดของใบเล็กกว่า นอกจากนี้ลักษณะของ bract ที่รองรับ receptacle ก็แตกต่างกัน ประกอบกับไม่มีตัวอย่างในพิพิธภัณฑ์เพื่อการเทียบเคียงศึกษาซึ่งควรจะต้องมีการศึกษาในรายละเอียดเกี่ยวกับ อนุกรมวิธานต่อไป

Myrtaceae

Eugenia grandis Wight , Ill. ii:17 ; Ic. 535 ; Duthie, Fl. Brit. Ind. 2:475. 1882 ; Ridley, Fl. Mal. Penn. 1:729. 1967 ; Kurz, For. Fl. Brit. Burm. 1:489. 1877 ; Kanjilal et al, Fl. Ass. 2:296. 1938.

ชื่อพื้นเมือง กะเมา ชะเมา เม่า ยามู ยิบมา(นราธิวาส) หัวแดง(กาญจนบุรี)
ถิ่นอาศัย บนลานหินที่ค่อนข้างชื้น บริเวณทางน้ำไหล

ไม้ต้น สูงประมาณ 5 เมตร กิ่งก้านเรียบเกลี้ยง เปลือกลำต้นสีเทา กิ่งก้านสีน้ำตาลแดง หรือสีน้ำตาลเทา ใบ เป็นใบเดี่ยวออกตรงกันข้าม ก้านใบยาวประมาณ 2 - 2.5 ซม. สีน้ำตาลแดง มีลักษณะเป็นสัน รูปร่างของใบเป็นแบบ elliptic - oblong ปลายใบแหลมแบบ acute หรือ acuminate โคนใบเป็นแบบ cuneate เนื้อใบหนาคล้ายแผ่นหนัง ด้านหลังใบสีเขียวเข้ม ด้านท้องใบสีเทา หรือ น้ำตาลแดง เส้น vein เห็นชัดทางด้านท้องใบ ใบขนาดประมาณ 4 - 6 x 7 - 12 ซม. ดอก ออกเป็นช่อแบบ compound cyme ที่บริเวณปลายสุดของกิ่ง ช่อดอกยาวประมาณ 10 - 15 ซม. ก้านดอกย่อยยาวประมาณ 0.1 - 0.2 ซม. หรืออาจไม่มีก้านดอกย่อย calyx tube รูปกรวยยาวประมาณ 0.5 ซม. ผิวเรียบเกลี้ยงปลายแยกเป็น 4 lobe lobe คู่ที่อยู่ตรงข้ามกันขนาดเท่ากัน คู่ใหญ่มีลักษณะและขนาดคล้าย petal คู่เล็กมีรูปร่างแบบ reniform ปลายเว้าแบบ emarginate petal มี 4 กลีบสีขาวนวล รูปร่างแบบ obovate หรือ rounded และโค้งเข้าหากัน ขนาดประมาณ 0.5 x 0.4 - 0.5 ซม. stamen มีจำนวน

มาก ขนาดยาวประมาณ 0.5 - 0.8 ซม. filament สีเหลือง ovary เป็นแบบ inferior ovary ผล เป็นแบบ berry รูปร่าง globose หรือ elliptic สีเขียว แกมน้ำเงินและที่ปลายสุดยังมีส่วนของ calyx ติดอยู่ ขนาดผลประมาณ 1.5 x 2 ซม. (ภาพที่ 12)

ระยะเวลาออกดอก ธันวาคม - มกราคม

ประเทศไทย พบกระจายอยู่ทั่วทุกภาค

การกระจายพันธุ์ มาเลเซีย ออสเตรเลีย พม่า

ตัวอย่างที่ใช้ศึกษา K.Sridith 105 (CU) ; Put 3808 , Kerr 20267 , C.Cherm. & Kasem 1496 , Kerr 12733 (BK)

Eugenia grata Wight, Ill. 2:15. 1841 ; Kurz , For. Fl. Brit. Burm. 1:480. 1877 ; Duthie, Fl. Brt. I. 2:487. 1897 ; Mat. F. M. P. no.12: 109(593) ; Ind. Trees:322 ; Fl. Ml. Pen. 1:793. 1953.

ชื่อพื้นเมือง ไคร้เม็ด (เชียงใหม่) เสม็ดขุน (ภาคกลาง) ยี่มือเลี้ยว (ภาคใต้ มาเลเซีย) เสม็ด (สตูล สงขลา)

ถิ่นอาศัย บนลานหินกลางแจ้ง

ไม้ต้น สูงประมาณ 3 - 5 เมตร เปลือกลำต้นเป็นสีน้ำตาลเข้ม มีรอยแตกเล็กน้อย ใบ เป็นใบเดี่ยวเรียงตัวแบบสลับบนกิ่ง ก้านใบยาวประมาณ 0.3 - 0.4 ซม. ใบรูปร่างแบบ elliptic หรือ elliptic - lanceolate ปลายใบแหลมแบบ acuminate โคนใบแหลมแบบ acute ใบเรียบเกลี้ยง หลังใบสีเขียวเป็นมันส่วนด้านท้องใบสีอ่อน ขนาดของใบ ประมาณ 2 - 3 x 7 - 10 ซม. ดอก ออกเป็นช่อแบบ compound cyme ออกตามซอกใบหรือปลายกิ่ง ยาวประมาณ 2 - 5 ซม. ดอกย่อยไม่มีก้านดอกย่อย หรือมีแต่สั้นมาก calyx เชื่อมกัน รูปทรงเป็นแบบ funnel แคนและยาวประมาณ 0.5 ซม. ปลายแยกเป็น 5 lobe รูปร่างแบบ rounded petal มี 5 กลีบ สีเหลืองอ่อน รูปร่างแบบ obovate อยู่สลับกับ calyx lobe stamen มีจำนวนมาก ovary เป็นแบบ inferior ovary มี 5 locule ผล เป็นแบบ berry เมื่อแก่เป็นสีดำ รูปร่างแบบ ovate หรือ subglobose และที่ปลายมี calyx lobe ติดอยู่ด้วย

ระยะเวลาออกดอก มกราคม

ประเทศไทย ภาคเหนือ : เชียงใหม่ (ดอยสุเทพ) พิษณุโลก (ภูหินร่องกล้า) ; ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ : สงขลา อุดรธานี (วารินชำราบ) ; ภาคใต้ :

ภูเก็ต ระนอง พังงา(เกาะยาวใหญ่) ตะกั่วป่า สตูล นครศรีธรรมราช
สงขลา

การกระจายพันธุ์ อัสสัม พม่า จีน

ตัวอย่างที่ใช้ศึกษา K.Sridith 97 (CU) ; J.F.Maxwell 88 - 429 ,
Soradet 453 , T. kayama et al 15486 (BK)

Ochnaceae

Ochna integerrima (Lour) Merr., Trans. Am. Phil. Soc.. II.24:265. 1935, emend. ; Kanis, Blumea 16:36. 1968. ; Fl. Thai. 2.1:25. 1970. - Elaeocarpus integerrimus Lour., Fl. Cochinch. : 338. 1970. - Ochna wallichii Pl., Hk. f., Lond. Journ. Bot. 5:650. 1846 ; Craib, Fl. Siam. Enum. 1:244. 1926 ; Gagnepain in Fl.Gen. Indo-Chine. suppl. 1:673.fig.2. 1946 ; Larsen, Dansk. Bot. Ark. 20:71. 1963. - O. brevipes Planch. in Hook., Lond. J. Bot. 5:652. 1846 ; Benn. in Hook.f., Fl. Brit. Ind. 1:525. 1875. - O. crocea Griff., Not. Pl. As. 4:463. 1854 ; Benn. in Hook.f., Fl. Brit. Ind. 1:525. 1875., sub Gomphia sumatrana Jack. - O. lucida Griff., Not. Pl. As. 4:464. ill. t.6. 1854, non Laam. 1979 ; Benn. in Hook.f., Fl. Brit. Ind. 1:523. 1875, sub O. squarrosa Linn. - O. parviflora Griff., Not. Pl. As. 4:464. 1854. - O. squarrosa auct. non Linn.:Kurz, Fl. Burm. 1:205. 1877. - O. andamanica Kurz., J. Asiat. Soc. Beng. 41ii:295. 1872 ; Fl. Burm 1:205. 1877. - O. fruticulosa Kurz,J. Asiat. Soc. Beng. 41. ii:295. 1872 ; Benn. in Hook.f. Fl. Brit. Ind. 1:524. 1875. sub O. pumila Ham. ex DC.; Kurz, Fl. Burm. 1:206. 1877; non Gilg 1904. - Diporidium wallichii (Planch.) O.K., Rev. Gen. Pl. 1:105. 1891. incl. vars. normale, brevifolium, and longifolium - Discladium harmandii v. Tiegh., Annls Sci. nat. Bot. VIII. 16:351. 1902 - Polythecium pruinatum v. Tiegh., Annls Sci. nat. Bot. IX. 5:174. 1907. - O. grandis Ridl., J. Straits Brch R. Asiat. Soc. 59:83. 1911 ; Fl. Mal. Pen. 1:365. 1922. - O. pruinosa(v. Tiegh.) Lecomte in Fl. Gen. I.-C. 1:705. 1911. - O. harmandii (v. Tiegh.) Lecomte in Fl. Gen. I. - C. 1:706.f. 75. 1911, incl. vars.

annamensis, cambodiana, latifolia, and retusa. - Ouratea crosea (Griff.) Burk., Dict. 2:1614. 1935, p.p. quoad typus. - Ochna harnadii H.Lec., Fl. Gen. Indochin. 1:706. 1911 ; Gagnepain in Fl. Gen. Indochine. suppl. 1:674 . 1946 ; Craib, Fl. Siam. Enum. 1:244. 1926 ; Larsen, Dansk. Bot. Ark. bind 20:70. 1963.

ชื่อพื้นเมือง กระแจะ (ระนอง) กำลิ่งข้างสาร (ภาคกลาง) ขมิ้นพระตัน (จันทบุรี) แง่ง (บุรีรัมย์) ข้างนาว ตานนกรวด ข้างโฌม ข้างโหม (ระยอง) ตาลเหลือง (ภาคกลาง)

ถิ่นอาศัย ขอบของลานหินตรงบริเวณที่มีหน้าดินอยู่บ้าง และ ร่องหินรอยแตกที่ไม่ลึกนัก

ไม้ต้น สูงประมาณ 3 - 5 เมตร ใบเรียงสลับบนกิ่ง ใบ เรียบเกลี้ยงรูปร่างค่อนข้างเป็นแบบ ovate ถึง oblanceolate ขนาดประมาณ 2 - 3 x 8 - 10 ซม. ก้านใบสั้นมาก ยาวประมาณ 0.3 ซม. ขอบใบจักเล็กน้อยแบบ serrate ปลายใบเป็นแบบ acute หรือ rounded ฐานใบเป็นแบบ acute ถึง attenuate ดอก ออกเป็นช่อสั้นๆตามซีกกิ่ง ช่อดอกดกมีทั้งใบ หรือออกดอกในช่วงแตกใบอ่อน ช่อดอกยาวประมาณ 1 ซม. แต่ละช่อดอกมีดอกย่อย 1 - 5 ดอก ก้านดอกย่อยยาวประมาณ 1 - 3 ซม. เรียบเกลี้ยง sepal มี 5 กลีบเป็นสีเขียวอ่อนรูปร่างเป็นแบบ elliptic ขนาดประมาณ 0.7 x 1.5 ซม. petal มี 5 กลีบสีเหลืองสดร่วงง่าย รูปร่างเป็นแบบ obovate ขนาดประมาณ 1 x 1.4 - 1.5 ซม. stamen มีจำนวนมาก anther ขนาดยาวใกล้เคียงกับ filament ประมาณ 0.7 ซม. ovary เป็นแบบ superior ovary style ค่อนข้างยาว ยาวถึงประมาณ 2 - 2.5 ซม. ผล เป็นแบบ berry สีดำ

ระยะเวลาออกดอก มีนาคม เมษายน

ประเทศไทย ภาคเหนือ : เชียงใหม่ (ดอยสุเทพ) พิษณุโลก (ภูหินร่องกล้า) นครสวรรค์ ; ภาคกลาง : ราชบุรี ; ภาคตะวันออกเฉียงใต้ : ระยอง จันทบุรี

การกระจายพันธุ์ เขมร ลาว

ตัวอย่างที่ใช้ศึกษา K.Sridith 118 (CU) ; Vacharapong 202 , S. & J. 2097 , Put 3907 (BK)

Orobanchaceae

Aeginetia indica Roxb., Cor. Pl. 1:63. Tab.91. 1789 ; Hook.f. ,

Fl. Brit. Ind. 4:320. 1884 ; Larsen, Dansk Bot. Ark. 23:72. 1963
; Back. & Bakh.f., Fl. Jav. 2:516. 1965.

ชื่อพื้นเมือง   ปากเข้
ถิ่นอาศัย   บนดินที่ชื้นและมีทางน้ำไหลผ่าน และ อยู่ในที่ร่ม

parasitic herb ลำต้นสั้น ไม่มีใบ รากมีลักษณะอวบน้ำ เกาะติดกับรากพืชชนิดอื่น
ดอก เป็นดอกเดี่ยว ก้านดอกและดอกสีแดงเข้มจนถึงสีน้ำตาลแดง ก้านดอกยาวถึง 30 ซม.
calyx รูปร่างเป็นแบบ spathaceous ปลายแหลมแบบ acute ขนาดยาวประมาณ 1.5
- 3 ซม. corolla เชื่อมกันแต่ปลายแยกเป็น 2 lobe แต่ไม่ชัดเจน corolla
ยาวประมาณ 1 - 2.5 ซม. ขอบมีลักษณะ fimbriate stamen มี 4 อันสั้นกว่า
corolla anther มี 2 cell แต่มีเพียง 1 cell เท่านั้นที่ fertile อีก 1 cell
ลดรูปลงไปคล้าย spur ovary เป็นแบบ superior ovary มี 1 locule มี ovule
จำนวนมาก style เล็กเรียว มี stigma ขนาดใหญ่ และ แผ่กางออก

ระยะเวลาออกดอก ตุลาคม

ประเทศไทย พบทั่วไปในป่าที่สูงตั้งแต่ 800 - 1000 เมตร

ตัวอย่างที่ใช้ศึกษา K.Sridith 63 (CU)

Polygalaceae

Salomonina cantoniensis Lour., Fl. Cochinch.:14. 1790 ; Fl. Brit. Ind.
1:206. 1875 ; Mat. M. P. no. 2:137(72) ; F.I.C.:250 ; Fl. Mal. Pen.
2:139 . 1923 ; Crib, Fl. Siam. Enum. 1.1:99. 1925.

ชื่อพื้นเมือง   เนียมนกเขา(ประจวบคีรีขันธ์) หมากดิบน้ำค้าง(ตราด)
ถิ่นอาศัย   บนลานหินกลางแจ้ง

ไม้ล้มลุก สูงประมาณ 15 - 20 ซม. ใบ ออกเรียงเวียนสลับรอบกิ่ง เป็นใบ
เดี่ยวรูปร่างแบบ ovate ถึง rounded เส้น vein เป็นแบบ palmate ขนาดของใบประ
มาณ 0.4 - 0.8 x 0.5 - 0.8 ซม. ดอก ออกเป็นช่อแบบ spike ที่ปลายยอด
ช่อดอกยาวประมาณ 0.5 - 1 ซม. ดอกย่อยไม่มีก้าน bracteole รูป linear -
lanceolate ขนาด 0.01 x 0.06 ซม. calyx เชื่อมกัน ผิวเรียบ ปลายแยกเป็น 5

lobe รูปร่างแบบ triangular และ irregular calyx ล้วนมาก ยาวประมาณ 0.07 ซม. corolla สีม่วง เชื่อมกันปลายแยกเป็น 3 lobe lower lobe มีขนาดใหญ่ รูปร่างเป็น keel lateral lobe มี 2 lobe รูปร่างเป็นแบบ linear corolla ยาวประมาณ 0.1 - 0.2 ซม. stamen มี 4 อัน filament เชื่อมกัน ovary รูปร่างแบบ obcordate ขอบบนจักแบบ dentate placentation เป็นแบบ basal placentation 2 ovule (ภาพที่ 23)

ระยะเวลาออกดอก กันยายน - ตุลาคม

ประเทศไทย ภาคเหนือ : เชียงใหม่ (ดอยสุเทพ) พะเยา (ภูหินร่องกล้า) ; ภาคตะวันออกเฉียงใต้ : จันทบุรี ตราด

การกระจายพันธุ์ เอเชียตะวันออกเฉียงใต้

ตัวอย่างที่ใช้ศึกษา K.Sridith 29 (CU) ; Umpai 132 , Kerr 9164 , Kerr 15824 , Rabil 288 , Put 989 (BK)

Polygonaceae

Polygonum chinense Linn., Sp. Pl.:520. 1753 ; Hook, Fl. Brit. Ind .5:44. 1886 ; Courchet, Fl. Gen. Indo-Chine 5:37. 1910 ; Craib, Fl. Siam. Enum.:173. 1912 ; Ridley, Fl. Mal. Pen. 3:12. 1924 ; Larsen, Dansk Bot. Ark. 27.1:52. 1969.

ชื่อพื้นเมือง ผักบั้งใบ ผักไผ่น้ำ (ภาคเหนือ) หนวดง เอื้องเพ็ดม้า (ภาคกลาง)
ถิ่นอาศัย ร่องหินที่มีความชื้น

ไม้ล้มลุก ลำต้นสูงประมาณ 50 - 100 ซม. ลำต้นทอดนอน เส้นผ่าศูนย์กลางลำต้นประมาณ 0.3 - 0.4 ซม. ลำต้น และ ใบ มีขนแบบ scabrous ปกคลุม โดยเฉพาะบริเวณข้อมีหนาแน่นเป็นพิเศษ ใบ เป็นใบเดี่ยวเรียงตัวแบบสลับบงกั ก้านใบสั้น ยาวประมาณ 0.2 - 0.3 ซม. stipule แบบ ochlear หุ้มรอบลำต้น ลักษณะใส stipule ยาวประมาณ 2.5 ซม. ใบรูปร่างแบบ triangular จนถึงเป็นแบบ linear ซึ่งมักจะเป็นแผ่นบางใส มีความแปรผันค่อนข้างสูง โคนใบเป็นแบบ truncate จนถึง subcordate ฐานใบมักมี auricle อยู่ทั้ง 2 ข้าง เนื้อใบเป็นแบบ membranous เรียบเกลี้ยง แต่ที่เส้น vein มีขนแบบ scabrous ขนาดของใบประมาณ 2 - 3 x 5 - 15 ซม. ดอก ออกเป็นช่อที่ปลายยอด ช่อดอกเป็นแบบ panicle ยาวประมาณ 6 - 15 ซม. ก้านช่อดอกมีขนแบบ scabrous

หรือขนแบบ glandular ก้านช่อดอกมี bract คล้ายใบ รูปร่างแบบ ovate ยาวประมาณ 0.5 - 1.5 ซม. ก้านดอกย่อยค่อนข้างสั้นและเป็นแบบ articulate กลีบดอกสีขาวนวล เป็นแบบ perianth มี 5 กลีบ รูปร่างเป็นแบบ ovate ขนาดยาวประมาณ 0.1 ซม. stamen มี 8 อัน เรียงเป็น 2 วง ovary เป็นแบบ superior ovary และ basal placentation มี 1 locule style มี 3 อันแยกจากกัน ผล เป็น nut รูปร่างแบบ oblong

ระยะเวลาออกดอก ตุลาคม

ประเทศไทย ภาคเหนือ : เชียงใหม่ (ดอยอินทนนท์ ดอยสุเทพ ดอยเชียงดาว ผาง ดอยผ้าห่มปก) พินนุโลก (ภูหินร่องกล้า)

การกระจายพันธุ์ ทางภาคเหนือของอินเดีย ศรีลังกา จีน ญี่ปุ่น ตะวันออกของฟิลิปปินส์
ตัวอย่างที่ใช้ศึกษา K.Sridith 52, K.Sridith 54 , B.NaSongkhla 311 ,
Rajnikorn 6 , Boonag 574 (CU)

Potaliaceae

Fragraea ceilanica Thunb., Back. & Bakh.f., Fl. Jav. 2:2211. 1965.

- F. litoralis Bl. , - F. obovata Wall., Kurz., For. Fl. Brit. Burm. 2:205. 1877 ; Ridley , Fl Mal. Pen. 2:418. 1923.

ชื่อพื้นเมือง -

ถิ่นอาศัย บนลานหิน

ไม้ต้นขนาดเล็ก สูงประมาณ 3 - 5 เมตร เปลือกลำต้นสีเทา ส่วนต่างๆ เรียบเกลี้ยง แตกกิ่งก้านสาขามาก เส้นผ่าศูนย์กลางกิ่งประมาณ 0.5 - 0.8 ซม. ใบ ออกเป็นแบบตรงกันข้าม รูปร่างแบบ elliptic - oblong ปลายใบแหลมแบบ acute โคนใบแหลมแบบ acute หรือเป็นแบบ attenuate ขนาดของใบประมาณ 4.5 - 6 x 7 - 11 ซม. ก้านใบยาวประมาณ 2 - 2.5 ซม. ผิวใบมีขนแบบ puberulose ปกคลุม ดอกเป็นดอกเดี่ยวเกิดที่ซอกใบใกล้ปลายกิ่ง ก้านดอกยาวประมาณ 1.5 - 2 ซม. calyx รูปทรงเป็นแบบ campanulate ปลายแยกเป็น 5 lobe calyx tube ยาวประมาณ 1 ซม. calyx lobe เรียงซ้อนกันแบบ imbricate รูปร่างแบบ oblong ปลายเป็นแบบ rounded ขนาดประมาณ 0.5 - 0.6 x 0.5 - 0.6 ซม. corolla สีเหลืองนวล รูปทรงแบบ funnel ปลายแยกเป็น 5 lobe corolla tube ยาวประมาณ 4 ซม. corolla

lobe ในระยะดอกตูมเป็นแบบ contort รูปร่างแบบ obovate ปลายเป็นแบบ rounded ขนาดประมาณ 1.3 - 1.4 x 2 - 2.5 ซม. stamen มี 5 อัน ติดอยู่ที่ corolla tube ในตำแหน่งสลับกับ corolla lobe ยาวพ้น corolla tube ออกมาเล็กน้อย ยาวประมาณ 2.5 - 2.8 ซม. style ยาวพ้น corolla tube ออกมาเล็กน้อย ยาวประมาณ 4.5 - 5 ซม. ovary เป็นแบบ superior ผล เป็นแบบ berry (ภาพที่ 14)

ระยะเวลาออกดอก พฤษภาคม

ประเทศไทย ภาคเหนือ : พะเยา (ภูหินร่องกล้า) ; ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ : เลย (ภูหลวง) ; ภาคกลาง : เพชรบูรณ์ ; ภาคตะวันตก : กาญจนบุรี (เขาไทรยา) ; ภาคใต้ : ปัตตานี

การกระจายพันธุ์ อินโดนีเซีย มาเลเซีย พม่า

ตัวอย่างที่ใช้ศึกษา K.Sridith 147 (CU) ; C.Chernsivattana 888 , Vacharapong 333 , Kerr 10401 , Kerr 7778 (BK)

Rutaceae

Evodia sp.

ชื่อพื้นเมือง -

ถิ่นอาศัย บนลานหินกลางแจ้ง

ไม้พุ่ม ต้นสูงประมาณ 50 - 100 ซม. ส่วนต่าง ๆ มีขนแบบ puberulose สีเหลืองปกคลุมอยู่ เส้นผ่าศูนย์กลางของกิ่งขนาดประมาณ 0.3 ซม. ใบ เป็นใบเดี่ยวเรียงตัวบนกิ่งแบบตรงกันข้าม ก้านใบยาวประมาณ 1 - 2 ซม. ใบรูปร่างแบบ obovate ปลายแหลมแบบ acuminate โคนใบแหลมแบบ acute ขอบใบเรียบ ด้านหลังใบมีขนน้อยกว่าด้านท้องใบ มี pellucid dot กระจายอยู่ทั่วทั้งใบ ขนาดของใบประมาณ 2.5 - 3.8 x 6.5 - 10 ซม. ดอก ออกเป็นช่อแบบ clustered ที่ซอกใบก้านช่อดอกสั้นมากหรือไม่มี ก้านดอกย่อยยาวประมาณ 0.25 - 0.3 ซม. ที่โคนมี bract ขนาดเล็กมากรูปร่างแบบ ovate ขอบเป็นแบบ ciliate ยาวประมาณ 0.05 ซม. ร่องรับอยู่ sepal มี 4 กลีบ สีเขียวอ่อนรูปร่างแบบ ovate มี pellucid dot กระจายอยู่ทั่วไป ขนาดยาวประมาณ 0.1 ซม. petal มี 4 กลีบ สีเหลืองอ่อนรูปร่างเป็นแบบ lanceolate - triangular ปลายแหลมแบบ acute ขอบงุ้มเข้า มี pellucid dot กระจายอยู่ทั่วไปเช่นเดียวกัน ขนาดประมาณ 0.1 x 0.5 ซม. มี disc ซึ่งมีขนาดเส้นผ่าศูนย์กลางประมาณ 0.15 ซม. stamen มี 4 อัน อยู่ที่บริ

เวณขอบของ disc และเรียงสลับกับ petal ovary มี 4 locule มี locule ละ 1 ovule และเป็นแบบ apical placentation ผล เป็นแบบ berry

ระยะเวลาออกดอก ตุลาคม

ตัวอย่างที่ใช้ศึกษา K.Sridith 58 (CU) ; Dee 835 , Hirochige et al 31348 (BKF)

หมายเหตุ จากการเทียบกับตัวอย่าง ณ หอพันธุ์ไม้ กรมป่าไม้ พบว่าคล้ายกับ Evodia viticina Wall. ex Kurz แต่อย่างไรก็ดี ตัวอย่างที่เก็บจาก อุทยานแห่งชาติภูหินร่องกล้ามีขนมาก โดยเฉพาะที่ยอดอ่อน ท้องใบ และ ก้านช่อดอก จึงควรจะได้มีการศึกษาเพิ่มเติมในเรื่องของ อนุกรมวิธานในโอกาสต่อไป

Rubiaceae

Hymenopogon parasitica Wall. in Fl. Ind., ed. Carey & Wall. 2:157. 1824 ; Pl As. Rar. iii. t.227 ; Hooker , Fl. Brit. Ind. vol. 3:34. 1882 ; Kurz, For. Fl. Brit. Burm. 2:72,73. 1877.

ชื่อพื้นเมือง โฟวาโหลย โฟอาศัย
ถิ่นอาศัย บนก้อนหิน หรือ บนต้นไม้อื่น

ไม้ล้มลุก สูงประมาณ 1 เมตรเศษ ใบ ออกแบบตรงกันข้ามบนกิ่ง มี interpetiolar stipule รูปรีแบบ ovate ปลายแหลมแบบ acute ก้านใบยาวประมาณ 0.5 - 1 ซม. หรืออาจไม่มีก้านใบก็ได้ ใบรูปรีแบบ elliptic - obovate ปลายใบแหลมแบบ acute หรือ เป็นแบบ obtuse ขนาดของใบประมาณ 2 - 4 x 5 - 8 ซม. เส้น vein เห็นชัดทางด้านท้องใบ ดอก ออกเป็นช่อแบบ compound cyme ช่อดอกยาวประมาณ 5 - 10 ซม. และที่ช่อของดอกย่อยแต่ละช่อ มี bract รูปรีเหมือนใบแต่ขนาดเล็กกว่า สีขาว ร่องรับ ก้านของ bract ค่อนข้างยาวประมาณ 3 - 4 ซม. ขนาดของ bract ประมาณ 1.5 - 2 x 5 ซม. calyx เชื่อมกันเป็น tube ปลายแยกเป็น 5 lobe มีขนปกคลุม calyx lobe รูปรีแบบ linear ยาวประมาณ 0.5 ซม. corolla รูปทรงเป็นแบบ salver form corolla tube ยาวประมาณ 5 ซม. ปลายแยกเป็น 5 lobe ด้านนอกมีขนแบบ villose stamen 5 มี filament สั้น อยู่ภายใน throat ของ corolla tube ovary inferior มี style ยาว stigma ปลายแยกเป็น 2 แฉก ผล เป็นแบบ capsule มีขนปกคลุม ยาวประมาณ 2 ซม. (ภาพที่ 16)

ระยะเวลาออกดอก กันยายน

ประเทศไทย พบกระจายอยู่ทางภาคเหนือของประเทศ

การกระจายพันธุ์ เขตตอนบนของเทือกเขาหิมาลัย

ตัวอย่างที่ใช้ศึกษา K.Sridith 35 , O. Thaithong et al 264 (CU) ; Smitinand 11816 , TDIBB 11149 , Tagawa et al 1520 (BKF)

Chassalia ophioxyloides Craib , Str. Settle. Gard. Bull. vi:424. 1930 ; Fl. Siam. Enum. 2.2:204. 1934. - C. curviflora auct. plur. pro parte. non Wall. - Psychotria ophioxyloides Wall. in Roxb. Fl. Ind. ed Carey. 2:168. 1824. - C. curviflora F.K.C. 5:338 ; Williams 5:955. pro parte. Ridl. 1:121. pro parte ; Craib, Fl. Siam. Enum. 1:395. 1911 ; 2:110. 1912 non Wall.

ชื่อพื้นเมือง เข็มแดง(เพชรบุรี) ปลายसान(สตูล)

ถิ่นอาศัย ชอกกลางหินกลางแจ้ง

ไม้พุ่ม ลำต้นสูงประมาณ 1 - 2 เมตร กิ่งมีขนาดเล็ก เส้นผ่าศูนย์กลางประมาณ 0.3 ซม. ส่วนต่างๆเรียบเกลี้ยงไม่มีขน ใบเป็นใบเดี่ยว เรียงตัวแบบตรงกันข้าม และระหว่างก้านใบมี interpetiolar stipule รูปร่างเป็นแบบ ovate ปลายแหลมแบบ acuminate ขนาดประมาณ 0.2 - 0.3 ซม. มีอยู่ 2 อันอยู่ตรงกันข้าม ก้านใบยาวประมาณ 0.5 ซม. ขอบแผ่เป็นปีกเล็กน้อย ใบรูปร่างแบบ elliptic ปลายใบและโคนใบแหลมแบบ acute ถึง acuminate เนื้อใบบางแบบ membranous ขนาดของใบประมาณ 4 - 4.5 x 12 - 15 ซม. ดอกออกเป็นช่อบริเวณปลายยอด ช่อดอกเป็นแบบ compound cyme ช่อดอกยาวประมาณ 5 ซม. ที่โคนก้านช่อดอกและที่โคนก้านดอกย่อยมี bract รูปร่างเป็นแบบ ovate ปลายแยกเป็น 3 lobe ขนาดประมาณ 0.1 - 0.15 x 0.1 - 0.2 ซม. ร่องรับอยู่บริเวณละ 2 อัน calyx มีสีเขียวขนาดเล็กมาก เชื่อมกัน ปลายแยกเป็น 4 - 5 lobe รูปร่างของ lobe เป็นแบบ triangular calyx ยาวประมาณ 0.25 ซม. corolla มีสีแดง เชื่อมกันและปลายแยกเป็น 4 - 5 lobe เช่นเดียวกัน ปลายโค้งเข้า stamen มี 4 อัน ติดอยู่ที่บริเวณ corolla tube และอยู่ตรงกับ corolla lobe ทั้ง 4 anther รูป oblong ติดกับ filament แบบ adnate ovary เป็นแบบ inferior ovary มี 2 locule

ระยะเวลาออกดอก กันยายน

ประเทศไทย ภาคเหนือ : เชียงใหม่(ดอยสุเทพ แม่ทา) ลำพูน ; ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ : นครพนม(ดอนบังอี) นครราชสีมา ชัยภูมิ(หนองบัวแดง) ; ภาคตะวันออกเฉียงใต้ : จันทบุรี ตราด(เกาะช้าง) ปราจีนบุรี ชลบุรี(ศรีราชา) ; ภาคใต้ : ภูเก็ต ระนอง พังงา(ตะกั่วป่า) สตูล ปัตตานี

การกระจายพันธุ์ พม่า อัสสัม

ตัวอย่างที่ใช้ศึกษา K.Sridith 30 (CU) ; Kerr 20312 , M.C.Lahshanakara 705 J.F.Maxwell 74-191 , Kerr 21475 (BK)

Hedyotis gracilipes (Craib) Fukuoka var. *longicalyx* (Craib) Fukuoka , SE Asian Stud. 8:332. 1970. com. nov. - *Odenlandia gracilipes* Craib, Fl. Siam. Enum. 2:55. 1932.

ชื่อพื้นเมือง เนียมนกเขา

ถิ่นอาศัย พบตามลานหินทั่วไป

ไม้ล้มลุก พบมากในฤดูฝน ต้นสูงประมาณ 15 - 30 ซม. ลำต้นขนาดเล็กมากเส้นผ่าศูนย์กลางประมาณ 0.05 ซม. มีขนแบบ scabrous ปกคลุมอยู่ทั่วไป ใบ เป็นใบเดี่ยวเรียงตัวแบบ ตรงกันข้าม ก้านใบสั้นมาก หรือไม่มีก้านใบ ใบรูปร่างแบบ linear - triangular ปลายใบแหลมแบบ acute ถึง acuminate โคนใบเป็นแบบ truncate หรือ subcordate ไม่เห็นเส้น vein บริเวณ mid rib มีขนแบบ scabrous ปกคลุมด้วยเช่นกัน ขนาดของใบประมาณ 0.2 - 0.4 x 1.3 - 3 ซม. ระหว่างโคนใบที่อยู่ตรงกันข้ามมี interpetiolar stipule ขนาดเล็ก ลักษณะเป็นเส้น 2 เส้นอยู่ตรงข้ามกัน ขนาดยาวประมาณ 0.1 ซม. ดอก ออกเป็นดอกเดี่ยวจากซอกใบ แต่มีดอกหลายดอกที่ออกมาจากจุดเดียวกันทำให้มองดูคล้ายช่อดอกแบบ umbel ก้านดอกยาวประมาณ 1.5 - 3 ซม. calyx เชื่อมกัน ปลายแยกเป็น 4 lobe calyx lobe รูปร่างแบบ triangular ขอบจักแบบ serrate ปลายแหลมแบบ acuminate ขนาดยาวประมาณ 0.3 - 0.4 ซม. corolla สีชมพูอ่อนหรือสีขาว โคนเชื่อมกันแต่ปลายแยกเป็น 4 lobe เช่นกัน รูปทรงเป็นแบบ funnel ขนาดยาวประมาณ 0.8 ซม. stamen มี 4 อันติดอยู่ที่ corolla tube ovary เป็นแบบ inferior ovary และ axile placentation มี 2 locule style ยาว stigma แยกเป็น 2 lobe ผล เป็นแบบ capsule ขนาดเส้นผ่าศูนย์กลางของผลประมาณ 0.5 ซม.

ระยะเวลาออกดอก กันยายน - ธันวาคม

ประเทศไทย ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ : นครราชสีมา(ปักธงชัย) ; ภาคตะวันออก : ปราจีนบุรี(ตาพระยา วัฒนานคร)
การกระจายพันธุ์ เป็น endemic species ของบริเวณภาคเหนือ และ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย
ตัวอย่างที่ใช้ศึกษา K.Sridith 43 (CU) ; S.& J. 2101 , Sakol 140 , Kerr 8110 (BK)

Pavetta tomentosa Roxb. ex Sm. , Rus. Cyclop. xxvi. n.2. 1891 ; Fl. Mal. Pen. 3:100. 1967. - P. indica Linn. var. tomentosa Roxb., Smith Cyclop. (sp.). - Ixora tomentosa Roxb., Hort. Beng. :10. 1814, nomen tantum- et Fl. Ind., ed. Carey 1:396. 1820. I. tomentosa roxb. var. Roxburghii Kurz., Fl. For. Brit. Burm. 2:19. 1872. - P. indica var. tomentosa Craib, 1:395. 1911 ; 2:109. 1912.

ชื่อพื้นเมือง เข็มป่า
ถิ่นอาศัย บนลานหินกลางแจ้ง

ไม้พุ่ม สูงประมาณ 2 เมตร กิ่งที่ยังอ่อนและส่วนต่างๆของดอกชุกไว้ corolla ด้านนอกมีขนแบบ puberulose ปกคลุม ขนาดเส้นผ่าศูนย์กลางของกิ่งประมาณ 0.4 - 0.5 ซม. ใบ เป็นใบเดี่ยวเรียงตัวแบบตรงกันข้ามบนกิ่ง ระหว่างก้านใบ มี interpetiolar stipule รูปร่างแบบ triangular ปลายแหลมแบบ acute มีขนแบบ puberulose ปกคลุม ขนาดของ stipule ประมาณ 0.4 - 0.5 ซม. ก้านใบ ก้านใบยาวประมาณ 1 ซม. ใบรูปร่างเป็นแบบ elliptic ovate ปลายใบ และ โคนใบแหลมแบบ acute หรือ เป็นแบบ obtuse ขนาดของใบประมาณ 5 - 5.5 x 7 - 9 ซม. ดอก ออกเป็นช่อแบบ compound cyme ช่อดอกออกมาจากปลายยอดหรือข้างกิ่ง ช่อดอกยาวประมาณ 15 - 20 ซม. ก้านดอกย่อยยาวประมาณ 0.5 ซม. calyx สีเขียว เชื่อมกันเป็น tube ลื่นๆ ปลายเป็นจักแบบ dentate มี 4 จัก รูปทรงเป็นแบบ salver form corolla tube สีเขียวด้านนอกผิวเรียบแต่ด้านในมีขนแบบ puberulose ส่วน corolla lobe มี 4 lobe รูปร่างเป็นแบบ ovate สีขาวอมชมพู ยาวประมาณ 0.5 ซม. stamen มี 4 อัน ติดอยู่ระหว่าง corolla lobe ไม่มี filament ovary เป็นแบบ inferior ovary มี 2 locule style ยาวประมาณ 3 ซม. ยาวเป็น 2 เท่า ของ corolla tube stigma รูป fusiform (ภาพที่ 21)

ระยะเวลาออกดอก พฤษภาคม

ประเทศไทย ภาคเหนือ : เชียงใหม่ เพชรบูรณ์(เขาค้อ) พิษณุโลก(ทุ่งแสลงหลวง ภู
หินร่องกล้า)

การกระจายพันธุ์ อินเดีย พม่า มาเลเซีย

ตัวอย่างที่ใช้ศึกษา K.Sridith 139 (CU) ; Pengklai et al 4196 , Saradej 24
,Kanthachai 95 , Pleonchitr 1164 (BKF)

Morinda umbelata Linn., Sp. Pl. 1:176.1753 ; For. Fl. Burm. 2:62 ;
Hook.f.,Fl. Brit. Ind. 3:157. 1882. pro parte ; Mat.,F.M.P. no.15:88
(62) ; Ind. Trees:392 ; F.M.P. 2:119 ; F.I.C. 3:422. pro parte ;
Craib in Fl. Siam. Enum. 2.1:180 1932.

ชื่อพื้นเมือง ขอย่าน(ปักข์ใต้)

ถิ่นอาศัย บนลานหินกลางแจ้ง

ไม้พุ่ม ขนาดใหญ่ ลำต้นสูงประมาณ 2 เมตร เปลือกลำต้นเป็นสีเทาเข้ม ส่วนต่างๆ
เรียบเกลี้ยง ใบ เรียงตัวแบบตรงกันข้ามบนกิ่ง มี interpetiolar stipule
ลักษณะเป็น scale รูปร่างแบบ triangular ขาวประมาณ 0.4 - 0.5 ซม. อยู่ตรง
กลางระหว่างก้านใบ มี 2 - 4 อันต่อ 1 ข้อ ก้านใบยาวประมาณ 1 ซม. ใบรูปร่างแบบ
elliptic ปลายใบแหลมแบบ acuminate โคนใบแหลมแบบ acute เนื้อใบบางแบบกระ
ดาษ หลังใบสีเขียวเป็นมัน ส่วนด้านท้องใบสีอ่อน ขนาดของแผ่นใบประมาณ 4 - 4.5 x 8 -
12 ซม. ดอก ออกเป็นช่อแบบ spike มีก้านช่อดอกเกิดมาจากจุดเดียวกันในลักษณะของ
umbel ช่อดอกออกบริเวณปลายยอด ก้านช่อดอกย่อยยาวประมาณ 2.5 - 3 ซม. ดอกย่อยไม่
มีก้านดอกย่อยหรือมีแต่สั้นมาก เชื่อมกันเมื่อเป็นผล calyx สีเขียวมีลักษณะเป็น รูปถ้วย ขอบ
มี 4 lobe ตื้นๆ ขนาดเล็ก เส้นผ่าศูนย์กลางประมาณ 0.1 ซม. corolla สีขาวเชื่อม
กันเป็น tube ปลายแยกเป็น 4 lobe ยาวประมาณ 0.3 ซม. stamen มี 4 อัน ก้านสั้นติด
อยู่ใน throat ของ corolla tube ซึ่งมีขนสีขาว ovary inferior 2 locule
ผล เป็นแบบ berry และเป็น aggregate fruit

ระยะเวลาออกดอก เมษายน

ประเทศไทย ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ : เลย(ด่านซ้าย) ; ภาคใต้ : ราชบุรี
ประจวบคีรีขันธ์(บางสะพาน) สุราษฎร์ธานี(กาญจนดิษฐ์ เกาะสมุยขุนทะเล)
ภูเก็ต พังงา(เกาะยาวใหญ่) นครศรีธรรมราช สงขลา(แหลมสน เขาแดง)

ปัตตานี

การกระจายพันธุ์ อินเดี๋ย ศรีลังกา จีน อินโดนีเซีย มาเลเซีย
ตัวอย่างที่ใช้ศึกษา K.Sridith 131 (CU) ; G.Koidzum (BKF49360) , H.M.B.
982 (BKF) ; J.F.Maxwell 82 - 92 , Prayad 822 , Kerr
15124 (BK)

Rhamnaceae

Rhamnus cambodiana Pierre ex Pitard , F. I. C., i.p. 926.1912 ;
Craib, Fl. Siam. Enum. 1.1:300. 1925.

ชื่อพื้นเมือง -

ถิ่นอาศัย บนลานหินกลางแจ้ง

ไม้พุ่ม ขนาดเล็ก สูงประมาณ 75 ซม. เกือบทุกส่วนมีขนอ่อน
นุ่มปกคลุม ใบ เรียงตัวแบบสลับจนถึง ก้านใบยาวประมาณ 0.3 - 0.5 ซม. ที่โคนก้านใบมี
stipule รูปร่างแบบ linear ขนาดประมาณ 0.1 x 0.3 ซม. ก้านใบละ 2 อัน รูปร่าง
ของใบเป็นแบบ elliptic - obovate ปลายใบแหลมแบบ acute โคนใบ
obtuse หรือเป็นแบบ attenuate ขอบใบจักแบบ serrate เส้นใบเห็นชัดที่ด้านท้อง
ใบ แผ่นใบมีขนเฉพาะตรงบริเวณเส้น vein ใบขนาดประมาณ 0.8 - 1.8 x 2 - 4 ซม.
ดอก เป็นดอกเดี่ยวออกตามซีกกิ่ง calyx สีเขียว เชื่อมกัน ปลายแยกเป็น 5 lobe ด้าน
นอกของ calyx มีขนอ่อนนุ่มปกคลุม calyx ยาวประมาณ 0.5 ซม. corolla มี 5 กลีบ
สีขาวนวล รูปทรงแบบ obovate ปลาย emarginate ขนาดของ petal ประมาณ 0.1 x
0.1 ซม. ฝักเรียบขนาดเล็กมาก ติดสลับกับ calyx lobe stamen มี 5 อัน ติดอยู่
ตรงกับ petal ovary เป็นแบบ superior ovary มี 2 locule ผล เป็นแบบ
drupe เมื่อแก่สีเกือบดำ

ระยะเวลาออกดอก ออกดอกตลอดปี

ประเทศไทย ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ : อุตรธานี เลข(ภูกระดึง)

การกระจายพันธุ์ เขมร

ตัวอย่างที่ใช้ศึกษา K.Sridith 59 (CU) ; Kerr 8954 , Kerr 20249 , P.
Sangkhachand 2119 (BK)

Scrophulariaceae

Wightia speciosissima (D. Don) Merr., J. Arnold Arbor. 19:67. 1938 ; Steenis, Bull. Jard. Bot. Buitenzorg. ser. 3.18:224. 1949 ; Maheshw., Bull. Bot. Serv. India 3:32. tab:35. 1961 ; Icon. Cormoph. Sin. 4:10. fig. 5433. 1975 ; Tsoong & L.T. Lee, Fl. Peipub. Popul. sin. 67.2:46. fig. 17. 1979 ; Yamazaki, Fl. Cam. Lov. Fl. Nepal:104. 1825. - Wightia gigantea Wallish, Pl. Asiat. Rar. 1:71. tab. 81. 1830 ; Kerr, FL. Siam. Enum. 3.2:52. 1954. - W. elliptica Merr., J. Arnold Arb. 19:66. 1938 ; Li, op. cit 25:316. 1944 ; Pham - Hoang Ho, Ill. Fl. S. Vietnam, ed. 2 2.2:250. fig. 3316. 1972. - Gmelina siamica Mold., Phytologia 5:226. 1955. syn. nov.

ชื่อพื้นเมือง   ชมพูพาน (เชียงใหม่)
ถิ่นอาศัย   บนลานหินกลางแจ้ง

ไม้ต้น สูงประมาณ 3 - 5 เมตร เปลือกลำต้นสีน้ำตาลเข้ม มีขนแบบ puberulose ปกคลุมส่วนต่างๆ อยู่เกือบทุกส่วน ใบเป็นใบเดี่ยว เรียงตัวแบบสลับบนกิ่ง ก้านใบยาวประมาณ 2.5 ซม. รูปร่างเป็นแบบ elliptic - ovate ปลายใบแหลมแบบ acute หรือเป็นแบบ rounded ฐานใบเป็นแบบ truncate เนื้อใบหนาคล้ายแผ่นหนัง ขนาดของใบประมาณ 7 - 13 x 10 - 25 ซม. ดอกออกเป็นช่อที่ปลายกิ่ง หรือข้างกิ่งที่ใกล้ยอด ช่อดอกเป็นแบบ thyrse ยาวประมาณ 10 - 15 ซม. ระยะเวลาที่ออกดอกมักจะเป็นระยะที่ใบร่วงเกือบหมดทั้งต้น ทุกส่วนของดอกมีขนแบบ puberulose สีน้ำตาลอ่อนปกคลุม ก้านดอกย่อยยาวประมาณ 0.5 ซม. calyx สีน้ำตาล เชื่อมกันและปลายแยกเป็น 5 lobe ที่ไม่เท่ากัน ยาวประมาณ 0.5 - 0.6 ซม. corolla สีชมพู รูปทรงเป็นแบบ bilabiate corolla ยาวประมาณ 3 - 4 ซม. มี 5 lobe lobe ขนาดไม่เท่ากัน ปลาย lobe มน stamen didynamous ovary เป็นแบบ superior มี 2 locule และเป็น axile placentation ผล เป็นแบบ capsule

ระยะเวลาออกดอก มกราคม

ประเทศไทย   ภาคเหนือ : เชียงใหม่ (ดอยเชียงดาว) พินนุโลก (ภูหินร่องกล้า)

การกระจายพันธุ์   เนปาล ลิกซิม ภูฐาน จีน เวียดนาม

ตัวอย่างที่ใช้ศึกษา K.Sridith 104 (CU) ; K.Bunchuai & T. Smitinand 1341 E.
Hennipman 3237 , T.Smitinand et al 7754 (BKF)

Styracaceae

Styrax benzoides Craib , Kew Bull.:267. 1912 ; in Hook. Ic. Pl. t.2999 ; Fl. Siam. Enum. 2.1:391. 1932. - S. benzoin Guiallaumin in F.I.C. 3:983. pro parte non Dryaand.

ชื่อพื้นเมือง กายาน(ภาคเหนือ) เข่ว(ละว้า-เชียงใหม่) ซาดสมิง(นครพนม)
เซมอยอ เส้นบอ(กะเหรี่ยง-เชียงใหม่) สะมาน) เขมร-สุรินทร์)
ถิ่นอาศัย บนลานหินกลางแจ้ง

ไม้ต้นสูง 3 - 4 เมตร เปลือกสีน้ำตาล กิ่งที่ยังอ่อน ยอดอ่อน ใบอ่อน และช่อดอก มีขนแบบ stellate hair ปกคลุมอย่างหนาแน่น ใบ เป็นใบเดี่ยวเรียงสลับบนกิ่ง ก้านใบยาวประมาณ 0.6 - 0.8 ซม. ใบรูปร่างแบบ elliptic ปลายแหลมแบบ acuminate โคนใบเป็นแบบ acute หลังใบสีเขียวแต่ด้านท้องใบสีเทา มีลักษณะ glaucous ด้วย ขนาดของใบประมาณ 1.3 - 5 x 6 - 14 ซม. ตามกิ่งมักมี gall ที่เกิดจากแมลง บางพวกมองดูคล้ายผล ดอกออกเป็นช่อตามซ้างกิ่ง และ ปลายยอด ช่อดอกเป็นแบบ compound raceme ยาวประมาณ 4 - 5 ซม. ก้านดอกย่อยยาวประมาณ 0.3 ซม. calyx รูปทรงเป็นแบบรูปถ้วยยาวประมาณ 0.25 - 0.3 ซม. corolla tube ยาวประมาณ 0.3 ซม. corolla lobe มี 5 lobe รูป linear - lanceolate หรือ oblong ขนาดประมาณ 0.7 - 0.8 x 0.15 ซม. ด้านนอกสีเทา ด้านในสีเหลือง stamen มี 10 อัน filament ยาวประมาณ 0.15 ซม. anther แตกตามยาว ovary เป็นแบบ superior มี 1 locule style ยาวประมาณ 0.4 ซม. และไม่มีขน

ระยะเวลาออกดอก เมษายน

ประเทศไทย ภาคเหนือ : เชียงใหม่(ดอยสุเทพ แม่แจ่ม ดอยลังกา แม่วัง)
เชียงราย พะเยา (ภูหินร่องกล้า) ; ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ : นคร-
พนม ; ภาคกลาง : ราชบุรี ; ภาคตะวันตก : กาญจนบุรี(ท่าขนุน)

การกระจายพันธุ์ อินโดจีน

ตัวอย่างที่ใช้ศึกษา K.Sridith 127 , B.Na Songkhla 389 (CU) ; Kerr 21463
C.Hambanada , Put 3287 (BK)

Theaceae

Anneslea fragrans Wall., Cat. 598 ; Pl. As. Rar. 1:5.T.5 ; Dyer, Fl. Brit. Ind. 1:280. 1975 ; Kurz, For. Fl. Brit. Burm. 1:98. 1877.

ชื่อพื้นเมือง   สารภีป่า
ถิ่นอาศัย   บนลานหิน

ไม้ต้น ขนาดสูงประมาณ 3 - 7 เมตร เปลือกลำต้นสีเทาเข้ม ใบเรียงแบบเวียน สลับบนกิ่งและค่อนข้างถี่ที่บริเวณใกล้กับปลายกิ่ง ก้านใบยาวประมาณ 2 - 3 ซม. ใบ รูปรีวงแบบ elliptic - oblong ปลายใบเป็นแบบ obtuse หรือ retuse ขอบใบด้านข้าง decurrent ใบเรียบเกลี้ยง ไม่มีขน เนื้อใบหนาคล้ายแผ่นหนัง ขนาดของใบประมาณ 2.5 - 3 x 6 - 7 ซม. ดอก ออกเป็นช่อที่ปลายกิ่ง ช่อดอกเป็นแบบ cyme ก้านช่อดอกสั้นมาก ก้านดอกย่อยยาวประมาณ 5 - 5.5 ซม. สีขาว และที่บริเวณโคน มี bract รองรับ 2 อัน bract รูปรีวงแบบ ovate ขนาดประมาณ 0.3 x 0.5 ซม. calyx สีขาว ลักษณะหนา เห็นยวคล้ายแผ่นหนังมี 5 กลีบ รูปรีวงแบบ ovate ปลายแหลมแบบ acute 2 กลีบ และปลายแบบ obtuse 3 กลีบ corolla แยกจากกันรูปรีวงแบบ ovate ปลายแหลมแบบ acuminate สีขาวอมชมพู มี 5 กลีบ ขนาดประมาณ 0.5 - 0.6 x 1.5 - 1.7 ซม. stamen มีจำนวนมาก ovary เป็นแบบ inferior ovary และ axile placentation ผลเป็นแบบ berry ที่ปลายยังมี calyx ติดอยู่ (ภาพที่ 9)

ระยะเวลาออกดอก ตุลาคม - พฤศจิกายน

ประเทศไทย   ภาคเหนือ : เชียงใหม่ (ดอยสุเทพ) พินธุโลก (ภูหินร่องกล้า) ; ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ : สุรินทร์

การกระจายพันธุ์   พม่า ลาว

ตัวอย่างที่ใช้ศึกษา K.Sridith 69 (CU) ; J.F.Maxwell 76-196 , Sakol 2404 , J.Sadakorn 632 , M.C.Lakshnakara 1443 (BK)

Tiliaceae

Triumfettia pilosa Roth , Kanilai et al., Fl. Ass. 1:167. 1934 ; Gambel, Fl. Prsessid. Madr. 1:120. 1919 ; Maxwell, Fl. Brit. Ind.

1:394. 1875 ; Phengklai et al., Thai For. Bull. No.17:93. 1988.

ชื่อพื้นเมือง   ปอหยมอยู่
ถิ่นอาศัย   ตามชอกหิน และ บนลานหินทั่วไป

ไม้ล้มลุก สูงประมาณ 50 - 100 ซม. มีขนสาๆ รูปดาวปกคลุมอยู่ตามส่วนต่างๆ ยกเว้น กลีบดอก ใบเรียงตัวบนกิ่งแบบสลับ ก้านใบยาวประมาณ 0.5 - 1.5 ซม. ใบรูปร่างแบบ ovate - elliptic ขอบใบจักแบบ double serrate ขนาดของใบประมาณ 0.6 - 1.7 x 1.8 - 6 ซม. ดอกเป็นดอกเดี่ยวหรือเป็นช่อแบบ cyme ออกตามซอกใบ โถงปลายกิ่ง ขนาดเส้นผ่าศูนย์กลางดอกประมาณ 0.5 - 1 ซม. ก้านดอกค่อนข้างสั้น คือ ยาวประมาณ 0.5 ซม. sepal สีเขียวรูปร่างแบบ linear มี 5 กลีบ มีขนรูปดาวปกคลุม petal มี 5 กลีบเช่นเดียวกับรูปร่างแบบ oblong สีเหลืองสด stamen มี 10 อัน ovary เป็นแบบ superior ovary และ axile placentation มี 4 - 5 locule ผล เป็นแบบ capsule และมีหนามค่อนข้างยาว

ระยะเวลาออกดอก   กันยายน - ตุลาคม

ประเทศไทย   ภาคเหนือ : เชียงใหม่ เชียงราย ลำปาง พะเยา (ภูหินร่องกล้า) ;
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ : เพชรบูรณ์ เลย ; ภาคตะวันออกเฉียงใต้
: ชลบุรี ; ภาคใต้ : สงขลา ปัตตานี ; ภาคกลาง : นครนายก

การกระจายพันธุ์   อินโดนีเซีย ฟิลิปปินส์ ออฟริกา

ตัวอย่างที่ใช้ศึกษา   K.Sridith 30 (CU) ; J.F.Maxwell 87-972 , Mitsuta et al 45393 , Phengklai et al 6123 , Soradet 218 (BK)

Vitaceae

Cissus hastata Miq., Ann. Mus. Bot. Lugol. Bat. 1:85. - Vitis sagittifolia Laws., Fl. Brit. Ind. 1:645. 1875.

ชื่อพื้นเมือง   เถาส้มออบ(สุราษฎร์ธานี) ส้มข้าว(ปัตตานี) ส้มสันดาน(ชลบุรี)
ถิ่นอาศัย   บนลานหินกลางแจ้ง

ไม้ล้มลุกประเภทเลื้อย ลำต้นเป็นสี่เหลี่ยมขนาดกว้างประมาณ 0.15 - 0.2 ซม.

ใบ เรียงตัวแบบตรงกันข้าม แต่ใบด้านตรงข้ามเปลี่ยนแปลงไปเป็น tendril เกือบทุกข้อ ก้านใบยาวประมาณ 2 - 2.5 ซม. ใบรูปร่างเป็นแบบ cordate - saggitate ขอบใบจักแบบ dentate ขนาดของใบประมาณ 2 - 2.5 x 3 - 5 ซม. ดอก ออกเป็นช่อแบบ compound umbel ก้านช่อดอกยาวประมาณ 1 - 2.5 ซม. ก้านช่อดอกย่อยยาวประมาณ 1 - 2.5 ซม. ก้านดอกย่อยยาวประมาณ 0.3 - 0.5 ซม. calyx เชื่อมกันเป็นรูปถ้วย ขนาดยาวประมาณ 0.15 - 0.2 ซม. corolla มี 4 กลีบ ยาวประมาณ 0.2 ซม. stamen มี 4 อัน ovary เป็นแบบ superior และ axile placentation ผล เป็นแบบ berry รูปร่างแบบ obovoid

ระยะเวลาออกดอก กันยายน

ประเทศไทย ภาคเหนือ : พะเยา (ภูหินร่องกล้า) ; ภาคตะวันออกเฉียงใต้ : ชลบุรี ; ภาคใต้ : สุราษฎร์ธานี ปัตตานี

การกระจายพันธุ์ สิงคโปร์ บังกลาเทศ มัลลิกา ชวา

ตัวอย่างที่ใช้ศึกษา K.Sridith 25 (CU) ; Phengkklai et al 3319 , T. Smitinand 12394 (BKF)

2. พวก monocotyledon

Araceae**Arisaema petiolatum Gagnep.?**

ชื่อพื้นเมือง   บุกเตี้ยง (นครศรีธรรมราช)
ถิ่นอาศัย   ได้ร่ม ไม้บริ เวลขอบของร่องหินที่มีความชื้นสูงมาก

เป็นพวก ไม้ล้มลุก ลำต้นเป็นลำต้นใต้ดินแต่ ใบและช่อดอกชูพื้นดินขึ้นมา ใบ เป็น ใบเดี่ยว รูปใบแบบ peltate leaf ขอบใบเว้าเข้ามามากจนถึงเส้นกลางใบดูคล้ายใบประ กอบแบบ palmate แต่ละ lobe ของใบ รูปร่างเป็นแบบ elliptic ปลายแหลมแบบ caudate ขนาดของแต่ละ lobe ประมาณ 3.5 - 4 x 13 - 15 ซม. ก้านใบมีลักษณะ อวบน้ำ โคนก้านใบแผ่เป็นปีก ขนาดยาวประมาณ 30 - 50 ซม. ดอก ออกเป็นช่อแบบ spadix ก้านช่อดอกออกมาจากกาบใบ ยาวประมาณ 35 - 40 ซม. ช่อดอกยาวประมาณ 6 - 7 ซม. รูปร่างของช่อดอกเป็นแบบ cylindrical ดอกแยกเพศ ดอกตัวผู้และดอกตัวเมีย อยู่บนช่อดอกเดียวกัน โคนช่อดอกมี bract แบบ spathe รองรับ สีเขียวอ่อน โคนของ spathe ท่อเข้ามาจนหลวมกันคล้าย tube ส่วนบนแผ่ออก ตอนปลายสุดมีลักษณะเป็นเส้นสี ม่วงเข้ม ยื่นยาวออกไป ยาวประมาณ 20 ซม.

ระยะเวลาออกดอก พฤษภาคม

ประเทศไทย   ภาคเหนือ : พะเยา (ภูหินร่องกล้า) ; ภาคใต้ : นครศรีธรรมราช
(เขารำ)

ตัวอย่างที่ใช้ศึกษา K. Sridith 141 (CU) ; Eryl Smith 549 (BK)

หมายเหตุ   สำหรับพันธุ์ไม้ชนิดนี้ ตรวจสอบชื่อจากการเทียบกับตัวอย่างแห้ง ที่เก็บรักษาอยู่ ณ พิพิธภัณฑ์ กรมวิชาการเกษตร กระทรวงเกษตรฯ ปรากฏว่าใกล้เคียงกับ Arisaema petiolatum Gagnep. ที่ Eryl Smith ได้เก็บ และ ตรวจสอบชื่อไว้ จากการศึกษาค้นคว้าจาก Dansk Botanisk Arkiv Bind. 23 Nr. 4 เรื่อง Study in Flora of Thailand 41 - 48 หน้า 451 - 456 โดย Shiu - Ying Hu ก็ไม่พบว่ามีลักษณะของ พันธุ์ไม้ในสกุลนี้ตัวใดเหมือนกับตัวอย่างที่เก็บได้ในครั้งนี้

Burmanniaceae

Burmattia coelestis D. Don , Prod. Fl. Nep. : 44 ; Royle Ill. 373, t. 91 ; Wall. Cat.:9005 ; Hooker ,Fl. Br. Ind. 5:665. 1890 ; Gambel, Fl. Presid. Madr. p 6:1339; Backer, Fl. Java 3:213 . 1968. -Burmattia uniflora Herb, Rottl. -Burmattia azurea Criff., Notul. 3:236 ; Ic. Pl. Asiat. 22. f.1 ; Baccari Males 9:242. t.15. f.1 - 3. - Burmattia javanica Blume Enum. Pl. Java 1:28 ; Miquel Fl. Ind. Bat. 3:614 - Burmattia bifurca Herb., Ham., -Burmattia triflora Roxb., Fl. Ind. 2:117 . - Burmattia pusilla Thwaites., Hooker in Fl. Brit. Ind. 5:665 .1890. - Crytonema malaccensis Turez., Flora 1:590, 1848.

ชื่อพื้นเมือง   กล้วยมีอนาง (ชุมพร) ดอกดิน (ภาคกลาง) หน้ำหนวดเสือ (สุราษฎร์ธานี)
ถิ่นอาศัย   บนหินที่มีดินที่ชื้นแฉะหรือมีน้ำขังบ้าง

ไม้ล้มลุก ลำต้นสั้นมาก ใบเรียงตัวแบบ rosette อยู่ที่โคน ใบ รูปร่างแบบ lanceolate ขนาดประมาณ 0.1 - 0.15 x 0.3 - 0.7 ซม. ดอก ออกเป็นช่อที่ปลายสุดของ scape แต่ละช่อมีดอกย่อยประมาณ 1 - 3 ดอก scape ตั้งตรงยาวประมาณ 10 - 17 ซม. มี bract ลักษณะเหมือนใบขนาดเล็ก เรียงแบบเวียนสลับอยู่บน scape ประมาณ 3 - 4 ใบ แต่ละอันอยู่ห่างกันประมาณ 4 - 5 ซม. และแต่ละดอกย่อยมี bract มีลักษณะเช่นเดียวกับนี้รองรับอยู่ด้วย ดอกย่อยสีม่วงน้ำเงิน ไม่มีก้านหรือมีแต่ก้านสั้นมาก outer perianth เชื่อมกันเป็น tube ยาวประมาณ 1 - 1.2 ซม. ตรงกลางแผ่เป็นปีก 3 ปีก รูปร่างแบบ obovate - oblong ปลายมน สันของแต่ละปีก กว้างประมาณ 0.2 - 0.3 ซม. inner perianth รูปร่างแบบ ovate ขนาดประมาณ 0.1 x 0.15 ซม. stamen มี 3 อันแต่ filament สั้นมากหรือไม่มี ติดอยู่ตรงส่วนในของ perianth tube stigma มี 3 lobe ovary เป็นแบบ inferior ovary มี 3 locule

ระยะเวลาออกดอก ตุลาคม

ประเทศไทย พบกระจายอยู่ทั่วประเทศ

การกระจายพันธุ์ หมู่เกาะมอริเชียส จีน มาเลเซีย ทางเหนือของออสเตรเลีย

ตัวอย่างที่ใช้ศึกษา K.Sridith 49 (CU) ; Put 1678 , Kerr 7740 , Put 1940

Umpai 617 (BK)

Commelinaceae

Cyanotis fasciculata Schul.f., Syst.vii:1152 ; Clark, Mongr.:225 ; Hassk., Com. Ind.:122 ; Wight, Ic.t.:2086 ; Dalz & Gibs, Bomb. Fl.:225 ; Mall., Cat.:8990 ; Hooker, Fl. Brit. Ind.6:387.1894. - C. dichotricha Stocks in Wight, Ic.t.:2087 ; Hassk., Ic.:130. - C. lawiana Wight., Ic.t.:2086, 2088 ; Hassk., Ic.:100 ; C. rosea Wight., Ic.t.:2086. - C. eriantha Hassk. - C. disumpens Hassk. - C. thwaitesii Hassk., IC.:62, 105, 136, 108. - Tradescantia fasciculata Heyne. in Roth Nov.sp.:189. - I. ruprestis? Law., Grah. Cat. Bomb. Pl.: 223.

ชื่อพื้นเมือง

-

ถิ่นอาศัย

บนลานหินกลางแจ้งที่ค่อนข้างมีความชุ่มชื้นสูง

เป็นไม้ล้มลุก พบทั่วไปบริเวณลานหินกลางแจ้ง ส่วนต่างๆมีลักษณะอวบน้ำ มีขนปกคลุมเกือบทุกส่วน โดยเฉพาะใบ และ bract มีขนปกคลุมมากเป็นพิเศษ ลำต้นมีเส้นผ่าศูนย์กลางประมาณ 0.3 ซม. ใบ รูปร่างแบบ linear หรือ lanceolate โคนใบแผ่เป็นกาบหุ้มลำต้น ปลายใบแหลมแบบ acute ขนาดของใบประมาณ 0.4 - 0.5 x 3 - 4 ซม. ลำต้น และ ใบที่อยู่กลางแจ้งสีจะค่อนข้างแดง ดอก ออกเป็นช่อตามซอกใบ ก้านช่อดอกสั้นมากหรืออาจไม่มีเลยก็ได้ ช่อดอกมี bract รองรับ bract ที่รองรับช่อดอกรูปร่างแบบ falcate ขนาดประมาณ 0.5 - 0.6 x 1.5 - 2 ซม. ด้านนอกของ bract มีขนอ่อนนุ่มสีขาวปกคลุม ดอกย่อยมี bracteole รองรับ bracteole รูปร่างแบบ ovate โค้งลงและเรียงซ้อนกันแน่น ขนาดของ bracteole ประมาณ 0.5 - 0.6 x 0.8 - 1.2 ซม. ด้านนอกของ bracteole มีขนอ่อนนุ่มสีขาวปกคลุมอย่างหนาแน่น calyx เชื่อมกัน ปลายแยกเป็น 3 lobe ขนาดเล็กมาก สีเขียว ยาวประมาณ 0.05 - 0.1 ซม. corolla เชื่อมกัน ปลายแยกเป็น 3 lobe สีฟ้าม่วง ขนาดยาวประมาณ 0.1 - 0.2 ซม. stamen มี 6 อัน filament มีขนยาวปกคลุมอย่างหนาแน่น มีสีเดียวกับ corolla ส่วนของ filament ที่ใกล้กับ anther พองออกเป็นรูปคล้ายหยดน้ำ anther แตกโดยมีรูเปิดด้านล่าง ผล เป็นแบบ capsule

ระยะเวลาออกดอก พบได้เกือบตลอดปี

ประเทศไทย

พบได้ทั่วไปในเขตภูเขาสูง

การกระจายพันธุ์ คาบสมุทรเดคคาน หน่า
ตัวอย่างที่ใช้ศึกษา K.Sridith 24 (CU) ; P.Sangkhachan 6 , Put 4353 , V.
Boonyorot SN (BK)

Dioscoreaceae

Dioscorea glabra Roxb. Hort. Beng. 72 ; FL. Ind. iii:804 ; Hooker,
Fl. Brt. Ind. vi:294.1894 ; Gambel, Fl. Presd. Madras Part 6:1512.
1924 ; Hansen, Dnnsk Bot. Ark. 23.4:462.1968.

ชื่อพื้นเมือง มันทง
ถิ่นอาศัย เลื้อยอยู่ตามลานหิน และ กิ่งพันต้นไม้อื่น

ลำต้น มีขนาดเส้นผ่าศูนย์กลางประมาณ 0.15 ซม. ใบ ออกตรงกันข้ามแต่ละคู่
ของใบห่างกันประมาณ 6.5 - 10 ซม. ก้านใบยาวประมาณ 2.5 - 3 ซม. ใบ รูปรี
แบบ ovate - oblong ฐานใบเป็นแบบ cordate ปลายใบแหลมแบบ acute ขนาด
ของใบประมาณ 2.3 x 6 - 8 ซม. ดอก ออกเป็นช่อแบบ spike ตามซอกใบ ดอกแยก
เพศ sepal มี 3 กลีบ รูปรีแบบ ovate - oblong ขนาดประมาณ 0.1 x 0.1 ซม.
petal มี 3 กลีบ รูปรีแบบ elliptic - oblong ขนาดใกล้เคียงกับ sepal stamen
มี 3 อัน ovary เป็นแบบ inferior ovary ผล เป็นแบบ capsule

ระยะเวลาออกดอก กันยายน
ประเทศไทย ภาคเหนือ : เชียงใหม่ (ดอยสุเทพ) พะเยา (ภูหินร่องกล้า) ; ภาคกลาง
: นครนายก ; ภาคตะวันออก : ปราจีนบุรี ; ภาคตะวันออกเฉียงใต้ : จันทบุรี
การกระจายพันธุ์ อินเดีย หน่า อินโดจีน
ตัวอย่างที่ใช้ศึกษา K.Sridith 38 (CU) ; Smitinand 3551 , Smitinand 3075
(BKF)

Dioscorea bulbifera L., Sp. Pl. 2:1033.1753 ; Wt., Ic.:t.878 ; Gambel
, Fl. Pressid. Madras vi:1511.1924 ; Hanum, Dansk Bot. Ark. 23.3:459.
1966 ; Back. & Bakh., Fl. Java iii:156.1968.

ชื่อพื้นเมือง ตะเควา (เชียงใหม่) - มะมู ทำเมา (ภาคเหนือ) มันทกะทาด (นครราชสีมา)

มันขมมัน ว่านอะลิม ว่านสามพันตึง(ภาคกลาง) มันแตกเลือด มันเส้น(นคร
ศรีธรรมราช) มันหลวง มันฮีไม้(สุโขทัย) มันอัสม(จันทบุรี) ละสาที เล่า
แจ่มมือ(แม่ฮ่องสอน) อีรัมปุมป้า(ปราจีนบุรี)

ถิ่นอาศัย

ตามลานหิน และ ขึ้นพันอยู่กับต้นไม้อื่น

ลำต้นมีเส้นผ่าศูนย์กลางของประมาณ 0.2 - 0.25 ซม. เรียบเกลี้ยง ใบ
เรียงเวียนสลับบนกิ่ง แต่ละใบห่างกันประมาณ 2.5 - 10 ซม. ใบ รูปรีแบบ ovate
ก้านใบยาวประมาณ 1.5 - 6 ซม. ฐานใบเป็นแบบ cordate ปลายใบแหลมแบบ acute
ขอบใบจักเล็กน้อย เส้น vein มีประมาณ 10 เส้น เป็นแบบ palmate ขนาดของใบประ-
มาณ 2 - 7 x 2.5 - 12 ซม. ตามซอกใบบางแห่งมี aerial tuber รูปรีแบบ rounded
เส้นผ่าศูนย์กลางประมาณ 0.2 - 3 ซม. ดอก ออกเป็นช่อแบบ spike แยกเพศ ดอก
ย่อยไม่มีก้านดอก ช่อดอกห้อยลงยาวประมาณ 6 - 10 ซม. ช่อดอกเกิดตามซอกใบช่อละ 1
- 3 ช่อ ช่อดอกตัวผู้จะสั้นกว่าช่อดอกตัวเมีย ดอกตัวผู้สีเขียวอ่อนหรือสีเหลืองอ่อน sepal
รูปรีแบบ elliptic - ovate ขนาดประมาณ 0.2 ซม. petal รูปรีคล้ายกันแต่แคบ
กว่าเล็กน้อย stamen มีตั้งแต่ 2 - 6 อัน ขนาดเล็ก ดอกตัวเมียลักษณะโดยทั่วไปเหมือน
กับดอกตัวผู้ มี staminode 6 อันขนาดเล็กมาก ovary เป็นแบบ inferior ovary ผล
เป็นแบบ capsule (ภาพที่ 27)

ระยะเวลาออกดอก ตุลาคม

ประเทศไทย พบทั่วไปใน เขตภูเขาสูงภาคเหนือ

การกระจายพันธุ์ กระจายพันธุ์อยู่ในเขตร้อนของโลกเก่า

ตัวอย่างที่ใช้ศึกษา K.Sridith 55 (CU)

Hypoxidaceae

Hypoxis aurea Lour., FL. Coch. : 200 ; Hooker, Fl. Brit. Ind. 6 : 277.
1894 ; Backer, Fl. Java 3 : 209. 1968.

ชื่อพื้นเมือง หย้าดอกคำ (ภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ)

ถิ่นอาศัย บนลานหินที่มีหน้าดินอยู่บ้าง

เป็นพืชพวก ไม้ล้มลุก มีลำต้นใต้ดินเป็นแบบ corm ใบ เรียงตัวในแนวรัศมีรอบลำ
ต้น รูปรีแบบ linear หรือ linear - lanceolate เห็นเส้น vein ชัดเจน ขนาดของ

ใบประมาณ $0.5 \times 10 - 17$ ซม. ส่วนต่างๆ มีขนแบบ puberulose ปกคลุม ดอก เป็นดอกเดี่ยว ที่โคนก้านดอกมี bract รองรับ bract รูปร่างแบบ lanceolate ขนาด ประมาณ $0.2 \times 1.5 - 2$ ซม. ซึ่งจะเรียงซ้อนกันแน่นประมาณ 5 - 8 อันและมีขนอ่อนนุ่ม ปกคลุมเช่นเดียวกัน ก้านดอกยาวประมาณ 3 - 5 ซม. perianth มีทั้งหมด 6 อัน รูปร่างแบบ elliptic ขนาดประมาณ 0.4×0.9 ซม. สีเหลืองสด ด้านนอกมีขนแบบ puberulose ปกคลุม perianth ชั้นนอกมีสีเขียวเล็กน้อย stamen มี 6 อัน ติดอยู่ตรง บริเวณโคนของ perianth ovary มีก้าน 3 locule

ระยะเวลาออกดอก เมษายน

ประเทศไทย ภาคเหนือ : พินธุโลก (ภูหินร่องกล้า) ; ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ :
 เลย (ภูกระดึง ภูหลวง)
 การกระจายพันธุ์ อินเดี๋ย ชวา จีน ญี่ปุ่น
 ตัวอย่างที่ใช้ศึกษา K.Sridith 130 (CU)

Orchidaceae

Bulbophyllum nigrescens Rolfe., Kew Bull.:188.1910 ; Gagnepain 1934: 276 ;Guillaum :27.1959 ; idem.:368.1910 ; Seidenfaden & Smitinand : 429.fig 319. pl.17. 1961 ; idem.:804.1965 ; Pahm Hoang :1076. 1972 ; Seidenfaden b:17.1975 ; Dansk Bot. Ark.33:104.1979.

ชื่อพื้นเมือง -

ถิ่นอาศัย ขึ้นอาศัยบนต้นไม้อื่น

เป็นกล้วยไม้แบบ sympodial pseudobulb ขอบหยักเป็นคลื่นปลายแหลม ขนาด เส้นผ่าศูนย์กลางของ pseudobulb ประมาณ 1.5 - 2 ซม. แต่ละ pseudobulb มีใบ 1 ใบ ใบ รูปร่างแบบ oblong - elliptic ปลายใบเป็นแบบ emarginate ขนาดของใบ ประมาณ $1.5 \times 7 - 8$ ซม. ดอก ออกเป็นช่อ ช่อดอกออกมาจากด้านข้างของ pseudobulb ช่อดอกห้อยลง ยาวประมาณ 35 - 50 ซม. มีดอกย่อยประมาณ 30 - 40 ดอก ที่โคนก้านดอกย่อยแต่ละดอกมี bract รองรับ bract รูปร่าง ovate ขนาดประมาณ $0.1 - 0.15 \times 0.3$ ซม. ก้านดอกย่อยยาวประมาณ 0.5 - 0.7 ซม. ทั้ง sepal และ petal สีม่วงเข้มจนถึงเป็นสีดำ มีขนสีดำกระจายทั่วไป sepal รูปร่างแบบ linear - triangular ขนาดประมาณ 0.15×0.53 ซม. lateral sepal ขนาดประมาณ

0.25 x 0.8 ซม. ด้านในมีแถบสีเหลืองอ่อน 3 แถบ พาดจากบริเวณโคนไปสู่ปลาย petal รูปร่างแบบ obovate สีม่วงดำมีขนสีดำ ยาวกว่าที่ petal และ dorsal sepal เล็กน้อย ส่วนที่โคนกลีบเป็นสีอ่อน ขนาดเล็กกว่า sepal มากคือประมาณ 0.1 x 0.2 ซม. lip รูปร่างแบบ obovate เคลื่อนไหวได้ ขนาดประมาณ 0.25 x 0.5 ซม. ส่วนปลายของ lip มีลักษณะเป็นถุง lip ด้านนอกมีขน สีดำด้านในตรงกลางมีแถบสีเขียว ส่วนของ column foot สีเหลืองมีประจุดสีแดงตรงปลาย column สีเหลืองแต่มีแถบรูปตัว "v" สีแดง อยู่ตรงบริเวณ stigma

ระยะเวลาออกดอก เมษายน

ประเทศไทย ภาคเหนือ : เชียงใหม่(ดอยสุเทพ แม่แตง ดอยเงา - แม่แจ่ม ดอยอินทนนท์) พะเยา(ภูหินร่องกล้า) ; ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ : เลย์ (ภูเรือ ภูหลวง)

การกระจายพันธุ์ เวียดนาม

ตัวอย่างที่ไว้ศึกษา K.Sridith 125 (CU)

Bulbophyllum odoratissimum (J.E.)Lindl.,Wall Cat. no. 1987.1829. nom. nud. ; Gen & Sp. Orch. 1830:55 ; Reichenbach f. 1874:138 ; Parish 1883:191 ; Hooker f. 1890:758 ; Grant 1895:45 ; King & Pantling 1898:70. Pl.109 ; Rolfe, in Forbes & Hemsley 1903:13 ; Dunn & Tutcher 1912:262 ; Schlechter 1919:249 ; Fisher 1938:136 ; Guillaumin 1959b:525 ; Seidenfaden & Smitinand 1961:400(pp.)fig.320 ; idem 1965 :802(pp.) ; Panigrahi & Naik 1963:380 ; Tuyama, in Hara 1966:422 ; Deb et al 1970:212 ; Banerji & Thapa 1969:290. fig.2 ; Pham - Hoang 1972:1075. fig.5193 ; Hu 1972:62 ; Rao & Balakrishnan 1973:206 ; Seidenfaden 1973:206 ; 1973a:110 ; idem 1975b:17 ; Ic. Corm Sin. 5:734. fig.8298. 1976 ; Hara et al 1978:33 ; Hu 1977: 86 ; Seidenfaden , Dansk Bot. Ark. 33.3:76. fig.43.1979. - Stelis odoratissimum J.E.Sm., in Rees Cyclop. 34:12. 1814 ; - S. caudata D.Don., Prodr. Fl. Nep.:32. 1825 ; - Tribachia odoratissima (J.E.Sm.) Lindl., Call Bot. sub T.41. 1826. - Phyllochis doratissima (J.E.Sm.)Kze., Rev. Gem. 2:677. 1891.

ชื่อพื้นเมือง

-

ถิ่นอาศัย

บนต้นไม้อื่น และ ตามซอกหิน

กล้วยไม้ แบบ sympodial pseudobulb รูปร่างแบบ cylindrical ขนาดประมาณ 1 - 1.3 x 2.5 - 2.7 ซม. ลักษณะเป็นเส้นร่องเล็กน้อย มี rhizome ระหว่าง pseudobulb ขนาดเส้นผ่าศูนย์กลางประมาณ 0.2 - 0.3 ซม. แต่ละ pseudobulb มีใบ 1 ใบ ใบ รูปร่างแบบ elliptic - oblong ถึง ovate ปลายใบเป็นแบบ emarginate หรือ rounded ขนาดของใบประมาณ 1.5 - 1.8 x 5 - 5.5 ซม. ดอกออกเป็นช่อแบบ sub - umbel ออกมาจากด้านล่างของ pseudobulb ที่โคนก้านช่อดอก มี scale leaf รูปร่างแบบ ovate ขนาดประมาณ 1 x 1.5 ซม. รองรับ ก้านช่อดอกมีลักษณะอวบน้ำ ขนาดประมาณ 0.2 - 0.25 x 4.5 - 5.5 ซม. และมี bract รูปร่างแบบ ovate ขนาดประมาณ 0.3 x 0.8 ซม. เรียงเวียนสลับอยู่บนก้านดอก 3 - 5 อัน ที่โคนก้านดอกย่อยมี bract รูปร่างแบบ elliptic ขนาดประมาณ 0.05 x 0.2 ซม. ก้านดอกย่อยยาวประมาณ 0.4 - 0.5 ซม. ดอกย่อย สีเหลืองส้ม dorsal sepal สั้นกว่า lateral sepal เล็กน้อย สีขาวแต่ตรงกลางกลีบถึงปลายสุดเป็นสีเสด รูปร่างเป็นแบบ ovate - lanceolate และ บริเวณขอบตั้งแต่ ตรงกลางกลีบถึงปลายกลีบ มีขนเข้ามาตรงกลางมองดูคล้ายเป็นเส้นกลม มีเส้น vein 3 เส้น ขนาดประมาณ 0.2 x 0.5 - 0.7 ซม. petal ขนาดเล็กมากสีขาว รูปร่างแบบ ovate ขนาดประมาณ 0.08 x 0.1 ซม. lip สีเสด รูปร่างเป็นแบบ ovate - oblong ขนาดของ lip ประมาณ 0.05 x 0.15 ซม. ปลายแหลมแบบ acute มีขนแบบ glandular hair ส่วนโคน lip ที่ต่อกับ column คอด ที่ขอบ มี pollinium 4 อัน (ภาพที่ 24)

ระยะเวลาออกดอก พฤษภาคม

ประเทศไทย

ภาคเหนือ : เชียงใหม่(เชียงดาว ดอยสะเก็ด) พะเยาโลก(ภูหินร่องกล้า)
; ภาคตะวันออกเฉียงใต้ : จันทบุรี(โป่งน้ำร้อน) ; ภาคตะวันตก
: กาญจนบุรี(ศรีสวัสดิ์)

การกระจายพันธุ์

เนปาล ลิกซิม ภูฐาน อินเดีย พม่า เทือกเขาตะนาวศรี ลาว
เวียดนาม จีน

ตัวอย่างที่ใช้ศึกษา K. Sridith 158 (CU)

Coelogyne lactea Reichenbach f., Gard. Chron. 1:692.1885 ; Reichenbach f., Gard. Chron. 1:521.1888 ; Hooker f. 1890:843 ; Grant 1895:875 ; Guillaumin 1962:262 ; Seidenfaden, Dansk Bot. Ark. 29:40.1975.

- C. flaeida auct., non Lindl.; Parish in Mason :195.1883 . - C. hutteriana var. lactea (Rchb f.)Pfitz., Pflanzenreich 1907:46.
 - C. hutteriana auct. non Rchb.f., Hooker f. 1890:830 ; Grant 1895:174 ; Pfitzer & Kranzlin 1907:46 ; Fisher 1938:137 ; Seidenfaden & Smitinand 1959:112. fig 84.pl.iii. - C. rhodeana auct. non Rchb f. ; A.D. Kerr 1969:189 ; Seidenfaden 1973:115.

ชื่อพื้นเมือง   เอื้องหิน (เลย)
 ถิ่นอาศัย   ขึ้นบนลานหินในบริเวณที่ร่มเงา

เป็นกล้วยไม้แบบ sympodial pseudobulb รูปร่างแบบ ovoid ผิวเรียบเป็นมัน ขนาดประมาณ 2 - 3 x 5 - 8 ซม. pseudobulb แต่ละอันจะมี scale leaf รูปร่าง ovate ร่องรับประมาณ 1 - 3 อัน ขนาดของ scale leaf ประมาณ 1.8 - 2 x 3.5 - 6.5 ซม. แต่ละ pseudobulb มี ใบ 2 ใบ รูปร่างแบบ elliptic ผิวใบมัน เนื้อใบหนาคล้ายแผ่นหนัง ขนาดของใบประมาณ 2 - 3.5 x 18 - 20 ซม. ดอก ออกเป็นช่อจากด้านข้างของ pseudobulb ซึ่งเมื่อแก่โคนก้านดอกเจริญไปเป็น pseudobulb อันใหม่ ในขณะที่เดียวกับที่ดอกเจริญไปเป็นผล ช่อดอกห้อยลง ยาวประมาณ 15 - 20 ซม. แต่ละช่อดอก มีดอกย่อยสีเหลืองนวลประมาณ 8 ดอก ก้านดอกย่อยยาวประมาณ 1 - 1.5 ซม. dorsal sepal รูปร่างแบบ elliptic - lanceolate ขนาดประมาณ 0.5 x 2 - 2.3 ซม. lateral sepal รูปร่าง lanceolate ขนาด 0.6 x 2 ซม. petal รูปร่างเป็นแบบ linear ขนาดประมาณ 0.25 x 2 ซม. lip รูปร่างแบบ ovate side lobe ของ lip รูปร่างแบบ rounded ขอบเรียบ dorsal lobe ปลายแหลมแบบ acute ขอบ undulate จากโคน lip ถึง ส่วนฐานของ dorsal lobe มีสันแคบๆ ขึ้นขึ้นมา 3 อัน ขอบของสันเป็นหยัก ผล เป็นแบบ capsule ขนาดประมาณ 1.3 ซม. x 4 ซม.

ระยะเวลาออกดอก   กุมภาพันธ์

ประเทศไทย   ภาคเหนือ : เชียงใหม่ (ดอยสุเทพ เชียงดาว ดอยอินทนนท์) พินัญโลก (ภูเมี่ยง ภูหินร่องกล้า) ; ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ : เลย (ภูกระดึง)

การกระจายพันธุ์   พม่า ลาว

ตัวอย่างที่ใช้ศึกษา   K.Sridith 116 (CU)

Coelogyne trinervis Lindl., Wall. Cat. 1955. nom nud.; Gen. & Sp., 1830 :41 ; Lindl., Fol. Orch. Carl. 8.1854 ; Reichenbach f., Walp. Ann. 6: 225.1861 ; Parish 11883:196 ; Hooker f. 1890:832 ; Grant 1895:83 ; Pfitzer & Kranzlin, 1907:47 ; Seidenfaden & Smitinand 1959:115. fig. 85.pl iv ; Brix 1962:7 ; Seidenfaden & Smitinand 1973:115 ; Seidenfaden, Dansk Bot. Ark. 29(4):44. fig. 16. 1975. - C. cinnamomea Teijsm & Binnend., Nat. Tijds. Ned. Ind. 24:306.1862, nom. illeg., syn. nov. ; J.J. Smith 1905:142, fig. 109 ; Pfitzer & Kranzlin 1907:49 ; Holttum 1957:253 ; Tixier 1967:958 ; Backer & Bakhuizen 1968:282 . - C. rhodeana Rchb. f., Gard. Chron. 1867:1901 ; Pfitzer & Kranzlin 1907:49 ; Seidenfaden & Smitinand 1959:115 ; Seidenfaden 1973:115 . - C. rossiana Rchb. f., Gard. Chron. 1895:181 ; Pfitzer & Kranzlin 1907:48 ; Hesseus 1911:380 ; Gagnepain 1934:312 ; Guillaumin 1956:549 ; idem 1958:303. - C. angustifolia Ridlay., Journ. Linn. Soc. 32:324. 1896 ; Ridlay 1907:120. - C. pachybulbon Ridlay, Journ. Linn. Soc. 32:324.1896. syn nov. ; Pfitzer & Kranzlin 1907:47 ; Ridlay 1911:196 ; Seidenfaden & Smitinand 1959:115. - C. cinnamomea var. angustifolia (Ridl.) Pfitzer & Kranzlin 1907:49. - C. wettstiniana Schltdl., Fed. Rep. Beih. 74. T 24. fig 95. - C. hutteriana auct. non Reichenb. f., A.D. Kerr 1968:189 ; Seidenfaden 1973:115.

ชื่อพื้นเมือง

เอื้องหมาก

ถิ่นอาศัย

ชอบร่อนหินรอยแตก (ด้านข้าง) มีต้นไม้อื่นปกคลุมให้ร่มเงา

กล้วยไม้แบบ sympodial pseudobulb รูปร่าง ovoid ขนาดประมาณ 2.3 x 4 - 8 ซม. แต่ละ pseudobulb มีใบ 2 ใบ ใบ รูปร่างแบบ elliptic - lanceolate ปลายแหลมแบบ acute เห็นเส้น vein ชัดเจน 3 เส้น แต่เส้นที่อยู่กลางใบเห็นชัดเจนกว่า เส้นที่อยู่ด้านข้าง ขนาดของใบประมาณ 2 - 4 x 18 - 30 ซม. ดอก ออกเป็นช่อ ช่อดอก ออกมาจากด้านข้างของ pseudobulb เก่า เมื่อดอกแก่บริเวณโคนช่อดอกที่มี bract รองรับ ประมาณ 6 อันก็เจริญเป็น pseudobulb ต่อไป ช่อดอกยาวประมาณ 15 ซม. เจริญยัดตัว ออกไปอีกจนถึงยาวประมาณ 30 ซม. แต่ละช่อดอกมีดอกย่อยประมาณ 7 ดอก ก้านดอกย่อย ยาวประมาณ 2.5 ซม. sepal และ petal สีเหลืองนวล dorsal sepal ขนาดเล็ก กว่า lateral sepal เล็กน้อย ขนาดประมาณ 0.3 - 0.4 x 1.2 - 2 ซม. petal

แยกจากกันรูปร่าง oblong ขนาดประมาณ 0.6 x 2 ซม. lip สีน้ำตาลขาว รูปร่างแบบ ovate ขนาดประมาณ 1.3 x 2 ซม. side lobe ขอบเรียบรูปร่างแบบ oblong ส่วน dorsal lobe รูปร่างค่อนข้าง rounded ปลายแหลมแบบ acuminate ขอบของ dorsal lobe ลักษณะ undulate เล็กน้อย ตรงกลาง lobe จากโคน lip ถึงปลาย dorsal lobe มีเส้นขึ้นขึ้นมา 3 เส้นขอบหัยก pollinium จำนวน 4 อัน ผล เป็นแบบ capsule ขนาดประมาณ 1.5 x 5 ซม.

ระยะเวลาออกดอก ตุลาคม

ประเทศไทย ภาคเหนือ : เชียงใหม่(ดอยสุเทพ ดอยเชียงใหม่ ดอยสะเก็ด) พิชญ์โลก (ภูหินร่องกล้า) ; ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ : เลย(ภูกระดึง) หนองคาย นครราชสีมา(เขาใหญ่) ; ภาคตะวันออกเฉียงใต้ : จันทบุรี ตราด(เขากบ) ; ภาคตะวันตก : กาญจนบุรี(ไทรโยค) ; ภาคใต้ : ตรัง(เขาช่อง) พังงา สุราษฎร์ธานี(เกาะเต่า)

การกระจายพันธุ์ พม่า ลาว เขมร เวียดนาม มาเลเซีย ชวา เกาะโมลุกกะ
ตัวอย่างที่ใช้ศึกษา K.Sridith 56 (CU)

Coelogyne viscosa Reichenb.f., Allg. Gartenz. 1856:24, 28 ; Reichenbach f., Bonplandia 4:328. 1856 ; idem. in Gard. Chron. 1870:1085 ; Hooker f. 1890:8322 ; Pfitzer & Kranzlin 1907:47 ; Seidenfaden, Dansk Bot. Ark. 29(4):37. 1975. - *Coelogyne graminifolia* Par. & Reichenbach, Trans. Linn. Soc. 30:146. 1847, syn. nov. ; Parish 1883:195 ; Rolfe, Gard. Chron. 1:168. 1888 ; Hooker f., Bot. Mag. T.7006. 1888 ; idem 1890:831 ; Grant 1895:174 ; Pfitzer & Kranzlin 1907:44 ; W.W. Smith 1921:198 ; Fisher 1938:137 ; Guillaumin 1959:27 ; Cumberlege 1963:160 ; Seidenfaden & Smitinand 1965:752 ; Panigrahi & Joseph 1966:156 ; Backer & Bahhuizen 1968:282 ; Seidenfaden, Dansk. Bot. Ark. 29.4: 37. fig. 13. 1975.

ชื่อพื้นเมือง เอื้องสามดอก(นครราชสีมา)

ถิ่นอาศัย บนลานหินได้ร่มไม้ และ หน้าผาขอบร่องหินที่ร่มชื้น

กล้วยไม้แบบ sympodial pseudobulb รูปร่างแบบ ovoid มีลักษณะเป็นสัน หนูนเล็กน้อยและโค้งเล็กน้อยแต่ละ pseudobulb อยู่ชิดติดกัน pseudobulb ยาวประมาณ 3.5 - 6 ซม. แต่ละ pseudobulb มีใบ 2 ใบ รูปร่างแบบ linear ขนาดประมาณ 1 x 40 - 45 ซม. ดอก เป็นดอกช่อแบบ raceme ออกมาจากด้านข้างของ pseudobulb ช่อ

ดอกมี bract รองรับ bract มีรูปร่างแบบ ovate ขนาดประมาณ 1 x 1.5 ซม. เรียงซ้อนกัน 6 - 8 อัน ช่อดอกยาวประมาณ 8 - 10 ซม. มีดอกย่อยประมาณ 2 - 4 ดอก sepal และ petal สีขาว petal แคมกว่า sepal เล็กน้อย ทั้ง sepal และ petal ยาวประมาณ 3 ซม. lip สีเหลืองส้ม side lobe รูปร่างแบบ rounded ส่วน dorsal lobe รูปร่างแบบ ovate บริเวณ side lobe มีเส้น vein สีน้ำตาลไหม้ มีสัน 3 สัน สีน้ำตาลไหม้ขอบหยักเกิดตามแนวกลางของ lip และสิ้นสุดที่บริเวณประมาณกึ่งกลางของ dorsal lobe pollinium มีจำนวน 4 อัน ผล เป็นแบบ capsule รูปร่าง elliptic ขนาดประมาณ 1 x 4 ซม.

ระยะเวลาออกดอก มกราคม

ประเทศไทย ภาคเหนือ : พะเยา (ภูเมี่ยง ภูหินร่องกล้า) ; ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ :

นครราชสีมา ; ภาคกลาง : นครนายก ; ภาคตะวันออกเฉียง

ใต้ : จันทบุรี (มะขาม สอยดาว) ตราด (เขากบ) ; ภาคตะวันตก : กาญจนบุรี

การกระจายพันธุ์ ชุมนาน พม่า เวียดนาม

ตัวอย่างที่ใช้ศึกษา K.Sridith 105 (CU)

Dendrobium acinaciforme Roxb., Hort. Begg. 1844:63 nom.nud. ; Fl. Ind. 3rd ed. 1832:487 ; Hooker f. 1890:723 ; Kranzlin 1910:207 ; Merrill 1917:173 ; Burkill 1925:376 ; J.J. Smith 1928a:142 ; 1930a:T 64 II ; Gagnepain 1934:246 ; 1938:117 ; Merrill & Metcalf 1945:9 ; Seidenfaden & Smitinand, Orch. Thai. P. 1:263. fig.196.1959 ; 1965:778 ; Guillaumin 1961b:332 ; Panigrahi & Naik 1962:380 ; Cumberlege 1963:165 ; Seidenfaden 1966:64 ; 1973a:116 ; 1975:40 ; A.D. Kerr 1969:193 ; Pham - Hoang 1972:1046. fig 5107 ; Dep & Dutta 1974:287 ; Mehra & Segal 1975:512 ; Lang & Tsi 1976:705. fig. 8240 ; Hu 1977:59. fig.27 ; Tang & Chen 1977:221 ; Jain & Hatjra 1978:85 ; Pradhan 1979:343 ; Tsi 1980:433 ; Rao & Deori 1980:260 ; Hedge 1980:4 ; Barretto & Youngsaye 1980:43. Colourphot. ; Seidenfaden, Opera Bot. 83:209. fig.141. 1985. - Aporum serra auct. non Lindl. ; Lindl. 1830:71. - A. acinaciforme (Roxb.) Griff., Calc. J. Nat. Hist. 5:370. 1845 ; Brieger 1981:676. fig.483,5.

- Dendrobium spatella Rchb.f., Hamb. Gartenz. 21:298. 1865, syn. nov.
; Hooker f. 1890:725 ; Pradhan 1979:710. - Callista aci-
naciformis (Rcxb.) Kze., Rev. Gen. 2:264. 1891.

ชื่อพื้นเมือง -

ถิ่นอาศัย

บนก้อนหิน กลางแจ้ง

กล้วยไม้แบบ sympodial สูงประมาณ 20 - 30 ซม. ใบ ออกเรียงสลับบน
ลำต้น ในระนาบเดียว รูปร่างใบค่อนข้างเป็นแบบ elliptic โคนใบแผ่เป็นกาบหุ้มต้นเอาไว้
ขนาดของใบประมาณ 1 x 3 ซม. ใบ 1 pseudobulb มีใบประมาณ 10 - 15 ใบ ดอก
ออกเป็นช่อสั้นๆ เกิดบริเวณใกล้กับส่วนปลายของต้น ตรงซอกใบที่โคนก้านดอกย่อยมี bract
ลักษณะเป็น scale เล็กๆ 1 - 3 อันสีน้ำตาล ก้านดอกย่อยยาวประมาณ 0.2 - 0.3 ซม.
dorsal sepal รูปร่างแบบ elliptic - oblong ขนาดประมาณ 0.2 - 0.3 x 0.4
ซม. lateral sepal เชื่อมกันและติดอยู่กับส่วนของ mentum ด้วย petal รูปร่าง
แบบ elliptic ขนาดประมาณ 0.2 x 0.4 ซม. lip รูปร่างแบบ obovate ปลายแยก
เป็น 2 - 3 lobe หรือ อาจไม่แยก ขอบมีลักษณะ undulate เล็กน้อย ตรงกลางมีเนื้อ
เยื่อลักษณะเป็น callus 3 แถวสั้นๆ ส่วนที่บริเวณโคนเป็นสีม่วงเข้ม lip ขนาดประมาณ
0.7 x 1 ซม. pollinium มี 4 อัน ผล เป็นแบบ capsule

ระยะเวลาออกดอก กันยายน - ตุลาคม

ประเทศไทย ภาคเหนือ : เชียงใหม่ (ดอยอินทนนท์ แม่แตง) ลำพูน แม่ฮ่องสอน พิชญ
โลก (ภูหินร่องกล้า) ; ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ : เลย (ภูกระดึง ด่าน
ซ้าย) ชัยภูมิ (ภูเขียว) ; ภาคใต้ : สุราษฎร์ธานี (นาสาร)

การกระจายพันธุ์ อัสสัม เขมร

ตัวอย่างที่ใช้ศึกษา K.Sridith 39 (CU)

Dendrobium gratiosissimum Rchb.f., Bot. Beit. Zeit. 23:99. 1865 ;
Reichenbach f. 1874:139 ; xen. Orch. 2:211. T 193. 1874 ; Parish
1883:193 ; Hooker f. 1890:743 ; Grant 1895:95 ; Kranzlin 1910:46 ;
Gagnepain 1934:721 ; Seidenfaden & Smitinand 1960:212 ; Tixier
1963:27 ; Pham -Hoang 1972:1503. fig. 5127 ; Seidenfaden 1973a:120 ;
1975:45 ; Pradhan 1979:314. phot. ; Seidenfaden , Opera Bot. 83:58.
fig. 31. pl. vii. 1985. - Dendrobium bulkrianum Batum, Bot. Mag.

T 5652. 1867. - D. boxallii Rchb.f., Gard. Chron. 1874:315 ; in xen. Orch. 2:212. T 194. 1874 ; Parish 1883:158,193. - Callista Boxallii (Rchb.)Fze., Rev. Gen. 2:654. 1891.

ชื่อพื้นเมือง   เอื้องกิ่งดำ(กรุงเทพฯ)
ถิ่นอาศัย   บนต้นไม้ บนลานหิน(ในที่ร่ม)

กล้วยไม้แบบ sympodial pseudobulb บริเวณข้อพองออกเล็กน้อยแล้วค่อยๆ เรียวลงมาสู่ปล้องด้านล่าง แต่ละปล้องยาวประมาณ 1.5 - 2 ซม. กิ่งใบในระยะที่ออกดอก ออกเป็นข้อ ในแต่ละข้อมีดอกเพียง 3 ดอกเท่านั้น ข้อดอกออกมาจากข้อใกล้กับส่วนปลายของ pseudobulb ข้อดอกสั้นมาก ยาวประมาณ 0.1 - 0.15 ซม. bract รูปรีang ovate - oblong รองรับข้อดอก ขนาดของ bract ประมาณ 0.8 - 0.9 x 0.4 ซม. มีเส้น vein 5 - 6 เส้นสีขาวใส ก้านดอกย่อยยาวประมาณ 2.5 ซม. sepal และ petal สีขาวปนชมพูอ่อนโดยบริเวณปลายเป็นสีชมพูเรื่อๆ sepal รูปรีang แบบ elliptic - ovate ปลายแหลมแบบ acute ขนาดประมาณ 1.3 x 2.5 - 2.6 ซม. lip ขนาดยาวกว่า dorsal sepal เล็กน้อย รูปรีang ค่อนข้างเป็นแบบ obovate ขอบด้านที่ติดกับ column มีวนเข้าเล็กน้อย สีเหลืองขอบขาว ปลายสุดแหลมแบบ acute และเป็นสีชมพูเรื่อๆ โคน lip มีแถบสีชมพู-ม่วง แต่มทั้ง 2 ข้าง ข้างละประมาณ 4 แถบ ส่วนผิวด้านบนของ lip มีขนละเอียดอ่อนนุ่มปกคลุม ขอบเป็นแบบ crenate และ undulate เล็กน้อย pollinium มี 4 อัน ผล เป็นแบบ capsule (ภาพที่ 25)

ระยะเวลาออกดอก กุมภาพันธ์

ประเทศไทย   ภาคเหนือ : เชียงใหม่(ดอยสุเทพ ดอยอินทนนท์ ป่าแม่ แม่ส่า ดอยสัน ยาว ดอยสะเก็ด อมก๋อย - หัวยนา แม่สุริน) พิษณุโลก(ภูหินร่องกล้า)
; ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ : ชัยภูมิ(ภูเขียว)

การกระจายพันธุ์   ตะวันออกเฉียงเหนือของอินเดีย

ตัวอย่างที่ใช้ศึกษา K.Sridith 117 (CU)

Dendrobium nobile Lindl., Gen. & Sp. Orch. 1830:34 ; Lindlay in Sert. Orch. T 3. 1837 ; Bot. Reg. 1844:misc.48 ; Part. Mag. Bot. 7:T 7. 1840 ; 1859:12 ; Reichenbach f.in Walp. Ann. 6:283. 1861 ; Hooker f. 1890:740 ; Pottinger & Prain 1898:268 ; King & Pantling 1898:51. T 71 ; Kranzlin in Diels. 1900:271 ; 1910:35 ; Rolfe in Forbes &

Hemsley 1903:12 ; Finet 1903:200 ; Schlechter 1919:213 ; Burkill 1925:377 ; Gagnepain 1934:205 ; 1951:118 ; A.F.G.Kerr 1933:231 ; Bachni et al 1951:224 ; Mukerjee 1953:152 ; Seidenfaden & Smitinand 1960:210 ; 1965:T.xxxiv ; Deb. 1961:127 ; R.S. Rao 1963:191 ; Panigrahi et al 1964:259 ; Panigrahi & Joseph 1966:157 ; Arora 1968b :65 ; A.D.Kerr 1969:192 ; Banerji & Thapa ; 1970:145 ; Pham - Hoang 1972:1049. fig.5115 ; Rao & Balakrishnan 1973:211 ; Hee 1973:158 ; 1977:58 ; Wirmlı 1973:34 ; Seidenfaden 1973a:122 ; 1975:48 ; Deb & Dutta 1974:287 ; Kamemoto & Sakarik 1975:34. colourphot. ; Long & Tsi 1976:695. fig.8220 ; Tang & Gen 1987:223 ; Hara et al 1978:40 ; Pradhan 1979:315. colourphot. ; Lang 1980:394 ; Tsi 1980:441 ; Rao & Deori 1980:328 ; Hedge 1980:5 ; Bechtel et al 1981:122. colourphot. ; Misra 1982a:29 ; Lang 1983:256 ; Banerji & Pradhan 1984 :236. pl. 107 ; Seidenfaden, *Opera Bot.* 83:83. fig.xi. pl.vii. 1985. - Dendrobium coeruleescens Wall. in Lindlay, *Sert. Orch. T* 18. 1838 ; *Bot. Reg.* 1844:misc 48. - D. lindleyanum Griff., *Not.* 3:309(excl.fig.). 1851 ; Lindley 1859:13. - Callista nobilis (Lind.)Kze., *Rev. Gen.* 2:655. 1981. - Dendrobium formosanum (Rchb.f.)Masamune, *Trop. Hort.* 3:32. 1933. - D. friederiksianum auct. non Rchb. f., *Brix* 1962:8 ; Seidenfaden 1973a:120.

ชื่อพื้นเมือง

เอื้องเต่ากิว(ภาคเหนือ)

ถิ่นอาศัย

เกาะอยู่บนต้นไม้ชื้น และ พบบนลานหิน

กล้วยไม้แบบ sympodial เมื่อออกดอกทั้งใบหมด pseudobulb ส่วนโคน และ ส่วนปลายของ pseudobulb เรียวเล็กกว่าส่วนตรงกลาง เส้นผ่าศูนย์กลางของ pseudobulb ตรงส่วนกว้างที่สุดประมาณ 0.4 - 1.1 ซม. pseudobulb ยาวประมาณ 20 - 30 ซม. ใบ รูปรีแบบ oblong โคนใบแผ่เป็นกาบหุ้มรอบ pseudobulb ปลายใบเป็นแบบ rounded หรือ emarginate ขนาดของใบประมาณ 2.5 x 10 ซม. ดอก ออกเป็นช่อ ตามข้อช่อหนึ่งๆมีดอกย่อยประมาณ 1 - 3 ดอก ก้านดอกย่อยสีเขียวยาวประมาณ 4 - 4.3 ซม. dorsal sepal รูปรีแบบ linear lanceolate ฐานเป็นแบบ truncate ปลายแหลมแบบ acute หรือ obtuse lateral sepal รูปรีแบบ linear - lanceolate ฐานเป็นแบบ truncate ปลายแหลมแบบ acute sepal ทั้งหมดสีเหลือง

นวล และ บริเวณปลายเป็นสีชมพูอ่อน ขนาดประมาณ 1 x 3 ซม. petal รูปร่างแบบ ovate - lanceolate ค่อนข้างยาวจากฐานไปสู่ส่วนปลายเป็นแบบ obtuse หรือแหลมแบบ acute สีเหลืองนวล และบริเวณปลายสุดเป็นสีชมพูอ่อนเช่นกัน ขนาดประมาณ 1.5 x 3 ซม. ทั้ง sepal และ petal บิดเล็กน้อย lip รูปร่างเป็นแบบ obovate ขอบค่อนข้างเรียบหรือ undulate เล็กน้อยบริเวณตรงกลางสีเหลืองเข้ม ส่วนขอบนอกเป็นสีเหลืองอ่อน ตรงโคน lip มีแถบสีม่วงเข้มแต้มอยู่ทั้ง 2 ข้างเห็นได้อย่างชัดเจน ขนาดของ lip ประมาณ 2.8 x 3 ซม. pollinium มี 4 อัน รูปร่างยาวรี ผล เป็นแบบ capsule

ระยะเวลาออกดอก เมษายน

ประเทศไทย ภาคเหนือ : เชียงใหม่(ฝาง เชียงดาว ดอยอินทนนท์) ตาก(แม่สอด) แพร่(แม่กระดัง) พะเยา(ภูเมี่ยง ภูหินร่องกล้า) ; ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ : สกลนคร(ปากเล) เลย(ภูกระดึง)

การกระจายพันธุ์ อินเดีย(เดคคาน รัฐโอริสสา) เนปาล ลิกซิม ภูฐาน พม่า ลาว เวียดนาม จีน

ตัวอย่างที่ใช้ศึกษา K.Sridith 129 , K.Sridith 133 (CU)

Dendrobium senile Par. & Rchb., Gard. Chron. 1865:434 ; Bot. Meg. T.5520. 1865 ; Reichenbach f.in xen. Orch. 2:143. T. 155. 1867 ; 1874:139 ; Parish 1883:158,193 ; Hooker f. 1890:751 ; Grant 1895:121 ; Kranzlin 1910:65 ; Hosseus 1911:381 ; A.F.G. Kerr 1933:231 ; Gagnepain 1934:223 ; Seidenfaden & Smitinand 1960:193. pl. vii ; 1965:771 ; A.D. Kerr 1969:191 ; 1970:418 ; Seidenfaden 1973a: 123 ; 1975:51 ; 1985:42. fig.20. pl.4 . Seidenfaden, Opera Bot. no.83:42. 1985. - Callista senilis (Par. & Reichenbach f.) Kze., Rev. Gen. 2:655. 1891 ; Briger 1981:704.

ชื่อพื้นเมือง เอื้องขนค้าง(เชียงใหม่) เอื้องชะนี เอื้องนางนี(กรุงเทพฯ) เอื้องมือค่าง(แม่ฮ่องสอน) เอื้องอีฮุย(ภาคเหนือ)

ถิ่นอาศัย บนต้นไม้ บนก้อนหินที่มีร่มเงา

กล้วยไม้แบบ sympodial pseudobulb รูปทรงกระบอก หัวท้ายเรียวเล็กน้อย ขนาดประมาณ 0.8 - 1 x 6 - 10 ซม. pseudobulb มีขนสีขาวหรือสีน้ำตาลทองปกคลุมอย่างหนาแน่น หนยาวประมาณ 0.5 - 0.8 ซม. ทั้งใบในระยะที่ออกดอก ดอก ออกเป็น

ดอกเดี่ยวออกมาจากข้อ และ มีกอกอกค่อนไปทางส่วนปลายของ pseudobulb ที่โคนก้านดอก มี bract รูปรี ovate ขนาดประมาณ 0.3 x 0.7 ซม. ร่องรับ bract สีน้ำตาลใส เห็นเส้น vein ชัดเจน และมีขนปกคลุมอย่างหนาแน่นเช่นเดียวกัน ก้านดอกยาวประมาณ 4 ซม. กลีบดอกสีเหลืองเข้ม sepal รูปรีแบบ elliptic ขนาดประมาณ 0.5 x 2 ซม. มองเห็นเส้น vein ค่อนข้างชัดเจน dorsal sepal ขนาดใหญ่กว่า lateral sepal เล็กน้อย petal รูปรีแบบ elliptic ขนาดประมาณ 0.6 x 2 ซม. มองเห็นเส้น vein ชัดเจน ผิวด้านนอกมีขนเล็ก น้อย lip สีเหลืองปนเขียว ตรงส่วนกลางสุดโค้ง โคนกลีบสีเหลืองเข้ม รูปรีแบบ elliptic ปลายแหลมแบบ acute ขนาดของ lip ประมาณ 1.2 x 1.8 - 1.9 ซม. pollinium มี 4 อัน ผล เป็นแบบ capsule (ภาพที่ 26)

ระยะเวลาออกดอก มีนาคม

ประเทศไทย ภาคเหนือ : เชียงใหม่ (ดอยสุเทพ ดอยสะเก็ด) พินนุโลก (นครไทย กุหิน ร่องกล้า) ตาก (บ้านมูเซอ) ; ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ : เลย ; ภาคใต้ : ระนอง (ละอุ่น เขาพระไม้)

การกระจายพันธุ์ พม่า ลาว

ตัวอย่างที่ใช้ศึกษา K.Sridith 122 (CU)

Doritis pulcherima Lindl., Wall.Cat. no. 7348. 1832. nom. nud. ; Gen & Sp. Orch. 1833:178 ; Reichenbach f. 1860a:116; in xen. Orch. 2:6. 1862 ; Hooker f. 1890:31 ; Gagnepain 1934:455. fig 44 ; Guill-aumin 1954a:130 ; 1957a:346 ; Brix 1962:9 ; Vaughn 1962:810 ; Seid. & Smitinand 1963:540. fig.402. Pl.22 ; 1965:821 ; Holttum in Orch. Rev. 71:154. 1963 ; in Kew Bull. 19:208. 1965 ; Sagarik, Orch. Rev. 72:83. 1964 ; Kamemoto et al 1964:36 ; Smitinand 1967:118 ; A.D. Kerr 1969:205 ; Pham - Hoang 1972:1088.fig. 5231 ; Seidenfaden 1973a:124 ; 1975b:53 ; Lang & Tsi 1976:752. fig.8333 ; Tang & Chen 1977:249 ; Bechtel et al. 1981:131. Colourphot. ; Shim 1982:17 ; Seidenfaden, Opera Bot. 95:31. fig. 16. Pl.ii c. 1988. - Phalaenopsis esmeralda Rchb.f., Gard.Cron. 1874:582 ; Reichenbach f. 1878a:35 ; Rolfe, Gard. Chron. 2:176. 1886 ; Bot. Mag. T.7196. 1890 ; Berkeley, Orch. Rev. 1:243. 1893 ; Ridley 1896b:352 ; 1907:152 ; 1911:196 ; Schlechter 1915a:544 ; Gagnepain 1951:126. - P. antenifera Rchb.f., Gard. Chron. 1879:398 ; Reichenbach f. in Gard.

Chron. 2:520. 1882 ; Kranzlin, xen.Orch. 3:147. T. 285. 1896. - P. buyssoniana Rchb.f., Gard. Chron. 2:295. 1888. - P. pulcherima (Ldl.) J.J. Sm., Fed. Rept. 32:366. 1933 ; J.J. Smith 1943:322 ; 1945b:753 ; Gagnepain 1951:125 ; Holttum 1957:671. fig.206.

ชื่อพื้นเมือง   กล้วยหิน แดงอุบล ม้าวิ่ง ละเมียด กล้วยดอกหิน
ถิ่นอาศัย   บนลานหินกลางแจ้ง

กล้วยไม้แบบ monopodial ลำต้น มีลักษณะเป็นลำสั้นมาก สูงประมาณ 1.5 - 2 ซม. รากแตกออกมาจากข้อและโคนต้นจำนวนมาก ใบ สีแดงอมเขียวรูปร่างแบบ elliptic โคนใบแผ่เป็นกาบหุ้มต้น ปลายใบเป็นแบบ obtuse หรือ emarginate โดยแต่ละต้นมีใบประมาณ 4 - 5 ใบ ขนาดของใบประมาณ 1 - 2 x 2.5 - 3.5 ซม. ดอก ออกเป็นช่อแบบ raceme ช่อดอกออกใกล้โคน แต่ละช่อดอกมีดอกย่อยประมาณ 12 - 16 ดอก ก้านดอกย่อยยาวประมาณ 2 ซม. บริเวณปลายที่ติดกับดอกพองออกเล็กน้อย sepal และ petal สีชมพูเข้มแดง dorsal sepal รูปร่างแบบ obovate ขนาดประมาณ 0.5 x 0.8 ซม. lateral sepal ส่วนโคนกลีบกว้าง petal รูปร่างแบบ obovate ขนาดประมาณ 0.5 x 0.8 ซม. lip มี 3 lobe mid lobe สีม่วงเข้ม side lobe รูปร่าง oblong สีน้ำตาลปนแดง นอกจากนี้ที่บริเวณโคนของ side lobe ทั้ง 2 ข้างมี appendage ยื่นออกมาด้วย pollinium จำนวน 4 อัน มี stipe ยาวสีขาวใส

ระยะเวลาออกดอก   กันยายน - ตุลาคม

ประเทศไทย   ภาคเหนือ : เชียงใหม่ (ดอยสุเทพ) พะเยา (ภูหินร่องกล้า) ; ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ : อุตรดิตถ์ (ภูกระดึง) ว่างสะพุง (ด่านซ้าย) มุกดาหาร อุบลราชธานี บุรีรัมย์ ; ภาคตะวันออก : ปราจีนบุรี (อรัญประเทศ) ; ภาคตะวันออกเฉียงใต้ : ตราด (เกาะช้าง) ชลบุรี (ศรีราชา) ; ภาคใต้ : ประจวบคีรีขันธ์ (ห้วยยาง สามร้อยยอด) ชุมพร (ตะโก หลังสวน) สงขลา (เขาแก้ว) สุราษฎร์ธานี ปัตตานี สตูล

การกระจายพันธุ์   พม่า อินโดนีเซีย สุมัตรา มาเลเซีย

ตัวอย่างที่ใช้ศึกษา K.Sridith 23 (CU)

Epigenium amplum (Lindl.) Summerh., Kew Bull. 2:260. 1957 ; Banerji & Thapa 1970:148. fig 7 ; Hara et al 1978:41 ; Seidenfaden, Dansk Bot. Ark. Bind 34(1):71. fig.33. 1980 . - Dendrobium amplum Lindl.,

1829 ; idem, Gen. & Sp. Orch. 1830:74 ; Bot. Mag. T.121. 1836 ; Paxton. Mag. 7:121. fig. 1840 ; Griffish 1851:307. Ic. T.304 ; Hooker f. 1890:711 ; King & Pantling 1898:63. T.87 ; Tegama, in Hara 1966:431 ; Herklots, Orch. Rev. 78:117. fig. 59. 1970. ; Seidenfaden, Dansk Bot. Ark. 34.1:71. fig.33. 1980. - Sarcopodium amplum (Lind.)Lind.,Paxt. Fl. Gard. 1:155. 1850 ; Lind., Fol. Orch. Sarc. 1853:1 ; Rolfe 1910:238 ; Kranzlin 1910:234 ; -Bulbophyllum amplum (Lind.)Rchb.f., in Walp. nm. 6:244. 1861. - Dendrobium coelogyne Rchb. f.,Gard. Chron. 1871:136 ,syn.nov. ; Reichenbach f. 1874:131 ; Parish 1883:191 ; Hooker f. 1890:712, Gard. Mag. 1894: 358 ; Grant 1895:78 ; Teuscher, Ann. Orch. Soc. Bull. 1970:1089 . - Sarcopodium coelogyne (Rchb.f.)Rolfe., Orch. rev. 18:238. 1910 ; Kranzlin 1910:231. - Katherinea ampla (Lind.)Hawkes.,Lloydia 19: 95. 1956 ; Balakrishnan & Chondhury 1966:314.fig.2. - K. coelogyne (Reichenb.f.)Hawkes , Lloydia 19:95. 1956. - Epigenium coelogyne (Reichenb.f.) Summerh.,Kew Bull. 1957:261 ; Seidenfaden & Smitinand 1960:283 ; idem. 1965:780 . non E.coelogyne auct.:Seidenfaden 1975:55 (E. annamense).

ชื่อพื้นเมือง

กระเจียง ศรีเที่ยง

ถิ่นอาศัย

บนลานหินกลางแจ้ง และ บริเวณร่องผารอยแตก

กล้วยไม้แบบ sympodial pseudobulb รูปร่างแบบ ovate ผิวมีลักษณะเป็นสัน และร่องเล็กน้อย ขนาดของ pseudobulb ประมาณ 3 x 8 ซม. ด้านล่างของ pseudobulb มี scale leaf ร่องรับประมาณ 3 - 4 อัน รูปร่างแบบ ovate ปลาย เป็นแบบ rounded จนถึงแบบ cuspidate ขนาดประมาณ 1.4 - 2 x 2.5 - 5 ซม. rhizome เชื่อมระหว่าง pseudobulb มีเส้นผ่าศูนย์กลางระหว่าง 0.5 - 0.7 ซม. แต่ละ pseudobulb มีใบ 2 ใบ ใบ รูปร่างแบบ elliptic - lanceolate มีเส้น vein ที่เห็นชัดเจน 1 เส้น ขนาดของใบประมาณ 3 x 10 ซม. ดอก เป็นดอกเดี่ยวขนาดใหญ่เกิด อยู่ที่ยอด pseudobulb ระหว่างใบทั้งสอง ก้านดอกยาวประมาณ 7.5 ซม. และมีรอยต่อ ห่างจากโคนประมาณ 2.2 ซม. ตรงโคนก้านดอก และ ตรงรอยต่อมี bract รูปร่าง lanceolate ติดอยู่มีลักษณะเป็น sheath สีน้ำตาลยาวประมาณ 1.5 ซม. ดอกสีน้ำตาลอ่อน หรือสีเหลือง และมีประจุดสีเลือดหมู dorsal sepal รูปร่างเป็นแบบ lanceolate

ส่วนฐานกว้างประมาณ 1 ซม. ยาว 4 ซม. lateral sepal รูปร่างแบบ lanceolate เช่นกันแต่ส่วนปลายโค้งลง ขนาดประมาณ 1.2 - 1.4 x 4 ซม. บริเวณโคนเชื่อมติดกันเล็กน้อย petal สีส่อนกว่า sepal รูปร่างแบบ linear ขนาดประมาณ 0.3 x 4.6 ซม. lip สีครีม มีประจุดสีเลือดหมู mid lobe สีเข้มมาก รูปร่างแบบ ovate ขนาดประมาณ 1.6 x 1.8 ซม. side lobe รูปร่างแบบ oblong ขนาดประมาณ 0.6 x 1.7 - 1.8 ซม. บริเวณโคน lip มีสัน 3 สัน ยาวประมาณ 1.2 - 1.5 ซม. pollinium จำนวน 4 อัน (ภาพที่ 28)

ระยะเวลาออกดอก ตุลาคม

ประเทศไทย ภาคเหนือ : เชียงใหม่(บ้านแม่วลาย ดอยอินทนนท์ ดอยอ่างกา ดอยคอ
ม้า) พินุกุโลก(ภูหินร่องกล้า) ; ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ : เลย(ภูหลวง)

การกระจายพันธุ์ เนปาล ภูฐาน อัสสัม พม่า

ตัวอย่างที่ใช้ศึกษา K.Sridith 51 (CU) ; C.Chermisrivattana 1083 (BK)

Eria albido-tomentosa (Bl.)Lindl., Gen & Sp. Orch. 1830:66 ; Miquel 1859:661 ; Reichenbach 1865:112. T. 136. ; Ridlay 1896b:301 ; 1907 :99 ; F.N. Williams 1904:368 ; J.J. Smith 1905:382.fig. 289 ; Kranzlin 1911:50 ; Haniff 1916:353 ; Ridlay 1911:195 ; 1924:98 ; J. J. Smith 1933:244 ; Carr 1933:83 ; Gagnepain 1934:347 ; Ames & Schweinfurth, Merrill 1934:34 ; Holtum, Fl. Malay. 1:372. fig.110.1953 ; Guillaumin 1954b:538 ; Brix 1962:7 ; Seidenfaden & Smitinand, Orch. Thai. 1959:290. fig.1810 ; Seidenfaden 1966:64 ; Backwr & Bakhuisen 1968:336 ; A.D. Kerr 1969:194 ; Pham - Hoang 1972:1068. fig. 5172 ; Seidenfaden 1973:125 p.p. ; 1975:56p.p. ; in Opera Bot.. 62:60. 1982. - Dendrolirium albidotomantosum Bl., Bijdr. 1825:345. - Pinalia albidotomentosa (Bl.) Kze., Rev. Gen. 2:678. 1891. - Eria lanata auct. non Griff. ; Kranzlin 1900:9.

ชื่อพื้นเมือง   ชื่อการค้า (เลข)
ถิ่นอาศัย   บนลานหินกลางแจ้ง

sympodial orchid ขนาดของ pseudobulb ประมาณ 2 - 2.5 x 5 - 7 ซม. แต่ละ pseudobulb มีใบประมาณ 5 - 7 ใบ ใบ รูปร่าง elliptic - oblong

ขนาดประมาณ 1.5 - 2 x 6 - 9 ซม. ดอก ออกเป็นช่อแบบ raceme ยาวประมาณ 20 - 30 ซม. ช่อดอกออกมาจากด้านข้างของ pseudobulb ช่อดอกมีขนอ่อนสีขาวปกคลุมทุกส่วน แต่ละช่อดอกมีดอกย่อยประมาณ 5 - 15 ดอก ดอกย่อยแต่ละดอกมี bract รูปรี lanceolate - ovate ขนาดประมาณ 0.4 - 0.5 x 1.5 - 2 ซม. ก้านดอกย่อยยาวประมาณ 1.5 - 2 ซม. ความกว้างของดอกประมาณ 2 - 2.5 ซม. สีเขียวเหลือง dorsal sepal รูปรีแบบ lanceolate - oblong ขนาดประมาณ 0.3 x 1.5 ซม. lateral sepal รูปรีแบบ lanceolate ขนาดประมาณ 0.5 x 1.5 ซม. และเชื่อมกันที่บริเวณโคนกลีบ petal รูปรีแบบ linear ขนาดประมาณ 0.15 - 0.2 x 0.8 - 1 ซม. lip รูปรี oblong ขนาดประมาณ 1.5 ซม. มี 3 lobe ขอบของ lip มีลักษณะ undulate pollinium จำนวน 8 อัน รูปรี obovate (ภาพที่ 29)

ระยะเวลาออกดอก กันยายน - ตุลาคม

ประเทศไทย ภาคเหนือ : พะเยา (ภูหินร่องกล้า) ; ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ : เลย (ภูกระดึง) หนองคาย ศรีสะเกษ (เขาพระวิหาร) ; ภาคกลาง : นครนายก ; ภาคตะวันออกเฉียงใต้ : ตราด จันทบุรี (เขาสอยดาว น้ำตกพริ้ว) ; ภาคใต้ : ชุมพร สุราษฎร์ธานี (เกาะสมุย) นครศรีธรรมราช (เขารับ) สตูล (เกาะอาดัง) พังงา (ตะกั่วป่า)

การกระจายพันธุ์ ชวา สุมาตรา เปร์ริล ตะนาวศรี ลาว เขมร อินโดจีน

ตัวอย่างที่ใช้ศึกษา K.Sridith 26 (CU)

Eria amica Rchb.f., Xen. Orch. 2:162. T. 168 iii. 6-9. 1870 ; Hooker 1890:800 ; Kranzlin 1911:86 ; Summerhayes, Bot. Mag. :159. T.9453. 1936 ; Fisher 1939:139 ; Smitinand 1958:38 ; Seidenfaden & Smitinand, Orch. Thai.:308. fig.321. 1960 ; Cumberlidge 1963:166 ; A.D.Kerr 1969:195 ; Seidenfaden 1973:56 ; 1975:56 ; Lin 1977:151. fig.153. phot.70-71 ; Lin & Su 1978:981 . Pl.1589 ; Pradhan 1979:364 ; Hedge 1980:6 ; Seidenfaden & Aurora 1982:14 ; Seidenfaden , Opera Bot. 62:115. fig.68. Pl.viii. 1982. - Eria confusa Hk.f., Ic. Pl. T. 1850:1889 ; 1890:796 ; King & Pantling 1898:122. Pl. 1969 ; Kranzlin 1911:91 ; Gagnepain 1934:350 ; Biswas 1941:50 ; Guillamin 1954b:538 ; 1959a:271 ; 1961b:333 ; Rao & Joseph 1965:152 ; Banerji & Thapa 1970:150 ; Pham - Hoang 1972:1064. fig.161 ; Rao & Balakrishnan 1973:212 ; Mehra & Segal 1974:803 ; Herklots 1974:

288. fig.15 ; Hara et al 1978:42 ; Rao & deori 1980:329 . -
E. andersonii Hk.f. 1980:795 ; Ic. Pl. T. 1891:2609 . - Pinalia
amica (Rchb.f.)Kze.,Rev. Gen. 2:679. 1891. - P. confusa (Hk.f.)Kze.
 , Rev. Gen. 2:679. 1981. - Eria hypomelana Hayata,Ic. Pl.Form.
 4:54. fig.22. 1914. - Eria excavata auct. non Lindl. pp. ; Lindl.,
 Gen. Sp. Orch.:67. 1830. - E. pubescens auct. pp. non Steud nec
 Wight ; Seidenfaden & Smitinand ,Orch. Thai. :310. Pl.xiii. 1960.

ชื่อพื้นเมือง -

ถิ่นอาศัย ตามซอกหินที่ร่ม

กล้วยไม้แบบ sympodial pseudobulb รูปร่างแบบ fusiform เห็นข้อและปล้อง ชัดเจน แต่ละ pseudobulb มีใบ 2 - 3 ใบ เกิดเฉพาะที่ส่วนใกล้ปลายของ pseudobulb ใบ รูปร่างแบบ oblong โคนใบแผ่ออก ปลายใบแหลมแบบ acute ขนาดของใบประมาณ 1.5 x 9 - 10 ซม. ดอก ออกเป็นช่อแบบ raceme ออกมาจากด้านข้างใกล้กับส่วนปลายของ pseudobulb เมื่อช่อดอกหลุดร่วงไปแล้ว บริเวณรอยต่อของก้านช่อดอกกับ pseudobulb มีลักษณะเป็นหลุมอยู่ด้านข้างของ pseudobulb ช่อดอกยาวประมาณ 6 - 8 ซม. มีขนเส้นเล็กละเอียดสีขาวปกคลุมอยู่อย่างหนาแน่นแต่ละช่อดอกมีดอกย่อยประมาณ 10 - 13 ดอก ดอกย่อยแต่ละดอกมี bract รองรับ bract รูปร่างแบบ elliptic ปลายแหลมแบบ acute เห็นเส้น vein ชัดเจน 3 - 5 เส้นบริเวณขอบใกล้กับปลายและบริเวณโคนที่อยู่ด้านบนก็มีขนอยู่บ้างประปราย ขนาดของ bract ประมาณ 0.4 - 0.5 x 0.8 - 1 ซม. dorsal sepal รูปร่างแบบ lanceolate ฐานตัดตรง สีเหลืองอ่อนเห็นเส้น vein 3 - 5 เส้นสีแดงชัดเจน ขนาดประมาณ 0.3 x 0.7 ซม. lateral sepal รูปร่างแบบ lanceolate ส่วนโคนเชื่อมกัน สีเหลืองอ่อนเห็นเส้น vein สีแดงมี 3 - 5 เส้นเช่นกัน ขนาดประมาณ 0.5 x 0.7 ซม. petal รูปร่างค่อนข้างเป็นแบบ linear ขนาดประมาณ 0.4 x 0.5 - 0.6 ซม. ส่วนของ mentum ค่อนข้างยาวคือยาวประมาณ 0.4 ซม. side lobe ของ lip รูปร่างแบบ oblong สีแดงเข้ม ยาวประมาณ 0.5 - 0.6 ซม. ตรงกลางตั้งแต่โคนจนถึงส่วนปลายที่ต่อกับ dorsal lobe ของ lip นั้นมีสันเตี้ยๆ ยื่นขึ้นมา 3 สัน ส่วน dorsal lobe รูปร่างแบบ round ปลายเว้าเป็น 2 lobe สีเหลือง ขนาดยาวประมาณ 0.3 ซม. กว้าง 0.5 ซม. มี pollinium 8 อัน แต่ละอันรูปร่าง oval สีเหลือง (ภาพที่ 30)

ระยะเวลาออกดอก มีนาคม

- ประเทศไทย** ภาคเหนือ : เชียงใหม่(ดอยอินทนนท์ ดอยสุเทพ แม่แจ่ม ปาย ผาง
ขุนแม่สุริน) น่าน(ภูฮอด) พะเยา(ภูเมียง ภูหินร่องกล้า) ; ภาคตะวันออก
ออกเฉียงเหนือ : เลย(ภูหลวง ภูกระดึง) ชัยภูมิ(ภูเขียว) นครราชสีมา
สีมา(เขาใหญ่) ; ภาคตะวันออกเฉียงใต้ : จันทบุรี(เขาสอยดาว)
- การกระจายพันธุ์** ภูเขาหิมาลัย เนปาล ลิกซิม ภูฐาน หม่า ลาว เวียดนาม
- ตัวอย่างที่ใช้ศึกษา** K.Sridith 119 , O.Thaitong 173 (CU) ; Kerr 0142 ,
Cherm 869 (C. ChermSirivattana) , Kerr 0910 (BK)

Eria discolor Lindl., J. Linn. Soc. #:51. 1859 ; Parish 1833:104 ;
Hooker. f. 1895:21 ; Tuyama, in Hara 1966:433 ; Seidenfaden, Opera
Bot. 62:49. fig.2.3. 1982. - Collostylis rigida Bl., Bijdr. 1825:
341. Pl.74 ; Lindl. 1830:129. - Tylostylis rigida (Bl.)Bl., Praef.
Fl. Jav. 1828:vi. nom. seperfl. ; Gagnepain 1934:335. - Eria
rigida Rchb.f., Bonpl. 5:55. 1857. nom. illeg., non Bl. 1851 ; J.J.
Smith 1905:397. fig.300 (excl. syn. E. pulchella). - Pinalia
rigida (Bl.)Kze., Rev. Gen. 2:679. 1891 ; Pradhan 1979:344 ;
Hedge 1980:6. - Eria pholidotoides Gagnep., Bull. Mus. Hist. Nat.
(Paris) 2.ser.3:682. 1931.syn.nov. ; Gagnepain 1934:345 ; Guillaumin
1955:397 ; Seidenfaden 1975:60. - Eria puchella auct. non Lindl. ;
Miquel 1859:662 ; Reichenbach f. 1874:137 ; Parish 1883:194 ;
Hooker f. 1890:801 (excl. Malayan 10c.) ; Ridley 1896a:285 ;
Kranzlin 1911:50 pp. ; Merrill 1921:183 ; 1929:38 ; J.J.Smith 1933:
263 pp. ; 1933a:485 ; Masamune 1942:183 ; Smitinand 1958:29 pp.
; Seidenfaden & Smitinand Orch. Thai. :293. fig.221. 1960 ; 1965:
784 ; Panigrahi & Naik 1962:380 ; Backer & Bakhuizen 1968:336 ;
A.D. Kerr 1169:194 ; Herklots 1974:282. fig.152.

ชื่อพื้นเมือง -

ถิ่นอาศัย บนลานหิน กลางแจ้ง

กล้วยไม้แบบ sympodial pseudobulb ขนาดใหญ่รูปร่างค่อนข้าง elliptic
และมีลักษณะเป็นสันร่องชัดเจนขนาดประมาณ 2.5 - 3 x 7 - 10 ซม. rhizome ระหว่าง
psuedobulb รูปร่างแบบ terete เส้นผ่าศูนย์กลางของ rhizome ประมาณ 0.6 - 0.8
ซม. แต่ละต้นมีใบ 3 - 5 ใบ ใบ รูปร่างแบบ oblong ปลายใบเป็นแบบ emarginate

ส่วนโคนใบแผ่เป็นกาบหุ้มรอบข้อของ pseudobulb เอาไว้ ขนาดของใบประมาณ 2.5 - 3.5 x 10 - 15 ซม. ดอก ออกเป็นช่อแบบ raceme ช่อดอกเกิดที่บริเวณข้อของ pseudobulb หรือปลายยอด แต่ละต้น มีช่อดอกประมาณ 1 - 3 ช่อดอก ช่อดอกยาวประมาณ 5 - 7 ซม. มีขนเส้นเล็กละเอียดสีน้ำตาลอ่อนปกคลุมอยู่ทั่วไปจนถึงกลีบดอก บนก้านช่อดอกมี bract เรียงเวียนสลับขึ้นไป รูปร่างแบบ ovate ปลายแหลมแบบ acute และขนาดประมาณ 0.3 - 0.5 ซม. ดอกย่อยทุกดอกมี bract ลักษณะดังกล่าวรองรับอยู่ด้วย ดอกย่อยมักเกิดอยู่ก่อนไปทางปลายช่อดอก ก้านดอกย่อยยาวประมาณ 1.5 - 1.8 ซม. sepal และ petal สีเหลืองน้ำตาล dorsal sepal รูปร่างแบบ oblong ปลายเป็นแบบ obtuse ขนาดประมาณ 0.5 x 1 ซม. lateral sepal รูปร่างคล้ายเรือ ปลายเป็นแบบ obtuse ขนาดประมาณ 0.5 x 0.9 ซม. petal รูปร่างแบบ elliptic - oblong ปลายเป็นแบบ obtuse ขนาดประมาณ 0.4 x 0.7 ซม. lip รูปร่างแบบ ovate ปลายเป็นแบบ obtuse บริเวณตรงกลางเป็นสีน้ำตาลเข้ม ทุกส่วนด้านในของดอกยกเว้น column มีขนกระจายทั่วไปแต่ไม่หนาแน่นเท่าด้านนอก ขนาดประมาณ 0.4 x 0.5 ซม. pollinium 8 อัน แต่ละอันรูปร่าง obovate

ระยะเวลาออกดอก มกราคม - เมษายน

ประเทศไทย ภาคเหนือ : เชียงใหม่(อมก๋อย เชียงดาว) แม่ฮ่องสอน(แม่สะเรียง น้ำตกห้วยแม่สุริน) ลำปาง(ขุนตาน) น่าน(ดอยว่าว) พิชญ์โลก(ภูเมี่ยง ภูหินร่องกล้า) ; ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ : เพชรบูรณ์(น้ำหนาว) ; ภาคตะวันตก : กาญจนบุรี ; ภาคใต้ : นราธิวาส(สุโหงโกลก)

การกระจายพันธุ์ ลิกซิม อินเดีย พม่า ลาว เวียดนาม มาเลเซีย สุมาตรา บอร์เนียว

ตัวอย่างที่ใช้ศึกษา K.Sridith 99 , O.Thaitong 346 (CU) ; Kerr0159 , Kerr 0913 , C.Chernsivattana 929 (BK)

Eria panea Lindl., Bot. Reg. 28:64. misc.79. 1842 ; Linley 1859:50 ; Reichenbach f. 1861:273 ; Parish 1883:194 ; Hooker f. 1890:804 ; Grant 1895:144 ; Ridley 1893:366 ; 1896a:185 ; 1896b:303 ; 1900:159 ; 1907:100 ; King & Pantling 1898:127. Pl.176. ; Pottinger & Prain 1898:269 ; Gage 1901:360 ; Rolfe, in Forbes & Hemley 1903:17 ; Finet 1910:254 ; Kranlin 911:48. fig.10. a & b ; W.W. Smith & G.H. Cave 1911:242 ; J.J.Smith 1912a:101 ; Schlechter 1919:219 ; Ridley 1924:99 ; Merrill 1927:55 ; J.J.Smith 1930:T.45. v. ; 1933:361 ; Gagnepain 1934:343 ; Fisher 1933:139 ; Biswas 1941:50 ;

Gagnepain 1951:121 ; Guillaumin 1954c:691 ; 1956b:487 ; Holttum 1957:380.fig.112 ; Smitinand 1958:29 ; 1963:133 ; Seidenfaden & Smitinand 1960:294 ; 1965:784 ; Panigrahi & Naik 1951:380 ; Tuyama, in Hara 1966:434 ; Panigrahi & Joseph 1966:157 ; Smitinand 1967 :113 ; A.D.Kerr 1969:194 ; Bowden, in Bot Mag. T. 570. 1970 ; Mehra & Vij 1970:108 ; Pham - Hoang 1972:1063. fig.5157 ; Seidenfaden 1973 :126 ; 1975:60 ; Tang & Wang 1976:708. fig.8245 ; Pradhan 1979:356. fig.711. ; Rao & Deori 1980:330 ; Hedge 1980:6 ; Lang 1980:394 ; Seidenfaden, Opera Bot. 62:45. fig.20. Pl.iii. 1982 . - Eria calamifolia Griff., Itin. Not. 1848:202 (non Griff.1851). - E. odoratissima Teijsm. & Binnend, Nat. Tijds. Ned. Ind. 27:17. 1864. - E. calamifolia Hk.f., Fl. Brit. Ind. 6:191. 1890. syn. nov. ; Kranzlin 1911:47 ; - Pinalia calamifolia (Hk.f.)Kze., Rev. Gen. 2:679. 1891. - p. panaea (Ldl.)Kze., Rev. Gen. 2:679. 1891. - Eria nivosa Ridl., J. nat. Hist. Siam Soc. 4:116.1921. syn. nov. ; Gagnepain 1934:364 ; Seidenfaden 1974:59. fig.10.

ชื่อพื้นเมือง

เอื้องน่านาง

ถิ่นอาศัย

บนต้นไม้ หรือลานหิน

กล้วยไม้แบบ sympodial ลำต้นสั้นมาก ประมาณ 0.5 - 1.5 ซม. เกิดอยู่บน rhizome เป็นระยะๆ ห่างกันประมาณ 5 ซม. แต่ละต้นมีใบประมาณ 1 - 4 ใบ ใบ รูป ร้างเป็นแบบ terete มีขนเส้นเล็กละเอียดปกคลุมอย่างหนาแน่น ขนาดของใบประมาณ 0.3 - 0.4 x 4.5 - 7.5 ซม. ดอก ออกเป็นช่อตรงปลายยอด ช่อดอกขนาดยาวประมาณ 5 ซม. มีขนปกคลุมช่อดอก มีดอกย่อย 1 - 3 ดอก ก้านดอกย่อยค่อนข้างสั้นมีขนปกคลุมขนาดยาว ประมาณ 0.8 ซม. ดอกย่อยสีเขียวปนเหลืองแต่ละดอกมี bract รูป ร้าง ovate ขนาด ประมาณ 0.25 x 0.5 รองรับ bract มีขนเส้นเล็กละเอียดปกคลุมอย่างหนาแน่นเช่นเดียวกัน dorsal sepal รูป ร้างแบบ elliptic - ovate ปลายแหลมแบบ acute ด้านนอกมีขนปกคลุมหนาแน่น ขนาดประมาณ 0.5 x 1 ซม. lateral sepal รูป ร้างแบบ oblique - ovate ปลายแหลมแบบ acute ขนาดประมาณ 0.08 x 1 ซม. petal รูป ร้างแบบ linear - oblong ขนาดประมาณ 0.03 x 0.05 ซม. มีขนปกคลุมอย่างหนาแน่น lip รูป ร้าง oblong ปลายเป็นแบบ obtuse ขอบโค้งขึ้น และมีขน ขนาดประมาณ 0.04 - 0.05 x 0.07 - 0.08 ซม. ด้านในสีน้ำตาลปนส้มมี callus สีน้ำตาล รูปรีตรงกลางใกล้

โคนกลีบ และที่กลางส่วนปลายของกลีบ pollinium 8 อัน รูปร่าง obovate สีเหลือง

ระยะเวลาออกดอก มีนาคม

ประเทศไทย ภาคเหนือ : เชียงใหม่ (ดอยขุนห้วยโป่ง ดอยอินทนนท์ ป่าแม่) พืชโลก (ภูเมี่ยง ภูหินร่องกล้าทุ่งแสงหลวง) ; ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ : เลย (ภูกระดึง ภูหลวง) ชัยภูมิ (ภูเขี้ยว เขื่อนจุฬาภรณ์) ศรีสะเกษ (กันทรลักษณ์) ; ภาคตะวันออกเฉียงใต้ : ตรวด ; ภาคตะวันตก : กาญจนบุรี (ศรีสวัสดิ์)

การกระจายพันธุ์ อินเดีย ภูฐาน พม่า ลาว เวียดนาม จีน มาเลเซีย สุมาตรา บอร์เนียว
ตัวอย่างที่ใช้ศึกษา K.Sridith 124 (CU) ; K.Suvatabhandhu 207 , Kerr 0917
Put 2917 (BK)

Luisia curtisii Seidenfaden , Bot. Tidsskr. 68:83. 1973 ; Seidenf. 1975b:78 ; Opera Bot. no.95:276,277. fig.177. Pl.xxxib. 1988.
- Luisia tristis auct. non(Forst.) Hk.f., Seidenf. 1971a:50. fig.25.
- Luisia tristis senser Hk.f., Fl. Brit. Ind.:25. 1980(excl. basionym etc.) ; Ridl. 1986b:349 ; 1937:48 ; 1924:153 ; Pham - Hoang 1972 :1067. fig.3227. - Luisia jonesii auct. non chb.f. ; Guillaumin 1960a:369. - Luisia sp.Kerr 0792., Seidenfaden & Smitinand 1963:571. fig.428.

ชื่อพื้นเมือง -

ถิ่นอาศัย บนลานหินกลางแจ้ง

ก้านช่อดอก monopodial ใบเรียงเวียนสลับรอบต้น ใบรูปร่างเป็นแบบ terete ขนาดประมาณ 0.4 - 0.5 x 5 - 6.5 ซม. สีเขียวปนแดง บริเวณกลางลำต้นมีรากงอกออกมาช่วยในการค้ำยันลำต้น ดอก ออกเป็นช่อสั้นๆ ช่อดอกยาวประมาณ 0.8 - 1 ซม. แต่ละช่อดอกมีดอกย่อยประมาณ 1 - 3 ดอก ดอกคว่ำลง dorsal sepal รูปร่างเป็นแบบ elliptic - oblong ขนาดประมาณ 0.3 x 0.7 ซม. ปลายด้านนอกสีนวล มีประสีม่วงเล็กน้อย ขอบโค้งขึ้นเป็นรูปเรือ lateral sepal รูปร่างแบบ linear - oblong ขนาดประมาณ 0.3 x 0.9 ซม. บริเวณแนวกลางด้านนอกมีลักษณะเป็นสัน petal รูปร่างเป็นแบบ linear ขนาดประมาณ 0.2 x 1.1 ซม. ประมาณสองในสามของ petal นี้มาจากโคนเป็นสีนวลมีประสีแดง ปลายสีเหลืองอมส้ม lip สีเข้มจนเกือบดำ แนวต่อระหว่าง

epichile และ hypochile มีร่องตามขวาง hypochile ค่อนข้างยาว ขนาดประมาณ 0.35 ซม. ที่บริเวณโคนมี side lobe ขนาดเล็กมาก ส่วน epichile รูปร่างเป็นแบบ ovate ปลายมน pollinium มี 2 อันรูปทรงค่อนข้างกลม stipe กว้าง ขาวใส ค่อนข้างสั้น

ระยะเวลาออกดอก กุมภาพันธ์ - เมษายน

ประเทศไทย ภาคเหนือ : พะเยา (ภูเมี่ยง ภูหินร่องกล้า) ; ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ : เลย (ภูกระดึง) ; ภาคใต้ : สุราษฎร์ธานี กระบี่ (อ่าวลึก) สตูล (ตะรุเตา)

การกระจายพันธุ์ เวียดนาม มาเลเซีย บอร์เนียว

ตัวอย่างที่ใช้ศึกษา K. Sridith 115 (CU)

Pholidota articulata Lindl., Wall. Cat. no.1992. 1829 .nom.nud. ; Gen & Sp. Orch. 1830:38 ; Bot. Reg. 25:44. misc. 57. 1839 ; 1859:175 ; Reichenbach f. 1856:329 ; Benthum & Hooker f. 1883:520 ; Pfitzer 1888:128. fig.126 ; Hooker f. 1890:884 ; Grant 1895:161 ; King & Pantling 1898:146.Pl.205 ; J.J.Smith 1905b:155.fig.115 ; 1933a:171 ; Duthie 1906:116 ; Ridley 1907:136 ; Pfitzer & Kranzlin 1967:156. fig.2 ; Finet 1909:257 ; Schlechter 1915:156 ; W.W.Smith 1921:217 ; Gagnepain 1934:320 ; 1951:123 ; Handel - Mazzett 1936:1350 ; Guillaumin 1940:351 ; 1956:241 ; Holttum 1957:236 ; Mitra 1958:307 ; Raizada 1959:685 ; Seidenfaden & Smitinand 1959:139.fig.108 - 109 ; 1965:759 ; Reu 1961:243 ; T.A. Rao 1964:56 ; Seidenfaden 1966:63 ; 1973a:141 ; 1975c:94 ; Gupta 1968:344 ; Backer & Bakhuizen 1968:285 ; Aurora 1968:200 ; Teusccher 1972:217 ; Pham - Hoang 1972:1016. fig.5020 ; Banerji & Thapa 1971:664 ; Rao & Balakrichnan 1973:294 ; Mehra & Kashyap 1979:407 ; 1981:507 ; Raizada et al. 1981:24 ; Seidenfaden & Aurora 1982 :24 ; Comber 1983:76 ; Banerji & Pradhan 1984:342. Pl.158 ; Hedge 1984:50. fig.59 ; Butzin in Brieger et al 1986:fig.752 (in press) ; Seidenfaden, Opera Bot. 89:96,97. fig.54. 1986. - Pholidota khasiyana Roxb.f., in Bonpl. 4:329. 1856 ; Parish 1833:195. - Coelogyne articulata (Lind.)Rchb.f., in Walp. Ann. 6:238:1861. - Coelogyne khasiyana (Rchb.) Rchb.f., in Walp. Ann. 6:238. 1861. - Pholidota griffithii

Hk.f., Ic. Pl. T. 1881, 1889 ; Fl. Brit. Ind. 5:845. 1890 ; Pfitzer & Kranzlin 1907:157. fig.54 a-c ; Schlechter 1951:156 ; Gagnepain 1934:329 ; Seidenfaden & Smitinand 1959:140 ; 1965:759. Pl.33 ; Smitinand 1967:110 ; Aurora 1969a:438. fig. 1-4 ; Banerji & Thapa 1971:664 ; Pham - Hoang 1972:1071. fig.3022 ; Tuyama 1975:163 ; Seidenfaden 1975c:94 ; Hara et al. 1978:53 ; Pradhan 1979:294 ; Kaizada et al. 1981:25 ; Seidenfaden & Aurora 1982:24 ; Banerji & Pradhan 1984:344. Pl.159 . - P. obovata Hk.f., Fl. Brit. Ind. 5:845. 1890 ; Pfitzer & Kranzlin 1907:157 ; Mitra 1958:308. - P. repens Rolfe , Wew Bull. :199. 1891 ; Pfitzer & Kranzlin 1907:156. - P. lugardii Rolfe, Kew Bull. :6. 1983 ; in Forbes & Hemsley 1903: 24 ; Pfitzer & Kranzlin 1907:156 ; Schlechter 1919:189 ; Hu 1975: 127. - P. decurva Ridl., J. Linn. Soc. 32:328. 1896 ; Pfitzer & Kranzlin 1907:158 ; Ridley 1924:139. - P. articulata var. griffithii (Hk.f.) King & Pantling, Ann. Roy. Bot. Gard. Cals. 8 :147. Pl.204 ; Dothie 1906:116 ; Gagnepain 1951:123 ; Singh 1972: 364 ; Rao & Balakrishnan 1973:126 ; Vij et al. 1976:635 ; Mehra & Sehgal 1980:349. - P. minahassae (Schltr.) J.J. Sm. , Bull. Buitenz. 3.s.1:95. 1919. - P. articulata var aborata (Hk.f.) Teng & Wang , Act. Phytotax. Sen 1,1:79. ; Hu 1975:126. - Pholidota sp. Seidenfaden & Smitinand 1959:140. fig.109.

ชื่อพื้นเมือง -

ถิ่นอาศัย บนลานหินกลางแจ้ง

กล้วยไม้แบบ sympodial pseudobulb อันใหม่เกิดออกมาจากปลายของ pseudo bulb เก่าต่อกันเป็นท่อนๆ pseudobulb รูปร่างแบบ cylindrical ขนาดประมาณ 1 - 1.5 x 4 - 5 ซม. ที่ปลายมีใบ 2 ใบ ใบ รูปร่างเป็นแบบ ovate - oblong ปลายแหลมแบบ acute มีเส้น vein หลายเส้น ขนาดของใบประมาณ 2 x 10 ซม. ที่โคนของ pseudobulb มี sheath รูปร่าง ovate ปลายแหลมแบบ acute ขนาดประมาณ 0.8 - 1 x 2 - 2.3 ซม. ร่องรับ 1 - 2 อัน ดอก ออกเป็นช่อแบบ raceme ออกจากปลายของ pseudobulb ที่เกิดใหม่ ช่อดอกห้อยลง ยาวประมาณ 7 - 10 ซม. มี ดอกย่อยประมาณ 12 - 20 ดอก ดอกย่อยแต่ละดอกมี bract ร่องรับ bract รูปร่างแบบ

ovate - elliptic สีเขียวเหลือง ขนาดประมาณ 0.5 - 0.8 x 1 - 1.5 ซม. ก้านดอกย่อยยาวประมาณ 1 ซม. ดอกสีส้มอ่อน dorsal sepal รูปร่างแบบ elliptic ขอบโค้งเข้าเล็กน้อย ขนาดประมาณ 0.3 x 0.9 ซม. lateral sepal รูปร่างคล้าย dorsal sepal แต่ขนาดใหญ่กว่าเล็กน้อย petal รูปร่างแบบ elliptic ขนาดประมาณ 0.25 x 0.6 ซม. lip สีเข้มกว่าส่วนอื่นเล็กน้อย hypochile รูปร่างคล้ายเรือ ขนาดประมาณ 0.4 x 0.6 ซม. และที่บริเวณใกล้กับส่วนโคนด้านในมีสัน 5 สัน ยาวประมาณ 2 ใน 3 ของความยาวของส่วน hypochile ส่วน epichile แยกเป็น 2 lobe ชัดเจน pollinium 4 อัน

ระยะเวลาออกดอก พฤษภาคม

ประเทศไทย ภาคเหนือ : เชียงใหม่(ดอยสุเทพ เชียงดาว ดอยสะเก็ด ดอยอินทนนท์ ฝาง อมก๋อย) ตาก(บ้านหมูเซ่อ ดอยขุนห้วยโป่ง) แม่ฮ่องสอน(บ่อหลวง แม่สะเรียง) พะเยา(ภูเมี่ยง ภูหินร่องกล้า) ; ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ : เลย(ภูกระดึง) นครราชสีมา(เขาใหญ่) ; ภาคกลาง : นครนายก ; ภาคตะวันออกเจียงใต้ : จันทบุรี(มะขาม เขาสอยดาว บ่อไร่) ตราด (คลองตะพานหิน) ชลบุรี(ศรีราชา) ; ภาคใต้ : สุราษฎร์ธานี นครศรีธรรมราช(เขาหลวง)

การกระจายพันธุ์ เนปาล ลิกขิม ภูฐาน อินเดีย ยูนนาน ลาว เขมร เวียดนาม มาเลเซีย สุมาตรา ชวา บอร์เนียว เซลิเบส

ตัวอย่างที่ศึกษา K. Sridith 140 (CU)

Pholidota imbricata (Roxb.) Lindl., Hook. Exot. Fl. 2. T.138. 1825 ; Bot. Reg. 14:T.1213 ; 21:T.1777 ; Fl. Buit. 6:151. f.112 ; Holt., Fl. Mal. 1:234. 1953 ; Bose. & Baht., Orch. Ind. 442. 1980 ; Seidenfaden., Opera Bot. 89:98 - 100. fig.56. Pl.viia. 1986. - Cymbidium imbricatum Roxb., Hort. Beng. :63.1841. - Ornithidium imbricatum Wall ex indl., Bot. Reg.:sub T.1213.1829. - Pholidota conchoidea Ldl., Bot. Reg. 26:misc.198. 1840. - P.crotalina Rchb.f., Allg. Gartenz. 24:218. 1856. - P. loricata Rchb.f., Bonpl. 5:43. 1857. - Coelogyne conchoidea (Ldl.) Rchb., Walp. Ann. 6:237. 1861. - C. imbricata (W.J. Hook) Rchb.f., Walp. Ann. 6:238. 1861. - C. loricata (Rchb.f.) Rchb.f., Walp. Ann. 6:238. 1861. - C. triotos Rchb.f., Walp. Ann. 6:238. 1861. - Pholidota imbricata var.

coriacea Hk.f., Fl. Brit. Ind. 5:846. 1890. - *P. triotos* (Rchb.f.) Pfitzer & Kranzlin., Pflanzenr. 32:154. 1907 - *P. henryi* Krztl., Vierteli. Nat. Gesel. Zurich 60:427. 1915. - *P. imbricata* var *longifolia* Schltr., Fed. Rep. Beih. 1:109. 1911 - *P. imbricata* var. *montana* Schltr., Fed. Rep. Beih. 1:109. 1911. - *P. baccarii* Schltr., Not. Berl. Dahl. 8:17. 1921. - *P. imbricata* var. *papuana* J.J. Smith., Nov. Guin. 14:349. 1929. - *P. grandis* auct. non Ridl., Bull. Soc. Bot. Fr. 67:301. 1929. - *P. imbricata* var. *henryi* (Krztl.) Tang & Wang., Act. Phytotax. sin. 1, 1:40. 1951.

ชื่อพื้นเมือง -

ถิ่นอาศัย บนก้อนหิน ใต้ร่มไม้

กล้วยไม้แบบ sympodial pseudobulb รูปร่างแบบ ovate สีเขียวเข้ม หรือเขียวปนน้ำตาล และมีลักษณะเป็นสันเล็กน้อย ขนาดประมาณ 1.5 - 2.5 x 3.5 - 4 ซม. แต่ละ pseudobulb มี sheath รูปร่าง ovate - lanceolate ร่องรับประมาณ 1 - 3 อัน ขนาดประมาณ 1 - 2 x 3.5 - 6 ซม. แต่ละ pseudobulb มีใบ 1 ใบ ใบ รูปร่างแบบ elliptic - oblanceolate สีเขียวเข้ม เนื้อใบหนาคล้ายแผ่นหนัง มีเส้น vein หลายเส้นซึ่งเห็นได้ชัดเจนบริเวณหลังใบ ขนาดของใบประมาณ 3.5 - 4 x 15 - 20 ซม. ช่อดอกเกิดที่ยอดของ pseudobulb เป็นช่อห้อยลง ยาวประมาณ 30 ซม. bract รูปร่างแบบ rounded มีเส้น vein ขนาดเล็กซึ่งมองเห็นไม่ชัดจำนวนมากมาย ดอก มีสีเขียวเหลือง เส้นผ่าศูนย์กลางของดอกประมาณ 0.4 - 0.6 ซม. dorsal sepal รูปร่างแบบ ovate ขนาดประมาณ 0.4 x 0.5 ซม. lateral sepal รูปร่างแบบ ovate และมีลักษณะเป็น keel ตรงกลางด้านนอกตามแนวยาวของกลีบมีสันสูงประมาณ 0.05 ซม. ขนาดของ lateral sepal ประมาณ 0.3 - 0.4 x 0.5 ซม. petal รูปร่างแบบ linear - oblong ขนาดประมาณ 0.15 - 0.2 x 0.4 - 0.5 ซม. และ โคนเล็กน้อย lip มีส่วน hypochile รูปคล้ายเรือ epichile แผ่เป็นแผ่นตรงกลางเว้าเป็น lobe ชัดเจน pollinium มี 4 อัน

ระยะเวลาออกดอก พฤษภาคม

ประเทศไทย ภาคเหนือ : เชียงใหม่ (ดอยสุเทพ ดอยเชียงใหม่ ผาง ดอยอินทนนท์) ตาก (ดอยมูเซอ) พิษณุโลก (ภูหินร่องกล้าทุ่งแสลงหลวง) ; ภาคตะวันออก เชียงเหนือ : สกลนคร (ภูพาน) ชัยภูมิ (ภูเขียว) นครราชสีมา (เขาใหญ่)

; ภาคตะวันออกเฉียงใต้ : ตราด(เขาสมิง) จันทบุรี ชลบุรี(ศรีราชา)
 ; ภาคตะวันตก : กาญจนบุรี(ทองผาภูมิ บ้านไร่)
 การกระจายพันธุ์ ศรีลังกา ที่ราบสูงเดคคาน ลิกซิม เนปาล อินเดีย ยูนนาน ชวา
 ตัวอย่างที่ใช้ศึกษา K. Sridith 142 (CU) ; Kerr 0577 , J.F.Maxwell 74-864
 (BK)

Spathoglottis pubescens Lindl., Wall. Cat. No3744. 1831. nom. nud.
 ; Gen. & Sp. Orch. 1831:120 ; Bot. Reg. 31 sub T.19. 1845 ; 1859:22
 ; Wallich 1832:Pl.203. ; Wight 1852:Pl.1739 ; Hooker f.1890:814 ;
 Collett & Hemsley 1890:132 ; Pottinger & Prain 1898:269 ; Kranzlin
 1901:244 ; Rolfe, in Forbes & Hemsley 1903:18 ; 1913:22 ; Dunn &
 Tutcher 1912:263 ; Gagnepain 1934:368 ; Handel - Mazetti 1936:
 1358 ; Guillaumin 1954c:693 ; Mukerjee 1953:154 ; Seidenfaden
 & Smitinand 1961:343. fig.262 ; 1965:793 ; Deb 1961:129 ; Smitinand
 1967:116 ; Pham - Hoang 1972:1030. fig.5089 ; Seidenfaden 1973a:
 116 ; 1975c:103 ; Mehra & Sehgal 1974:803 ; Lang & Tsi 1976:727 ;
 Hu 1975:162 ; 1977:71. fig.38 ; Pradhan 1979:249 ; Baretto &
 Youngsaaye 1980:89. volourphot ; Seidenfaden, Opera Bot. 89:60. fig.
 29. 1986 - Epipactis graminifolia Roxb., Hort. Beng. 1814:63.
 nom. nud. ; Fl. Ind. 3:456. 1832. - Spathoglottis fortunei Lindl.
 , Bot. Reg. 31:T.19. 1845 ; Reichenbach f. 1855:250 ; Bentham 1855
 :35 ; Finet 1910:255 ; Schlechter 1912:111 ; 1919:244 ; Kranzlin
 1921:112 ; Hu 1975:161 ; 1977:71. fig.38. - S. parvifolia
 Lindl., Bot. Reg. 31:sub T.19. 1845 ; Lindley 1859:27. - S.
khasyana Griff., Not. 3:323 ; Ic. Pl. T.311. fig.1. 1851.
 - Pachystoma parvifolium (Lindl.) Rchb.f., Walp. Ann. 6:462. 1862.
 - P. fortunei (Lindl.) Rchb.f., Walp. Ann. 6:462. 1862. - P. wightii
 Rchb.f., Walp. Ann. 6:464. 1862. - Spathoglottis bensonii Hk.f.
 FL. Brit. Ind. 5:814. 1890 ; Ic. Pl. T.2087. 1892. - S. pubescens
 var. parvifolia (Lindl.) Hk.f. , Fl. Brit. Ind. 5:814. 1890 ; Hedge
 1980:3 ; 1984:46. fig.50. - S. pubescens var. berkeleyi Hk.f., Fl.

Brit. Ind. 5:814,6:191. 1890. - Cymbidium guttatum Bureau & Franchet, Gagnepain, Fl. Gen. Ind. 6:368. 1934 (in syn., non Willd.).
 - Spathoglottis pubescens var. fortunei (Lind.) Gagnep., Fl. Gen. Ind. 6:369. 1934. - Eulophia sinensis auct. non Bl.; Guillaumin, Bull. Mus. Nat. Hist. (Paris) 2. s.31,1:116. - Spathoglottis plicata var. pubescens (Lind.) Hiroe, Orch. Fl. 2:89. 1971.

ชื่อพื้นเมือง   เตอซีเรโค๊ะ บานจ้วน เอื้องดิน เอื้องดินลาว
 ถิ่นอาศัย   พื้นดินที่ชื้นแฉะกลางแจ้ง และมี moss ปกคลุม

กล้วยไม้แบบ sympodial pseudobulb อยู่ใต้ดินลักษณะรูปร่างเป็นแบบ ovoid irregular ค่อนข้างแบน ขอบเป็นสันน้อยๆ เรียบเกลี้ยง เส้นผ่าศูนย์กลางของ pseudobulb ประมาณ 2 - 3 ซม. ใบออกเป็นกระจุกจากปลายสุดของ pseudobulb แต่ละ pseudobulb มีใบ 2 - 4 ใบ ใบ รูปร่างแบบ linear และมีลักษณะ plicate เรียบเกลี้ยงไม่มีขน ยาวประมาณ 8 - 22 ซม. ดอก ออกเป็นช่อมาจากด้านข้างของ pseudobulb ช่อดอกเป็นแบบ raceme แต่ละช่อมีดอกย่อยประมาณ 3 - 8 ดอก ช่อดอกยาวประมาณ 18 - 50 ซม. มีขนเส้นเล็กละเอียดปกคลุมโดยทั่วไป ดอกย่อยสีเหลืองสดแต่ละดอกมี bract รองรับ bract รูปร่างแบบ ovate มีขนปกคลุม ขนาดประมาณ 0.15 x 0.5 ซม. ก้านดอกย่อยรวมทั้ง ovary ยาวประมาณ 2 ซม. มีขน dorsal sepal และ lateral sepal รูปร่างแบบ elliptic ขนาดประมาณ 0.5 x 1.2 ซม. petal ขนาดและรูปร่างใกล้เคียงกับ sepal lip สีเหลืองสดอาจมีสีเหลืองทางด้านบน side lobe ของ lip รูปร่างค่อนข้างเป็นแบบ oblong ด้านกว้างสั้นกว่าด้านยาวเกือบ 2 เท่า ปลายของ mid lobe แยกเป็น 2 lobe ตรงกลาง mid lobe มีสัน 3 สัน และที่บริเวณโคนของ mid lobe มี lobe เล็กๆ รูปร่างแบบสามเหลี่ยมยื่นออกมาทั้ง 2 ข้าง

ระยะเวลาออกดอก   กันยายน

ประเทศไทย   ภาคเหนือ : เชียงใหม่ (ดอยสุเทพ ดอยอ่างขาง) เชียงราย (ดอยตุง) พะเยา (ภูหินร่องกล้า) ; ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ : เลย (ภูกระดึง ภูหลวง) ; ภาคตะวันออกเฉียงใต้ : ตราด

การกระจายพันธุ์   อินเดี๋ย จีน อินโดจีน

ตัวอย่างที่ใช้ศึกษา   K. Sridith 22 (CU)

Sunipia racemosa (J.E. Smith) Tang & Wang., Act. Phytotax. sin1,1:90. 1951 ; Seidenfaden 1973a:146 ; 1975c:105 ; Hara et al. 1978:57 ; Pradhan 1979:483 ; Hedge & Rao 1983:389 ; Banerji & Pradhan 1984:468. Pl.49 ; Seidenfaden, Opera Bot. 89:182. fig.124. 1986. - *Stelis racemosa* J.E. Sm., Rees Cyclopd. 34. Stelis no. 10. 1981. - *S. scariosa* Lindl., Wall. Cat. no. 7373. 1832. nom nud. ; Gen. & Sp. Orch. 1833:179 ; Sert. Orch. Frontesp. fig.8. 1838 ; Fol. Orch. Sunipia 1. 1853 ; Reichenbach f., Walp. Ann. 663. 1863 ; 1874:136 ; Parish 1883:164,196 ; Hooker f. 1890:772 ; Grant 1895:186 ; Banerji & Thapa 1969a:296. - *Ornithidium bracteatum* Wall. mss. , Hook f. 1890:722 . - *Ione scariosa* (Lindl.) King & Pantling, Ann. Bot. Gard. Calc. 8:161. Pl.219 ; W.W. Smith 1921:212 ; Seidenfaden & Smitinand 1965:814. fig.611 ; Hee 1974a:184 ; Tuyama 1975:157. - *I. siamensis* Rolfe , Kew Bull. 1908:413 ; Copenhagen 1934:436 ; Seidenfaden & Smitinand 1961:452.pp. (not fig.334) ; Pham - Hoang 1972:1632. fig.5067. - *I. racemosa* var. *magnibracteata* Kerr, J. Siam Soc. Nat. Hist. suppl. 9:237. 1933. - *Ione* sp., Seid. & Smitinand 1961:452 - 456. fig.335 -337. - *I. racemosa* (J.E.Sm.) Seidenf., Bot. Tidsskr. 64:227. fig.12 - 16. 1969.

ชื่อพื้นเมือง   เอื้องตาเข็ม (เชียงใหม่)
ถิ่นอาศัย   บนต้นไม้อื่น

sympodial orchid   pseudobulb   รูปร่างแบบ ovoid   ขนาดประมาณ 1.5 x 2.5 ซม. สีเขียวอ่อนแต่ละ pseudobulb มีใบ 1 ใบ ใบ รูปร่างแบบ oblong ปลายใบเป็นแบบ emarginate ใบขนาดคล้ายแผ่นหนัง ขนาดของใบประมาณ 1 - 2 x 8 - 15 ซม. แต่ละ pseudobulb ห่างกันประมาณ 6 - 8.5 ซม. เส้นผ่าศูนย์กลางของ rhizome ระหว่าง pseudobulb ประมาณ 0.5 ซม. ดอก ออกเป็นช่อแบบ spike ก้านดอกเล็กยาว เส้นผ่าศูนย์กลางประมาณ 0.2 - 0.3 ซม. ช่อดอกยาวประมาณ 40 - 50 ซม. ดอกสีเขียวปนขาวเรียงตัวแบบสลับและอยู่ในระนาบเดียวกัน แต่ละดอกมี bract สีน้ำตาลรองรับ bract รูปร่างแบบ ovate ขนาดประมาณ 0.5 - 0.8 x 0.9 - 1 ซม. ขนาดของดอกค่อนข้างเล็ก dorsal sepal รูปร่างแบบ ovate ขนาดประมาณ 0.3 x 0.4 ซม. lateral sepal รูปร่างแบบ lanceolate ขอบสองข้างยกขึ้น ลักษณะเป็น keel ขนาด

ประมาณ 0.2 x 0.4 ซม. petal รูปร่างเกือบกลม ขนาดประมาณ 0.2 x 0.2 ซม.
lip รูปร่างแบบ lanceolate ปลายเป็นแบบ obtuse สีเหลืองเข้ม ขนาดประมาณ
0.15 x 0.3 ซม.

ระยะเวลาออกดอก มีนาคม

ประเทศไทย ภาคเหนือ : เชียงใหม่(ดอยสุเทพ ปาย ดอยอินทนนท์) ตาก(บ้านมูเซอ
บ้านเวียงตง) พะเยา(ภูหินร่องกล้า) ; ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ :
เลย(ภูหลวง)

การกระจายพันธุ์ เนปาล ลิกซิม อินเดีย พม่า เวียดนาม จีน(ยูนนาน)

ตัวอย่างที่ใช้ศึกษา K. Sridith 128 (CU)

Thunia alba (Lindl.) Rchb.f., Bot. Zeit. 10:764. 1852 ; Houlet, Rev.
Hort. 46:450. fig. 1874 ; Parish 1883:167,196 ; Grant 1895:205 ;
Othmer 1898:233. fig.69 ; Haniff 1916:397 ; Ridley 1924:125 ;
Mukerjee 1953:154 ; Kitamura 1955:104 ; Holttum 1957:185. fig.
31 ; Seidenfaden & Smitinand 1960:185 ; 1965:770 ; Deb 1961:129
; Rao 1963:192 ; Tuyama 1966:451 ; 1975:164 ; Backer & Bachuizen
1968:192 ; Mehra & Vij 1970:111 ; Pham - Hoang 1972:1036. fig.5080
; Rao & Balakrishnan 1973:218 ; Seidenfaden 1975c:108 ; Balakrishnan
1976:131 ; Balakrishnan & Nair 1976(1979):154 ; Hara et al. 1978:57
; Mehra & Segal 1978:388 ; Herklots, Orch. Rev. 86:231. 1978 ;
Prahdan 1979:439. phot. ; Barnerji & Pradhan 1984:116. Pl.74 ;
Senghas, Brieger et al. 1984:834 ; Seidenfaden, Oper. Bot. no.89
:14. fig.2. Pl.i. 1986. - Phaius albus Lindl., Wall. Cat. no.3749.
1831.nom nud. ; in Wallish, Pl. As. rar. 2:198. 1831 ; in Gen. & Sp.
Orch. 1831:128 pp.(excl.Nepal Pl.) ; Blume 1856:181 ; Hooker f.
1890:818pp. ; King & Pantling 1898:110pp. Pl.153 ; Pottinger &
Prain 1898:269 ; Gage 1901:360 ; Guillaumin 1959:524 ; Panigrahi &
Joseph 1966:157 ; Metthew 1966:167. - Thunia marshalliana Rchb.f.
, Linnaea 41:65. 1877. syn. nov. ; Regal, Gartenfl 31:T1098. 1882
; Warner & Williams, Orch. Alb. 3:T130. 11883 ; Lindenia 4:T.189.
1888 ; Pfitzer 1889:123. fig.122 ; Othmer 1898 :232 ; Rolfe ,Forbs &
Hemsley 1903:18 ; 1905:206 ; Schlechter 1915:248. fig.69 ; 1919:205 ;

Fisher 1938:141 ; Mehra & vij 1970:111 ; Deb & Dutta 1974:289 ; Hu 1975:172 ; Pradhan 1979:439.phot. ; Senghas, Brieger et al. 1984:835.fig.640,641. - Phaius marshallianus (Rchb.f.)N.E. Br., Kew Bull. 1889:101 ; Senghas, Brieger et al. 1984:882.

ชื่อพื้นเมือง   เอื้องงาช้าง(เชียงใหม่)
ถิ่นอาศัย   บนลานหินที่มีหน้าดินได้ร่มไม้

กล้วยไม้แบบ sympodial pseudobulb ตั้งตรงจากพื้นดิน สูงประมาณ 50 - 100 ซม. ใบเรียงตัวแบบสลับค่อนข้างถี่ในระนาบเดียวโคนใบแผ่เป็นกาบหุ้มต้น ใบ รูปรีวงแบบ linear ปลายแหลมแบบ acuminate ใบเรียบเกลี้ยงไม่มีขน และ บริเวณท้องใบมีนวล มีเส้น vein ที่เห็นชัดเจน 5 - 6 เส้น ขนาดของใบประมาณ 2.5 - 3.5 x 15 - 40 ซม. ดอก ออกเป็นช่อแบบ raceme ออกมาจากปลายของลำต้นที่เจริญเต็มที่แล้ว ช่อดอกยาวประมาณ 12 - 15 ซม. แต่ละช่อดอกมีดอกย่อยสีขาว ขนาดค่อนข้างใหญ่ ประมาณ 5 - 7 ดอก ช่อดอกโค้งเล็กน้อย ดอกที่บานแล้วห้อยลง ดอกย่อยแต่ละดอกมี bract รองรับ bract สีน้ำตาล รูปรีวงแบบ ovate ขนาดประมาณ 3 x 5 ซม. ก้านดอกย่อยรวมทั้ง ovary ยาวประมาณ 4 - 4.5 ซม. dorsal sepal สีขาวรูปรีวงแบบ linear - oblong ขนาดประมาณ 1.5 x 8 ซม. lateral sepal รูปรีวงแบบ linear - oblong เช่นกัน ขนาดประมาณ 1.2 x 7.5 ซม. petal รูปรีวงแบบ linear - oblong สีขาว ขนาดประมาณ 1.5 x 8.5 ซม. lip รูปรีวงแบบ ovate บริเวณขอบเป็นรอยหยัก และ จีบแบบ fimbriate จากโคน lip ถึงปลาย lip มีเนื้อเยื่อลักษณะเป็นสัน สีเหลืองสด และที่บริเวณใกล้กับส่วนปลายของ lip นั้นสันมีรอยหยักลักษณะคล้ายขน ขนาดของ lip ประมาณ 5 x 3 ซม. pollinium มี 8 อันรูปรีวงทรงกระบอก สีเหลืองสด (ภาพที่ 32)

ระยะเวลาออกดอก เมษายน

ประเทศไทย   ภาคเหนือ : เชียงใหม่(เชียงดาว ดอยอินทนนท์ ดอยขุนห้วยโป่ง ป่าแม่แม่แจ่ม) ตาก แม่ฮ่องสอน พินัญโลก(ภูเมี่ยง ภูหินร่องกล้า) ; ภาคตะวันออกเฉียงใต้ : จันทบุรี(เขาสอยดาว)

การกระจายพันธุ์   เนปาล ลิกซิม ภูฐาน อินเดีย หมู่เกาะอันดามัน พม่า ยูนนาน มาเลเซีย ตัวอย่างที่ใช้ศึกษา K. Sridith 138 (CU)

Trichotosia dasyphylla (Par. & Rchb.f.) Krzl., Pflanzemeich 50:138.

1911 ; A.F.G. Kerr 1933:233 ; Seidenfaden, Opera Bot. 62:12. fig. 1.

pl.1. 1982. - Eria dasyphylla Par. & Rchb.f., Tr. Linn. Soc. 30: 147. 1874 ; Parish 1883:195 ; Hook.f. 1890:808 ; Grant 1895:137 ; King & Pantling 1898:128. pl.177 ; Guillaumin 1956b:486 ; Smitinand 1958:21 ; Seidenfaden & Smitinand 1960:285. fig.213. ; 1965:780 ; Cumberleege 1963:165 ; Matthew 1966:167 ; Tixier 1967:958 ; Smitinand 1967:113 ; A.D.Kerr 1969:194 ; Seidenfaden 1973: 126 ; 1975:58 ; Tuyama 1975:143 ; Tang & Wang 1976:709. fig.8247 ; Hara et al 1987:42 ; Prahdan 1979:347. - Panila daysiphyll (Par & Rchb.f.)Kze, Rev. Gen 2:697. 1891. - Eria evardii Gagnep., Bull. Mus. Hist. Nat.(Paris)2. s 2.3:307. 1930. syn. nov. ; Gagnepain 1934:361 ; Guillaumin 1956a:241 ; Pham-Hoang 1972:1066. fig.5106 ; Seidenfad. 1973:120 ; 1975:58.

ชื่อพื้นเมือง -

ถิ่นอาศัย

ข้างก้อนหิน และ บนต้นไม้

กล้วยไม้แบบ sympodial ลำต้นเป็น rhizome ใบอยู่กันเป็นกลุ่ม กลุ่มละ 2 - 3 ใบ เห็นเป็นระยะๆบน rhizome เกือบทุกส่วนของ ลำต้น ใบ ดอก มีขนแบบ puberulose ปกคลุม ขนาดเส้นผ่าศูนย์กลางของ rhizome ประมาณ 0.15 - 0.2 ซม. ใบ รูปร่างเป็นแบบ elliptic หรือ rounded และอวบน้ำมองไม่เห็นเส้น vein โคนใบ และ ปลายใบ เป็นแบบ rounded มีขนแบบ puberulose ปกคลุมทั้ง 2 ด้าน ขนาดของใบประมาณ 0.7 - 0.8 x 0.9 - 1 ซม. ดอก ออกเป็นดอกเดี่ยวสีเหลือง เกิดที่ปลาย rhizome ที่แตกใหม่เกือบทุกส่วนของดอกมีขนแบบ puberulose ปกคลุมเช่นเดียวกัน ก้านดอกค่อนข้างสั้น ยาวประมาณ 0.4 ซม. ที่โคนมี bract รูปร่างแบนเดียวกันกับใบแต่ขนาดเล็กกว่ารองรับ ขนาดของ bract ที่รองรับ ประมาณ 0.25 ซม. dorsal sepal รูปร่างแบบ elliptic โคนเชื่อมกับ lateral sepal เล็กน้อย ขนาดของ dorsal sepal ประมาณ 0.2 x 0.4 ซม. lateral sepal รูปร่างแบบ triangular ฐานกว้าง ขนาดประมาณ 0.4 x 0.5 ซม. petal รูปร่างแบบ oblong มีเส้น vein 3 เส้น ขนาดประมาณ 0.2 x 0.3 ซม. lip รูปร่างแบบ elliptic - oblong ปลายเป็นแบบ obtuse หรือ rounded ขอบเป็นจักเล็กละเอียดแบบ denticulate ขนาดของ lip ประมาณ 0.25 - 0.3 x 0.45 - 0.5 ซม. ตรงโคน lip มีแต้มสีน้ำตาลเข้มม่วง 2 แห่ง ผล เป็นแบบ capsule รูปร่างแบบ rounded ถึง elliptic ขนาดประมาณ 0.4 x 0.6 ซม. ซึ่งก็มีขนแบบ puberulose ปกคลุมเช่นเดียวกัน

ระยะเวลาออกดอก กรกฎาคม

ประเทศไทย ภาคเหนือ : เชียงใหม่(ดอยสุเทพ ดอยปุย ดอยสันยาว ดอยอินทนนท์ ดอยสะเก็ด แม่ลาว ดอยหัวหมด ภูลังกา ดอยเชียงดาว) แม่ฮ่องสอน(ขุนยวม ขุนแม่สุริน) เชียงราย พะเยาโลก(ภูเมี่ยง ภูหินร่องกล้า) ; ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ : ชัยภูมิ(ภูเขียว) เลย(ภูกระดึง ภูเรือ ภูหลวง) นครราชสีมา(เขาใหญ่)

การกระจายพันธุ์ เนปาล ลิกซิม อัสสัม ลาว เวียดนาม จีน

ตัวอย่างที่ใช้ศึกษา O.Thaithong 273 , K. Sridith 159 (CU)

Vanda pumila Hk.f., Fl. Brit. Ind. 6:53. 1890 ; Hooker f.1895:45.Pl. 68 ; King & Pantling 1989:216. Pl.288 ; Brohl 1926:129 ; Guillaumin 1955c:394 ; 1959a:273 ; Seidenfaden 1973a:145 ; Tacharyya 1969:163. fig.3 ; Seidenfaden 1973a:145 ; 1925b:110.fig.16 ; Banerji & Thapa 1973:34 ; Comber 1975:40 ; 1982:205. colourphot. ; Nasution 1977:39. fig. ; Pradhan 1979:570 ; Seidenfaden & Aurora 1982:25 ; Bechtel et al. 1981:411 ; Cheng & Taneg 1986:217 ; Deva & Nanthani 1986:439. Pl.255 ; P.N. Rao 1986:343 ; Seidenfaden, Opera Bot. no.95:209. fig.131. 1988. - Vanda cristata var.B Lindl., Fol. Orch. Vanda 10. 1853.

ชื่อพื้นเมือง เอื้องปากเป็ด เอื้องปูเลย(เชียงใหม่)

ถิ่นอาศัย อยู่บนต้นหนวดปลาหมึก(พบเพียง 1 กอ)

sympodial orchid ใบเรียงตัวแบบสลับบนลำต้นและอยู่ชิดกัน เรียงตัวอยู่ใน
it นายเดี่ยว ใบ รูปรีแบบ linear - oblong โคนใบแผ่เป็นกาบหุ้มลำต้นปลายใบค่อนข้างตรง และมีจักแบบ dentate 3 - 4 จัก เนื้อใบหนาคล้ายแผ่นหนังมองไม่เห็นเส้น
vein ขนาดของใบประมาณ 1 - 1.2 x 10 - 12 ซม. ดอก ออกเป็นช่อสั้นๆจากซอกใบ
ขนาดประมาณ 2 ซม. แต่ละช่อดอกมีดอกย่อย 2 - 3 ดอก ที่โคนของดอกย่อยแต่ละดอก มี
bract รูปรีแบบ ovate - lanceolate ขนาดของ bract ประมาณ 0.4 x 0.5
ซม. ก้านดอกย่อยยาวประมาณ 3 ซม. sepal สีครีมมีประจุดสีแดง dorsal
sepal รูปรีแบบ oblanceolate ปลายเป็นแบบ obtuse ขนาดประมาณ 2.2 x 0.8
ซม. lateral sepal รูปรีแบบ oblique - oblanceolate ขนาดประมาณ 1 x
2.2 ซม. petal เหมือนกับ sepal ทุกประการแต่ขนาดแคบกว่า รูปรีค่อนข้างเป็นแบบ

linear ปลาย obtuse ขนาดประมาณ 0.5 - 0.6 x 2 ซม. lip สีครีมแต่มีขีดสี
แดงเข้มแต่มีอยู่ 2 ข้างของ mid lobe side lobe รูปร่างค่อนข้างเป็นแบบ
rounded ยาวประมาณ 0.35 ซม. ส่วน mid lobe รูปร่างเป็นแบบ ovate และ
อวบน้ำ ปลายของ mid lobe แยกออกเป็น 2 lobe ตื้นๆซึ่งขอบยกขึ้นเล็กน้อย ขนาดของ
mid lobe ประมาณ 0.9 x 1 ซม. spur รูปร่างแบบ conical และยาวเท่ากับ
ความยาวของ mid lobe column สั้น มี pollinium 2 อัน stipe สีขาวใส
และ กว้าง

ระยะเวลาออกดอก กุมภาพันธ์

ประเทศไทย ภาคเหนือ : เชียงใหม่(ป่าย เชียงดาว แม่สัว) พินุกโลก(ภูหินร่องกล้า)

การกระจายพันธุ์ พม่า ลาว เวียดนาม จีน

ตัวอย่างที่ใช้ศึกษา K. Sridith 111 (CU)

Smilacaceae

Smilax glabra [Wall., Cat. n5114. 1830. nom. nud.] Roxb., Fl. Ind. ed.
2. 3:792. 1832 ; A.Dc., Monogr. Phaner. 1:60. 1878 ; Hooker f., Fl.
Br. Ind. 6:302. 1829 ; Gagnep., Fl. Gen. I - C. 6:760. 1934 ; T.
Koyama, Quart. J. Taiwan Mus. 13:20. 1960 ; Dansk. Bot. Ark. 23:14.
1963 ; Koyama, Fl. Thai. 2(3):240. fig.34. 1975.

ชื่อพื้นเมือง

ยาหัว

ถิ่นอาศัย

เลื้อยพาดพันอยู่กับต้นไม้ใหญ่ และ พบตามลานหินทั่วไป

เป็นพวงไม้เลื้อย ลำต้นกลม เรียบเกลี้ยง เส้นผ่าศูนย์กลางลำต้นประมาณ 0.15
- 0.2 ซม. มีการแตกกิ่งตามซอกใบเป็นระยะๆ ใบเป็นใบเดี่ยวเรียงตัวแบบสลับบนกิ่ง ก้าน
ใบแผ่เป็นกาบหุ้มกิ่ง ก้านใบยาวประมาณ 1 ซม. มี tendril อยู่ตรงโคนใบ tendril
ขนาดยาวประมาณ 3 - 5 ซม. ใบ รูปร่างเป็นแบบ elliptic - lanceolate
ฐานใบเป็นแบบ acute หรือ rounded ปลายแหลมแบบ acute หรือ acuminate
เนื้อใบเป็นแบบ coriaceous มีเส้น vein เป็นแบบ palmate มี 3 เส้น เส้น vein ที่อยู่
ด้านข้างเห็นไม่ชัด หลังใบสีเขียวสดเรียบเกลี้ยง ไม่มีขน ท้องใบสีซีด และมีนวลสีขาว ขนาด
ของใบประมาณ 1.5 - 3.5 x 4 - 8.5 ซม. ดอก ออกเป็นช่อบริเวณซอกใบ ช่อดอกเป็น
แบบ umbel ก้านช่อดอกสั้นมาก คือยาวเพียงประมาณ 0.05 - 0.15 ซม. หรืออาจไม่มี

ก้านช่อดอก ช่อดอกตัวผู้ มีดอกย่อยประมาณ 25 - 40 ดอก ที่โคนก้านดอกย่อยมี bract รูปรี ovate ขนาดยาวประมาณ 0.1 ซม. ร่องรับ ก้านดอกย่อยยาวประมาณ 0.8 - 1 ซม. perianth สีเขียวเหลือง tepal ชั้นนอกรูปรีแบบ obovate - orbicular กว้างมากกว่ายาว ขนาดประมาณ 0.15 x 0.1 ซม. ตรงกลางกลีบเป็นร่องลึกเห็นชัดเจน tepal ชั้นในรูปรีแบบ ovate ปลายแหลมแบบ acute ขอบยกขึ้น และ โคนเล็กน้อยคล้ายรูปเรือ ขนาดเล็กกว่า tepal ชั้นนอกเพียงเล็กน้อย stamen มี 6 อัน filament สั้นมาก ช่อดอกตัวเมียรูปรีแบบครึ่งวงกลม มีดอกย่อยประมาณ 10 - 20 ดอก ที่โคนมี bract รูปรีแบบ ovate ร่องรับเช่นเดียวกัน ก้านดอกย่อยยาวประมาณ 1 ซม. tepal ชั้นนอกรูปรีแบบ obovate - orbicular ปลายเป็นแบบ rounded tepal ชั้นในรูปรีแบบ obovate ขนาดเล็กกว่า tepal ชั้นนอกเล็กน้อย มี fertile stamen 3 อัน staminode 3 อัน ลักษณะเป็นเส้น ยาวประมาณ 0.15 ซม. ผล เป็นแบบ berry สีเขียวแกมน้ำเงิน เมื่อแก่จัดเป็นสีดำและมี 1 - 3 เมล็ด (ภาพที่ 31)

ระยะเวลาออกดอก พฤษภาคม - กันยายน

ประเทศไทย ภาคเหนือ : เชียงใหม่(ดอยผ้าห่มปก) พินุกุโลก(ภูหินร่องกล้า) ; ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ : เลข นครพนม ; ภาคตะวันออกเฉียงใต้ : จันทบุรี ตราด

การกระจายพันธุ์ อินเดี๋ย พม่า อินโดนีเซีย จีน ไต้หวัน

ตัวอย่างที่ใช้ศึกษา K. Sridith 149 (CU)

Xyridaceae

Xyris pauciflora Willd., Phytogr. 1:2 T.1. 1794 ; Hook f., Fl. Brit. Ind. 6:364. 1892 ; Hosseus, Beih. Bot. Centralbl. 27.2:468. 1910 ; ibd. 28.2:371. 1911 ; Craib, Kew Bull. 1912:413. pp. exel. Garrett 69 ; Ridl., Fl. Mal. Pen. 4:348. 1924 ; Malme in Fl. Gen. I.- C. 6 :838.1934; van Royen, Fl. Mal. ser. 1.4:371. 1953 ; Back & Bakh. f., Fl. Java 3:24. 1968 ; Hansen, Dansk Bot. Ark 27.1:38. 1969 ; in Fl. C. L. V. 20:160.Pl.31,8. 1983 ; Hansen, Fl. Thai. 5.1:136.Pl.8. 1987. - X. maritima Philip., J. Sci. 84:367.Pl.1 f.2, Pl. 6 f.A7-A10. 1956. - X. bacana auct. non Miq. ; Hansen, Dansk Bot. Ark. 27.1:37. 1969. - X. oreophila auct. non Ridl. ; Hansen, ibd. :38. fig.41:B8,C8,D8. Pl.viii:3.

ชื่อพื้นเมือง   หญ้าขนไก่ (ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ) กุง (ภาคใต้)
ถิ่นอาศัย   บนลานหินที่มีน้ำขัง

พืชพวกไม้ล้มลุก ลำต้นใต้ดินแบบ rootstock สั้นมาก ใบ รูปรีแบบ linear ขนาดประมาณ 0.2 - 0.25 x 2.5 - 7 ซม. ดอก ออกเป็นช่อแบบ spike ก้านช่อดอกตั้งตรง ยาวประมาณ 6 - 20 ซม. ช่อดอกประกอบด้วย bract สีน้ำตาล จำนวนมาก เรียงซ้อนกันแบบเวียนสลับค่อนข้างหนาแน่น bract รูปรีแบบ elliptic - ovate ขอบเรียบ ขนาดประมาณ 0.3 x 0.6 ซม. และบริเวณกึ่งกลาง bract ใกล้เคียงกับส่วนปลายมีลักษณะเป็นสัน สีเขียวอ่อนหรือสีเทา sepal ใส หรือเป็นสีน้ำตาล ส่วน petal สีเหลืองสด fertile stamen 3 อัน staminode 3 อัน ผล เป็นแบบ capsule

ระยะเวลาออกดอก   กันยายน - กุมภาพันธ์

ประเทศไทย   พบทั่วไปทุกภาค

การกระจายพันธุ์   อินเดีย พม่า อินโดนีเซีย จีน มาเลเซีย ออสเตรเลีย

ตัวอย่างที่ไว้ศึกษา   K.Sridith 152 (CU)

Zingiberaceae

Caulokeyamferia alba K.Larsen et R.M. Smith., Notes form Royal Bot. Gard. Edinb. 31.2:228-291. fig.1. 1972.sp.nov. ; T. Smitinand et al, Wild Fl. Thailand 195,196. fig. 135.

ชื่อพื้นเมือง   เปราะภูเมียง เปราะภู

ถิ่นอาศัย   บนลานหิน โดยเฉพาะบริเวณที่เป็นลาน moss

ไม้ล้มลุกมีเหง้าแยกสาขาเมื่อถึงฤดูแล้งส่วนต่างๆที่อยู่เหนือพื้นดินตายไป คงเหลืออยู่แต่ส่วนของ rhizome ส่วนที่อยู่เหนือดินนั้นสูงประมาณ 20 - 40 ซม. ใบ เป็นใบเดี่ยว ออกเรียงเวียนสลับรอบต้นสามารถแบ่งใบออกได้เป็น 2 ส่วน คือ กาบใบ และ แผ่นใบ ระหว่างกาบใบและก้านใบมีเนื้อเยื่อมีลักษณะบางใสยื่นออกมายาวประมาณ 0.2 - 0.3 ซม. ส่วนของแผ่นใบรูปรีแบบ linear - oblong ปลายแหลมแบบ acute จนถึง acuminate ใบเรียบเกลี้ยงไม่มีขน ขอบเรียบ ขนาดของแผ่นใบประมาณ 1.5 x 10 - 12 ซม. ดอก ออกมาจากปลายช่อมี bract รูปรีเหมือนใบขนาดยาวประมาณ 2 - 3 ซม. รองรับ

ดอกอาจเป็นดอกเดี่ยวหรือดอกช่อ ถ้าเป็นดอกช่อก็บานทีละดอก ก้านดอกยาวประมาณ 2 - 3 ซม. calyx เชื่อมกันเป็น tube ยาวประมาณ 2 ซม. ปลายแยกเป็น 2 lobe calyx lobe รูปร่างแบบ linear corolla รูปทรงเป็นแบบ funnel ยาวประมาณ 5 ซม. ส่วนปลายแยกเป็น 3 lobe lateral lobe ขนาดเล็กกว่า upper lobe มี petaloid stamenode 3 อัน สองอันอยู่ด้านข้างรูปร่างเป็นแบบ ovate - oblong ส่วนที่อยู่ตรงกลางรูปร่างแบบ rounded ขอบ undulate บริเวณโคนด้านในมีสีเหลือง และมีขนแบบ puberulose anther มีลักษณะเป็นแผ่นส่วนโคนเป็นหลอด โคนหุ้ม style เอาไว้

ระยะเวลาออกดอก พฤษภาคม

ประเทศไทย ภาคเหนือ : พะเยา (ภูเมี่ยง ภูหินร่องกล้า) ; ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ : เลย (ภูกระดึง)

ตัวอย่างที่ใช้ศึกษา K.Sridith 144 (CU)

Caulokeamferia saxicola K.Larsen , Saertryk. Botanisk Tidsskrift 60:171 - 175. fig.3,4 1964. sp. nov.

ชื่อพื้นเมือง เปราะหิน

ถิ่นอาศัย ขอบร่องหินค่อนข้างร่ม

ไม้ล้มลุก ต้นมีก้านของยาวประมาณ 20 - 30 ซม. ใบออกแบบเรียงสลับแต่อยู่ในระนาบเดียวกัน ใบ ประกอบด้วย กาบใบ และ แผ่นใบ ใบที่อยู่ล่างสุดนั้นมีขนาดเล็กที่สุด และใบที่ยอดสุดมีขนาดใหญ่ที่สุด รูปร่างของใบเป็นแบบ linear - lanceolate ปลายแหลมแบบ acuminate แผ่นใบเรียบเกลี้ยง ขนาดประมาณ 0.3 - 0.6 x 1 - 14 ซม. ดอก ออกเป็นช่อที่ยอด ดอกย่อยแต่ละดอกมี bract รองรับ bract ที่รองรับนั้นรูปร่างเหมือนใบ ขนาดยาวประมาณ 2 ซม. และมีขนแบบ puberulose calyx เชื่อมกันเป็น tube สั้นๆ calyx ยาวประมาณ 1 ซม. มีขนแบบ puberulose ปกคลุม corolla สีเหลืองสด โคนเชื่อมกันเป็น tube ยาวนั้น bract ปลายแยกเป็น 3 lobe corolla lobe รูปร่างแบบ linear staminode มี 3 อัน อันที่อยู่ตรงกลางขนาดใหญ่ที่สุดรูปร่างเป็นแบบ obovate ส่วนสองอันด้านข้างรูปร่างเป็นแบบ linear - oblong fertile stamen มี 1 อัน บริเวณโคนเป็นหลอดหุ้ม style เอาไว้

ระยะเวลาออกดอก พฤษภาคม

ประเทศไทย ภาคเหนือ : พิชญ์โลก(ภูหินร่องกล้า) ; ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ : นครราชสีมา(เขาใหญ่)

ตัวอย่างที่ใช้ศึกษา K.Sridith 145 (CU) ; Kasem 401 (BKF)

Hedychium villosum Wall., Roxb., Fl. Ind. 1:12 ; Kew J. v.329. 1853.
; Baker, Fl. Brit. Ind. 6:228, 229. 1894.

ชื่อพื้นเมือง ตาเทิน(เชียงใหม่)
ถิ่นอาศัย บนพื้นดิน

ไม้ล้มลุก มีเหง้า ส่วนที่อยู่เหนือดินสูงประมาณ 60 - 100 ซม. โคนก้านใบแผ่เป็นกาบหุ้มซ้อนกันแน่นคล้ายลำต้น ใบ รูปรีแกม oblong , oblong - lanceolate ขนาดประมาณ 2.5 - 5 x 20 - 30 ซม. ใบเรียบเกลี้ยงไม่มีขน ดอก ออกเป็นช่อจากปลายยอด ช่อดอกเป็นแบบ spike ขนาดยาวประมาณ 8 - 14 ซม. ดอกย่อยแต่ละดอกมี bract สีน้ำตาลอ่อน รองรับ bract รูปรีแกม ovate - oblong ปลายแหลมแบบ acute มีขนอ่อนนุ่มปกคลุมอยู่อย่างหนาแน่น ขนาดของ bract ประมาณ 0.6 x 1 - 1.5 ซม. calyx เชื่อมกันเป็นหลอด มีขนอ่อนนุ่มปกคลุม ขนาดยาวกว่า bract คือยาวประมาณ 2 - 2.5 ซม. corolla สีขาว โคนเชื่อมกัน ปลายแยก ส่วนของ corolla tube ยาวมากกว่า calyx คือยาวประมาณ 3 ซม. corolla lobe รูปรีแกม oblong lanceolate staminode รูปรีแกม linear fertile stamen มี 1 อัน anther รูปรี filament สีแดงเข้ม

ระยะเวลาออกดอก กุมภาพันธ์ - กรกฎาคม
ประเทศไทย พบทั่วไปตามภูเขาสูงตั้งแต่ 1000 เมตรขึ้นไป
การกระจายพันธุ์ เนปาล อินเดีย
ตัวอย่างที่ใช้ศึกษา K. Sridith 109 (CU)